

Creșterea bisericii sau seducerea bisericii?

Rudolf Ebertshäuser

Creșterea bisericii sau seducerea bisericii?

Ce se ascunde după „Willow Creek”
și „Viața condusă de scopuri”

Rudolf Ebertshäuser

Agape

Despre autor

Rudolf Ebertshäuser, născut în 1953, a fost mult timp marxist și a căutat apoi sensul vieții printr-un stil de viață alternativ și în învățăturile ezoterice. După pocăința sa la vârsta de 30 de ani, a ajuns în cercurile carismatice și a activat cam 4 ani într-o biserică carismatică. În 1992 a ieșit total din această mișcare. În 1995 i-a apărut cartea „Mișcarea carismatică în lumina Bibliei”. Între 1995-2003 a lucrat la revizuirea Bibliei Schlachter. De câțiva ani ține conferințe pe marginea mișcării carismatice, a Bibliei și a diferite teme spirituale, și publică diferite broșuri informative în editura proprie ESRA. El este predicator și prezbiter într-o biserică fidelă Bibliei.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României **EBERTSHÄUSER, RUDOLF**

Creșterea bisericii sau seducerea bisericii? /

Rudolf Ebertshäuser ;

trad.: Olimpiu S. Cosma. - Făgăraș : Agape 2009

ISBN 978-973-694-167-2

1. Cosma, Olimpiu S. (trad.)

2

Titlul original: Gemeindegewachstum
oder Gemeindeverführung?

Copyright 2007 by Rudolf Ebertshäuser

Publicat de CLKV Verlag Elveția

Copyright 2009 by Editura Agape

Traducere: Olimpiu S. Cosma

Corectare: Dieter Guist

Coperta: Mariano Lo Presti

Tipar: Tipografia Agape

Făgăraș str. Podului 8

tel./fax 0268-214802

www.edituraagape.ro

Cuprins

Introducere	7
A. Mișcarea modernă de „creștere a bisericii” și adevărata Biserică a lui Cristos	9
1. <i>Câteva date istorice ale mișcării de creștere a bisericii.</i>	9
1.1 Teoreticianul mișcării de creștere a bisericii: Donald McGavran	9
1.2 Drojdia evanghelicismului modern: amestecul cu critica Bibliei, carismatismul, lumea și ecumenismul	10
1.3 Pionierul mega-bisericii moderne: Robert Schuller ..	13
1.4 Teorii seculare ale managementului: Drucker, Blanchard, Buford și Barna.	15
1.5 Drojdia carismatică: Yonggi Cho și noii apostoli	17
1.6 Mișcarea de creștere a bisericii și „Emerging Church”	18
2. <i>Doctrină și practici fundamentale ale mișcării de creștere a bisericii și învățăturile Bibliei</i>	20
2.1 Biblia nu mai este baza sau îndreptarul obligatoriu ..	21
2.2 Omul și nu Dumnezeu se află în punctul central al vieții de biserică	23
2.3 Este predicată o evanghelie „pozitivă” falsificată	27
2.4 Biserica sfântă este ademenită la conformare cu lumea și cu spiritul păcătos al vremii	31
2.5 Printr-o învățătură greșită privind Împărăția lui Dumnezeu, biserica își schimbă destinația spre o „forță care schimbă lumea”	33
B. „Viața condusă de scopuri” - o campanie țintită pentru schimbarea creștinilor și bisericilor	37
1. <i>Mai mult decât o carte: o „călătorie spirituală” dirijată</i>	37
2. <i>Evanghelia „pozitivă” modernă a lui Rick Warren</i>	41
2.1 O prezentare falsificată a Dumnezeului sfânt și a omului păcătos.	44
2.2 Psihologia omenească în locul adevărului biblic	48
2.3 O denaturare a căii biblice de mântuire	51

3. <i>Viața de credință creștină potrivit cărții „Viața condusă de scopuri”: cele cinci scopuri ale vieții propuse de Rick Warren</i>	57
4. <i>Seducerea subtilă prin cartea „Viața condusă de scopuri”</i> . . .	67
4.1 Modul înșelător în care Warren folosește Biblia.	68
4.2 Gânduri New Age și noțiuni cheie care induc în eroare	71
4.3 Misticism și ecumenism	72
5. <i>Rick Warren – o unealtă a lui Dumnezeu?</i>	76
5.1 Rick Warren și Robert Schuller	77
5.2 Rick Warren și experții seculari în management	81
5.3 Deschidere pentru ecumenism și curente eretice la Warren.	82
6. <i>„Biserica condusă de scopuri”, „Viața condusă de scopuri” și planul PEACE: un program complet pentru transformarea bisericilor creștine</i>	86
6.1 Planul PEACE și „Noua Reformă” – încotro își îndreaptă Warren adeptii?	87
6.2 Transformarea plănuită a bisericilor creștine după norma internațională.	92
6.3 Roadele rele ale degenerării Bisericii moderne	99
6.4 Influența seducătoare a lui Rick Warren și a mișcării „Willow Creek” în spațiul de limbă germană . . .	100

C. Lucrul de care avem astăzi nevoie: ucenicie și zidire de biserică după Scriptură 103

1. <i>Încurajare la mers biblic pe urmele lui Cristos</i>	105
2. <i>Încurajare la o zidire biblică a bisericii.</i>	106

Note	111
-----------------------	------------

Termeni explicați	119
------------------------------------	------------

Index	124
------------------------	------------

Bibliografie	125
-------------------------------	------------

Index de autori	127
----------------------------------	------------

Listă de situri	128
----------------------------------	------------

Introducere

În ultimii zece ani, în Biserica lui Cristos de limbă germană s-a simțit tot mai mult influența unui curent puternic venit din Statele Unite, cunoscut sub numele de „mișcarea de creștere a bisericii”. Această mișcare și-a propus să folosească metode noi ca să-i atingă pe cei ce stau departe de Evanghelie și să-i câștige pentru Biserică. Ca precursori ai acestei noi mișcări au ajuns cunoscuți la noi Bill Hybels și biserica păstorită de el „Willow Creek”, precum și Rick Warren și biserica sa „Saddleback”.

Prin cărți și articole apărute în publicații creștine, dar și prin congrese și seminare pentru pastori și lideri, această mișcare a schimbat și marcat gândirea multora dintre cei ce se consideră „evangelici” (adică fideli Evangheliei biblice). Modul de abordare al unei biserici „ospitaliere”, îndreptate către cei ce stau departe de ea, este salutată tot mai mult ca un concept purtător de speranță pentru viitor.

Pe lângă cărțile lui Bill Hybels și ale colaboratorilor săi, două cărți scrise de Rick Warren au extins în ultimii ani în spațiul de limbă germană mesajul acestei noi mișcări: „Biserica condusă de scopuri” și „Viața condusă de scopuri” (engl. *The Purpose-Driven Church* și *The Purpose-Driven Life*). Ambele cărți au avut un succes categoric de vânzare în SUA și au exercitat o mare influență asupra creștinilor evanghelici. Din cartea *The Purpose-Driven Life* s-au vândut în timp destul de scurt peste 25 de milioane de exemplare, fiind considerat titlul cel mai bine vândut de carte non-ficțiune.

Această carte a fost folosită în America de către mari concerne precum Coca-Cola și Walmart pentru instruirea angajaților și a avut ca urmare faptul că Rick Warren a primit invitații de la președinții SUA și ai Organizației Națiunilor Unite în calitate de unul dintre cei mai influ-

enți evanghelici. Nenumărate biserici din spațiul de limbă germană studiază această carte în mod sistematic, în grupuri mici, pentru a le orienta membrii în direcția noului concept de succes.

Este vădit faptul că învățăturile lui Bill Hybels și Rick Warren au succes - căci bisericile lor sunt printre cele mai mari din punct de vedere numeric din SUA. Dar oare aceste învățături sunt și sănătoase din punct de vedere biblic și servesc cu adevărat edificării adevăratei Biserici a lui Isus Cristos? Este oare succesul numeric o dovadă că binecuvântarea lui Dumnezeu se află peste ele?

Această carte a fost scrisă pentru ca niște credincioși și biserici fidele Bibliei să poată face o evaluare spirituală temeinică și clară a acestei mișcări moderne. Ea ține seama de luările de poziție de până acum în limba germană, dar se bazează înainte de toate pe o valorificare și evaluare a multor surse de limbă engleză, care nu sunt accesibile în cea mai mare parte cititorilor germani. Ne vom ocupa aici de cartea „*Viața condusă de scopuri*” ca de un exemplu de asemenea literatură, pentru a explica încotro duce această nouă mișcare de creștere a bisericii.

Ar fi bine ca fiecare cititor să ia la cunoștință și să examineze cu atenție și în mod obiectiv faptele și argumentele biblice expuse aici, pentru a-și face el însuși o opinie fundamentată spiritual. În cadrul limitat al acestei cărți de dimensiuni reduse, anumite surse folosite n-au putut fi indicate în mod detaliat (cărțile citate se găsesc la sfârșitul cărții).¹ Cititorul interesat va găsi un material important în notele de la pagina 111.

În această cărticică n-au putut fi tratate din păcate decât doar pe scurt multe chestiuni și conexiuni (de ex. cu referire la neo-evanghelici, la „noua spiritualitate” sau la mișcarea numită „Emerging Church”; lor li se va dedica un spațiu mai amplu în cartea *Evanghelicii moderni pe calea lată*).

A. Mișcarea modernă de „creștere a bisericii” și adevărata Biserică a lui Cristos

1. Câteva date istorice ale mișcării de creștere a bisericii

Pentru înțelegerea mișcării de creștere a bisericii este important să menționăm măcar pe scurt modul cum a evoluat ea istoric și spiritual, precum și câteva figuri cheie care au jucat un rol decisiv în apariția și orientarea acestei mișcări.

1.1 Teoreticianul mișcării de creștere a bisericii: Donald McGavran

Originile mișcării de creștere a bisericii datează de pe la mijlocul anilor 50 în secolul 20. Fostul misionar și specialist în misiologie **Donald McGavran** (1897-1990) și-a publicat în 1955 influenta carte *The Bridges of God* („Punțile lui Dumnezeu”), în care și-a expus teoriile despre o „mișcare sănătoasă de creștere a bisericii”.

În esență, McGavran a afirmat că un misionar trebuie să adapteze cât mai mult posibil structura bisericii și modul de a vesti Evanghelia la cultura unui popor, precum și să evite tot ce-ar îngreuna luarea unei decizii pentru Isus Cristos.

El a susținut că o biserică va crește în mod optim dacă va avea un grup țintă unitar („*homogeneous unit*”) care să aibă cât mai multe lucruri în comun (de ex. doar o castă sau un trib). În plus, el recomanda ca în locul deciziei personale a individului să se lucreze în vederea convertirii

unor triburi și popoare întregi, fapt care este în contradicție cu modul cum prezintă Biblia o convertire.²

Privit la suprafață, multe lucruri afirmate de McGavran sună rațional și acceptabil. Dar, ca efect final, din teoriile lui rezultă că învățătura inspirată a apostolilor dată în epistolele nou testamentare este relativă și aplicabilă în funcție de cultură, iar Evanghelia trebuie să se adapteze în mod denaturat la cultura respectivă, fapt care corespunde strategiei misionare a Bisericii Catolice și produce un amestec cu păgânismul.

McGavran a practicat în felul acesta o critică deghizată a Bibliei (el era membru într-o biserică tot mai liberală, numită „Disciples of Christ”, misionar, a studiat o scurtă perioadă la seminarul ultraliberal *Union Theological Seminary*) și a folosit normele științelor sociale laice pentru a evalua eficacitatea anumitor metode de organizare a bisericii.

El și-a învățat studenții să nu-și mai orienteze metodele după învățătura Noului Testament, ci după ceea ce funcționează cel mai bine (pragmatism). Prin amestecarea învățăturii biblice cu înțelepciunea acestei lumi (adică cu știința) s-a produs o îndepărtare de la învățătura sănătoasă a Bibliei.

1.2 Drojdia evangelicalismului modern: amestecul cu critica Bibliei, carismatismul, lumea și ecumenismul

McGavran a predat mulți ani (1965-1990) la **Fuller Theological Seminary**, un seminar care a jucat un rol cheie în răspândirea **evangelicalismului modern**.³

Acest curent, numit în SUA și *neo-evangelic*, a luat ființă în anii 40 ai secolului 20, când Harold Ockenga, Carl Henry și alți teologi s-au despărțit de „fundamentalistii” biblici de pe timpul lor (adică de creștinii fideli Bibliei, care au apărat fundamentele credinței creștine în fața teo-

logiei liberale moderne) și au luat-o într-o direcție nouă.

În timp ce credincioșii fideli Bibliei hotărâți au luat în serios însărcinarea dată în **Iuda 3** și au luptat în mod ofensiv pentru credința biblică, separându-se de asemenea în mod clar de teologia liberală și de ecumenism (**2.Cor.6:14-18; Rom.16:17**), moderniștii s-au decis pentru o altă cale.

„Neo-evangelicii” au vrut să vestească doar un mesaj „pozitiv” și să renunțe la separarea de liberalismul teologic și lupta cu el. Ei au tins spre o „infiltrare” și o influențare a comunităților și uniunilor bisericești devenite liberale, spre un „dialog serios” cu criticii Bibliei și spre o recunoaștere din partea lumii teologice și științifice. La acestea s-a adăugat o deschidere pentru „evanghelia socială” a liberalilor, care cere activități politice și sociale ale bisericii ce să ducă la reforma societății.⁴

În felul acesta a apărut o deviere cu consecințe grave de la credința biblică. În exterior, evangelicii moderni recunosc de formă adevărurile fundamentale ale credinței. Dar, în subconștient, această credință este golită de adevăratul ei sens printr-o *răstălmăcire* nebiblică a noțiunilor de bază și a doctrinelor și prin amestecul cu carismatismul, cu critica liberală a Bibliei, precum și cu ereziile catolice și ezoterice. **Seminarul Fuller** de exemplu s-a îndepărtat în anii 60 de la ineranța Scripturii și a adoptat critica „moderată” a Bibliei, care de atunci îi influențează pe neo-evangelicii de pretutindeni. Mai târziu, el s-a deschis față de mișcarea carismatică și a devenit între timp o „răsadniță” a tuturor seducerilor posibile.

Mișcarea neo-evangelică care a luat ființă - având ca reprezentanți cunoscuți printre alții pe Billy Graham, Bill Bright și John Stott, și grupări precum *Campus for Christ*, *Inter-Varsity* sau *World Vision* - a mai susținut aparent adevărurile biblice, dar n-a mai luptat pentru ele și a făcut compromis cu tot felul de erezii. Ea s-a aliat în special cu mișcarea pentecostală și carismatică care erau foarte bine

reprezentate în organizația lor umbrelă *National Association of Evangelicals*.

În rândurile evanghelicilor moderni a avut o mare influență erezia așa-zisului „dominionism”, care afirmă că nu va exista o domnie literală de o mie de ani în care Cristos Însuși va domni, ci că Biserica trebuie să schimbe lumea în locul lui Cristos, s-o facă tot mai creștină, să edifice și să perfecționeze Împărăția lui Dumnezeu până ce toată lumea devine creștină. În plus, a fost sprijinită și practică tot mai pe față colaborarea ecumenică cu Biserica Catholică și cu liberalul Consiliu Mondial al Bisericilor.

În 1971 a început **C. Peter Wagner** (*1930), fost misionar în Bolivia, să predea la Fuller Theological Seminary materia numită Creșterea Bisericii. El studiasse acolo și sub McGavran și a preluat (începând cu 1981 ca rector al Facultății de Misiune Mondială) moștenirea lui McGavran ca autoritate de frunte a mișcării de creștere a bisericii.

Wagner a devenit un carismatic radical atunci când a studiat bisericile carismatice care au crescut cu rapiditate. El este astăzi susținător al „războiului spiritual”, e cel mai înalt apostol din organizația „Coaliția internațională a apostolilor” și pledează pentru o „nouă Reformă apostolică”.

Wagner rămâne totodată influent în cercul mișcării de creștere a bisericii; el este președinte fondator al „Societății Americane pentru creșterea bisericii” și joacă un rol în „mișcarea de la Lausanne pentru evanghelizare mondială”,⁵ cu influență pe întregul glob. El a lucrat mai mult timp cu carismaticul extremist **John Wimber** și a predat împreună cu el începând cu 1982 un curs de „semne și minuni” la Seminarul Fuller, care a avut o mare influență.

1.3 Pionierul mega-bisericii moderne: Robert Schuller

Un alt co-fondator al mișcării de creștere a bisericii este cunoscutul predicator american de televiziune **Robert Schuller** (*1926). El a fondat în 1955 în California biserica *Garden Grove Community Church*, care a devenit un model pentru mega-bisericile altor fondatori de biserică de mai târziu. De la niște începuturi mici în localul unui cinematograful pentru automobiliști s-a ajuns la vreo 9.000 de vizitatori ai serviciilor religioase, care se adună între timp în renumita Catedrală de Cristal (*Chrystal Cathedral*), o clădire impozantă și somptuoasă din sticlă. Programul său de televiziune „Hour of Power” (Ora puterii) se laudă cu faptul că are cel mai mare număr de spectatori dintre toate emisiunile creștine de televiziune.

În 1969, Schuller a pus bazele „*Institutului Robert Schuller pentru conducerea cu succes a bisericii*” și a ținut de atunci cursuri cu învățăturile sale privind creșterea cu succes a bisericii în fața a cel puțin 30.000 de pastori și fondatori de biserici - printre care Bill Hybels și Rick Warren. El a fost printre primii care au proclamat faptul că mesajul creștin trebuie vândut așa cum un comerciant își vinde marfa, și anume după principiile moderne de marketing, și și-a comparat biserica cu un hipermarket.

Învățăturile lui Robert Schuller se află în contradicție totală cu învățăturile Bibliei. Schuller este un predicator eretic care răspândește o evanghelie falsă, „pozitivă”, opusă complet celei biblice. El susține, de exemplu, în cartea sa *Self-Esteem - The New Reformation* că Isus Cristos n-a numit niciodată pe cineva păcătos și că esența păcatului ar fi aceea de a nu-ți recunoaște propria valoare. Pentru el, „nașterea din nou” înseamnă schimbarea de la o concepție negativă la una pozitivă despre lume și viață. Schuller afirmă că Dumnezeu este Tatăl tuturor oamenilor și că fiecare om e un copil al lui Dumnezeu, chiar dacă nu este conștient de lucrul acesta. El neagă doctrine

biblice esențiale: mântuirea prin sângele lui Cristos, pocăința, nașterea din nou. „Dumnezeul” său este un Dumnezeu fals, Dumnezeul „gândirii pozitive” care răspunde la tehnici vrăjitoarești, cum ar fi vizualizarea, și nu condamnă pe nimeni, ci îi iubește pe toți necondiționat și îi primește așa cum sunt. Cristosul său este un fals Cristos ezoteric, pe care el îl numește „Idealul” în care „s-a întruchipat aprecierea de sine”.

Învățăturile lui Schuller sunt îmbibate de psihologie umanistă și teorii ezoterice, pe care le-a preluat în special de la **Norman Vincent Peale**, părintele ereziei „gândirii pozitive”, strâns înrudită cu New Age. Potrivit acestei erezii, omul își creează singur prin „gândirea sa pozitivă” o realitate pozitivă, deoarece gândurile sale ar avea chipurile o putere creatoare, formatoare a realității. Asemenea lui Schuller, și Peale a fost pastor al unei biserici „creștine”, deși era francmason de gradul 33 [cel mai înalt]. În realitate, el a fost un învățător fals ocult, care a proclamat anti-creștinismul sub un strat subțire de poleială creștină.

Schuller îl consideră în mod fățiș pe Peale ca pe cel mai important mentor al său și a dezvoltat mai departe învățătura lui magică a „gândirii pozitive”, numind-o „gândirea în posibilități”. El a vorbit despre „marele vis” pe care chipurile îl dă Dumnezeu oamenilor și pe care ei ar trebui să-l realizeze cu ajutorul „gândirii în posibilități”, al „vizualizării” și al altor tehnici oculte.⁶

Schuller a influențat în mod atât de decisiv mișcarea de creștere a bisericii, încât se poate considera singur ca fondatorul propriu-zis al acestei mișcări. Influența sa s-a propagat prin cartea *Your Church Has Real Possibilities* („Biserica ta are posibilități reale”), care i-a marcat puternic printre alții pe Rick Warren și Bill Hybels, ca și prin cursurile sale pentru lideri de biserică. Schuller i-a învățat pe liderii mai tineri că, pentru a avea succes, trebuie să-și considere biserica drept o „Community Church” (adică o biserică pentru comunitatea orașului sau acea parte a

orașului în care este ea situată), trebuie să facă sondaje de opinie în cadrul populației necredincioase pentru a ști cum să-și organizeze serviciile religioase și, înainte de orice, pentru a-i atrage pe mulți oameni care „stau departe”, trebuie să predice falsa „evanghelie pozitivă” fără mânia a lui Dumnezeu, fără păcat și iad, deci doar mesaje pozitive, încurajatoare, aplicabile direct la viața practică. De la Schuller provine rețeta de succes a fondatorilor mega-bisericilor: *find a need and fill it, find a hurt and heal it* („găsește o nevoie și împlinește-o, găsește o rană și vindec-o”).

Aceste învățături ale lui Schuller și erezia magică a „gândirii pozitive” aflată în spatele lor i-au influențat pe alți experți mai târziu ai creșterii bisericii, precum Bill Hybels și Rick Warren, lucru care se poate dovedi, și prin ei au exercitat o influență în cercurile evanghelice.⁷ Faptul că un asemenea învățător fals și înșelător ca Schuller a fost acceptat și promovat de neo-evanghelici dătători de ton (printre care și Billy Graham) arată limpede cât de departe a pătruns deja această mișcare și încotro duce refuzul lor de a se delimita de învățăturile greșite și de a duce lupta pentru credință. Și C. Peter Wagner, figură cheie în mișcarea de creștere a bisericii, a frecventat cursurile lui Schuller și spune despre aceasta în Prefața scrisă la cartea lui Schuller *Your Church Has a Fantastic Future* („Biserica ta are un viitor fantastic”): „A fost o experiență care mi-a schimbat viața”. El mărturisește: „Îi datorez personal lui Robert Schuller mult din ceea ce știu și îi învăț pe alții. Iau parte adesea la serviciile religioase de la Catedrala de Cristal” (p. 36).

1.4 Teorii seculare ale management-ului: Drucker, Blanchard, Buford și Barna

O altă influență determinantă asupra mișcării de creștere a bisericii a fost exercitată de experții în management și

marketing, atât cei seculari, cât și cei „creștini”. McGavran a folosit deja pe scară largă cunoștințele și metodele moderne legate de științele sociale pentru „îmbunătățirea” lucrării în biserică; Schuller a fost influențat în concepția sa despre biserică de punctele de vedere ale managementului și marketingului. De aceea, a fost logic ca liderii pragmatici ai „noilor biserici” să fie deschiși la sfaturile specialiștilor seculari, care le arătau cum să-și vândă cel mai bine „clienților” lor „marfa”, putând astfel să-și conducă cât mai eficient posibil „firma”. Viceversa, a existat un interes crescut pentru bisericile moderne al unor experți de seamă în management.

Peter Drucker (1909-2005), un „guru al managementului” din SUA, cunoscut pe plan mondial, care a marcat cu teoriile sale nenumărați manageri ai unor mari companii din toată lumea și care a avut și o mare influență în politică și știință, s-a ocupat puternic către sfârșitul carierei sale de biserică. Nu pentru că ar fi fost un creștin practicant - căci Drucker era influențat de înțelepciunea lumescă și de o gândire care țintește spre o dezvoltare socială mai înaltă a omenirii și spre o nouă „ordine mondială”. Potrivit convingerii lui Drucker, „sectorul social” este totuși a treia forță, alături de sectorul politic și economic, al unei societăți de însemnătate decisivă pentru „condiția socială” la care aspira el. Drucker a alocat mai ales bisericilor și instituțiilor creștine un rol important la realizarea transformărilor necesare pentru epoca viitoare. De aceea i-a consiliat el pe liderii creștini (printre care Rick Warren) și le-a transmis principiile sale de management secular.⁸

Un rol cheie nedeslușit joacă **Bob Buford**, elevul și prietenul de mult timp al lui Drucker, la penetrarea mișcării de creștere a bisericii cu teorii secularo-ezoterice de management. Om de afaceri plin de succes, Buford, care se consideră creștin, și-a propus să transmită liderilor creștini principii seculare de afaceri. El a întemeiat

„Fundatia Peter F. Drucker pentru un management de folos obștesc”, ca și Leadership Network („Rețeaua de conducere”), în care reunește alături de lideri creștini experți de management de înaltă calitate, consultanți de firme și futurologi.

Această rețea a exercitat o influență importantă în culise și, potrivit lui Brian McLaren, a avut un rol decisiv la formarea mișcării „Emerging Church”. Printre vorbitorii la conferințele organizate de *Leadership Network* se află și adepți ai Noii Ere (New Age) care se dau drept creștini, cum ar fi consultantul de firme **Ken Blanchard** sau Peter Senge. Pe lângă Drucker și Buford joacă un rol important și expertul creștin în materie de marketing, **George Barna**, care consiliază mulți lideri moderni de biserică și promovează prin sondajele sale de opinie pe teme socialștiințifice și prin cărțile sale (printre care *Marketing the Church* - „Cum se comercializează cu succes biserica”) folosirea principiilor de management în mișcarea de creștere a bisericii și susține mai ales metodele mișcării „Willow Creek”.

1.5 Drojdia carismatică: Yonggi Cho și noii apostoli

Mișcarea de creștere a bisericii a fost influențată în mod diferit de mișcarea carismatică. Unul dintre precursorii mișcării de creștere a bisericii a fost carismaticul extremist Yonggi Cho din Coreea. În pofida ereziilor sale oculte notorii (vizualizare, „a patra dimensiune”), el este apreciat și vizitat de către mulți lideri de biserică; mărirea extraordinară a bisericii sale din Seul „Yoido Full Gospel Church” de 800.000 de membri e atât de atractivă, încât nu se recunoaște faptul că aici este vorba doar despre o sectă pseudocreștină.

Unele dintre cele mai mari biserici din SUA sunt carismatice (potrivit multor surse, cea mai mare biserică din

SUA este „Lakewood Church” din Houston, condusă de pastorul carismatic extremist Joel Osteen și având vreo 30.000 de participanți la serviciile religioase). O influență clară exercită și mișcarea sprijinită de C. Peter Wagner a „Noii Reforme apostolice”, care susține învățăturile carismatice extremiste ale „războiului spiritual” și subordonaarea în fața „noilor apostoli” cu „viziune și autoritate de la Dumnezeu”.

Conceptul înșelător și fanatic al „închinării” cu muzică pop și rock, precum și cu oferta de trăiri extatice a ajuns între timp un program standard al tuturor „mega-bisericilor” moderne. Învățătura nebiblică, potrivit căreia „*worship*” e un mijloc eficient pentru a-i „câștiga” pe necredincioși și a-i conduce pe creștini chipurile la o trăire a „prezenței lui Dumnezeu”, a fost preluată atât de Rick Warren, Bill Hybels, cât și de alții care la prima vedere nu sunt carismatici. Dar la Warren, ca și la Hybels, se vede deschiderea pentru ereziile carismatice; materialele de studiu concepute de Hybels (și seria DIENST publicată în Germania) au la bază modul de înțelegere carismatic al darurilor.

1.6 Mișcarea de creștere a bisericii și „*Emerging Church*”

În SUA, mișcarea de creștere a bisericii a avut o influență rapidă și crescândă, nu numai asupra multor pastori și biserici care se confruntă cu un număr stagnant sau coborât de participanți la serviciile religioase și de membri, ci și la creștinătate ca întreg și dincolo de ea la societate și politică. Numărul mega-bisericilor cu peste 2.000 de participanți săptămânal crește permanent; Wagner le estimează la circa 1.200. Există o întregă serie de biserici care numără peste 20.000 de participanți la serviciile religioase. Lideri de frunte din această mișcare sunt considerați purtători de speranță și vorbitori apreciați ai

creștinătății - chiar și în ochii mediilor și politicienilor seculari.

Între timp, din mișcarea de creștere a bisericii s-a desprins o altă ramură, așa-numita „*Emerging Church*” (biserica ce ia naștere acum). Acest curent se consideră avangardă a Bisericii postmoderne „care se ivește acum” sau ca Biserică a secolului 21. Ea este marcată de moștenirea „mișcării de creștere a bisericii”, de care se delimitează totuși în anumite puncte. Din mișcarea „*Emerging Church*” fac parte de cele mai multe ori absolvenți mai tineri de formație intelectuală ai unui institut teologic, care vor să meargă în calitate de pastori sau fondatori de biserică pe o nouă cale pentru a se putea adresa oamenilor „postmoderni”, mai ales generației de la 16 la 30 de ani. În plus, ei înșiși sunt marcați de filozofia și concepțiile moderne despre lume și viață ale societății seculare. Ei au părăsit deja în parte fundamentele credinței biblice și s-au deschis pentru meditație, concepții ale New Age, ecumenism și alte religii.

Bisericile de tip *Emerging Church* nu pun atât de puternic accentul pe creșterea numerică, dar și ele consideră ca hotărâtoare o adaptare consecventă la cultura și modul de gândire secular. Aceasta înseamnă preluarea culturii nelegiuite pop și rock, folosirea filmelor video, dansului, teatrului, artei moderne și internetului. Ele sunt orientate puternic spre „experiență” și „trăire” și cred că-i pot ajunge pe cei ce stau departe de biserică în special prin trăirea unei „comuniuni autentice”. De cele mai multe ori au o orientare mistică, adică caută o experiență religioasă influențată de păgânism a „prezenței lui Dumnezeu”, care se poate primi printre altele prin meditație și liniște. Ele preiau multe practici catolice înșelătoare, cum ar fi folosirea în cadrul serviciilor religioase a tămâiei, lumânărilor și icoanelor, până la meditație și „închinare” înaintea icoanelor. Printre cei mai importanți reprezentanți din SUA sunt **Brian McLaren**, **Dan Kimball**, **Erwin McManus** și **Leonard Sweet**.⁹

Dezvoltarea mișcării de creștere a bisericii în SUA a avut de zece ani influențe directe și asupra situației Bisericii din Europa și în special în spațiul de limbă germană. Mega-bisericile Willow Creek și Saddleback [a lui Rick Warren] au fondat organizații internaționale ca să ducă în toată lumea învățăturile și practicile acestei mișcări. Ambele comunică cifre cu mult peste o sută de mii de lideri și lucrători pe care i-au influențat ei în toată lumea.

În Germania și Elveția, interesate de acest model sunt pe de o parte marile biserici protestante de influență teologică liberală cu număr tot mai mic de participanți la serviciile religioase, iar pe de altă parte uniuni cândva mai mult sau mai puțin orientate biblic, cum ar fi baptiștii, bisericile evanghelice libere, mișcarea pietistă, ca și Alianța Evanghelică. Au existat nenumărate „conferințe de conducere” cu Bill Hybels și colaboratorii lui, iar literatura promovată de „Willow Creek” a trezit mult interes; din versiunea germană a cărții lui Rick Warren „*Viața condusă de scopuri*,” au fost vândute, potrivit editurii, peste 200.000 de exemplare.

2. Doctrine și practici fundamentale ale mișcării de creștere a bisericii și învățăturile Bibliei

Potrivit interpretării mișcării de creștere a bisericii, este vorba doar de comunicarea Evangheliei biblice neschimbate oamenilor de azi care stau departe de biserică cu ajutorul unor *metode noi* și cu o *nouă înțelegere a bisericii*, pentru că, după cât se pare, ei nu mai sunt accesibili prin bisericile „tradiționale”. Vremurile schimbate ne obligă chipurile să transmitem într-un mod nou mesajul Evangheliei și să adaptăm în așa fel viața bisericii, încât străinii de biserică să se simtă bine acolo și astfel să-L poată găsi

pe Cristos. Este de la sine înțeles că însărcinarea biblică și baza bisericii nu au voie să fie lezate. Dar dacă creștinii evanghelici vor să aibă succes și să nu decadă până acolo încât să devină irelevanți, ar trebui să accepte provocările acestei noi epoci. Dacă vor să rămână la înțelegerea pe care au avut-o până acum privind modul de predicare a Evangheliei și zidire a Bisericii, o să piară curând ca niște comunități tradiționale închistate.

În felul acesta, învățăturile acestui curent sunt recomandate ca abordare creativă, modernă, în spiritul timpului, care rămâne aparent deplin în cadrul credinței biblice transmise de strămoși. Dar oare corespund ele cu adevărat învățaturii Bibliei? În cele ce urmează vom schița și evalua cele mai importante caracteristici ale mișcării de creștere a bisericii. Lucrul acesta este posibil doar pe scurt și la modul general în spațiul limitat al cărții de față, dar în esență putem recunoaște următoarele trăsături principale care caracterizează această mișcare:

2.1 Biblia nu mai este baza sau îndreptarul obligatoriu

În miezul fiecărei mișcări înșelătoare găsim o deviere, o abatere de la Sfânta Scriptură ca fiind adevărul revelat al lui Dumnezeu. Doctrinarii mișcării de creștere a bisericii au evitat - ca în general cei mai mulți evanghelici moderni - să facă în mod public afirmații critice la adresa Bibliei. Dar, în învățătura dată de ei, Biblia nu mai este singurul fundament obligatoriu. E vorba despre principiul criticii Bibliei, potrivit căruia Biblia trebuie să fie conectată la gândirea modernă și adaptată la aceasta - ceea ce ar trebui să joace un rol decisiv ar fi Biblia și știința lumescă; Biblia și cultura modernă. Învățătura apostolilor este interpretată indirect, dar parțial și direct ca ceva condiționat de epoca în care a fost dată, ceva relativ din punct de vedere cultural. Lucrul acesta se vede limpede în *pro-*

blema poziției femeii în biserică, căci interzicerea de către Biblie a învățaturii date de femei și a conducerii lor în adunarea publică (**1.Tim.2:11-13**) e respinsă în mod fățiș, ca să nu mai vorbim despre porunca învelirii capului (**1.Cor.11:1-16**) și a tăcerii în adunare (**1.Cor.14:34-38**). Potrivit relatărilor, în „Willow Creek Association” se poate intra numai dacă se *recunoaște* dreptul femeilor de a da învățătură și de a conduce biserica!

Mișcarea modernă de creștere a bisericii face să dispară treptat - în acord deplin cu mișcarea mai largă a neoevanghelicismului, din care face parte - învățătura inspirată a epistolelor apostolice în domenii esențiale, acolo unde acestea se află în contradicție cu adaptarea lor la principiile și modul de viață al lumii.

Aceasta privește Evanghelia care este predicată, și din ea sunt falsificate și diluate afirmații esențiale ale Epistolei către Romani privind mânia și judecata lui Dumnezeu, stricăciunea și depravarea completă a păcătosului, necesitatea unei pocăințe clare și ascultarea de Cristos, etc. Aceasta privește învățătura despre viața creștinului, când de exemplu nu se transmite nimic clar despre faptul de a fi crucificat împreună cu Cristos, despre sfințirea personală și separarea de lume. Aceasta privește și învățătura despre Biserică, când teme importante, precum sfințenia Bisericii ca Mireasă a lui Cristos și Templu sfânt al lui Dumnezeu, separarea de lume a adevăratei Biserici, iminenta și apropiata Răpire a Bisericii sunt prezentate în mică măsură sau în mod deformat.

De aceea, mișcarea de creștere a bisericii, în pofida unei anumite declarații nesincere de atașament față de Biblie și de credința evanghelică, este în fond critică față de Biblie. Ea s-a dedicat *pragmatismului*, adică nu-și mai orientează acțiunea în mod consecvent după revelația Bibliei, ci după ceea ce „funcționează” și promite succes din punct de vedere omenesc.¹⁰ Ea a abandonat bazele credinței biblice și de aceea deviază tot mai departe de

pozițiile biblice, dusă de vârtejul căderii de la credință specific vremurilor de pe urmă.

2.2 Omul și nu Dumnezeu se află în punctul central al vieții de biserică

Orientarea fundamentală a mișcării de creștere a bisericii este spre omul modern, necredincios, căruia trebuie să i se ușureze cât mai mult calea spre biserica creștină, și unde să-și dezvolte „o relație cu Isus Cristos”. Potrivit principiului formulat de McGavran, în biserică, pe cât posibil, n-ar trebui să existe obstacole „culturale” care l-ar putea descuraja pe un necredincios. Aceasta înseamnă abandonarea serviciilor religioase duminicale tradiționale în favoarea unor programe „ospitaliere”, „prietenoase” față de vizitatori (engl. *seeker-friendly*) care seamănă în multe privințe cu un show de televiziune: muzică rock și pop cântată tare de către „formația de închinare”, scheciuri și piese de teatru ca „introducere” la tema predicii, dans și imagini prezentate cu videoproiectorul pentru meditație, interviuri și apoi o „predică” de 20 de minute, presărată cu glume, anecdote și istorioare, care nu au deloc menirea de a explica pasajul biblic, ci de a trata niște teme practice realiste, cum ar fi „cum pot să-mi reduc stresul de la locul de muncă?” sau „patru rețete pentru o căsnicie reușită”.

Pe lângă aceasta, întreaga atmosferă a vieții bisericii trebuie orientată spre nevoile celor neconvertiți, ca să se „simtă bine”. Aceasta înseamnă o îmbrăcăminte lejeră, lipsită de pudoare, maniere ușurate, frivole cu glume și comportare ostentativ degajată, neceremonioasă, conformația sălilor de adunare este copiată după modelul centrelor de conferințe, hotelurilor sau cinematografele (de fapt, multe biserici moderne își organizează serviciile religioase în cinematografe, teatre și chiar cluburi de noapte

[Biserica Mozaic]. Nu este voie să se dea impresia de respect, de seriozitate demnă sau de sfințenie, pentru a nu-i intimida sau descuraja pe vizitatori. Trebuie să se evite cu grijă învățătura și îndemnurile din Cuvânt, precum și rugăciunile lungi. Totul trebuie să fie modern, actual, în spiritul timpului, să acționeze relaxant și optimist, ca să dea o impresie plăcută vizitatorului ocazional, astfel încât el să revină.

Ca motiv pentru această schimbare radicală a vieții de biserică conforme Bibliei, experții în creșterea bisericii arată că trebuie să se intre prin orice mijloace în legătură cu „cei ce stau departe” și să fie atrași în biserică, pentru ca să poată asculta acolo „Evanghelia”. Acest lucru e justificat adesea printr-o referire total greșită la Pavel (**1.Cor.9: 22**); totuși, se trece sub tăcere faptul că însărcinarea biblică de evanghelizare sună astfel: „*Duceți-vă*”, și anume acolo unde pot fi ajunși sau influențați necredincioșii, și nu: „*Aduceți-i în biserică*”! Desigur, aceasta nu înseamnă că nu vor exista și cazuri când necredincioșii vor participa la adunările bisericii, iar acolo Cuvântul le va vorbi (cf. **1.Cor. 14:24-25**). Dar Biblia ne învață foarte limpede că adunările bisericii trebuie să servească închinării aduse lui Dumnezeu și edificării sfinților, copiilor lui Dumnezeu prin învățătura, predicării Cuvântului și îndemnării, și nu în primul rând vestirii Evangheliei celor necredincioși (cf. **1.Cor. 14:1-5,12, 22,26; Col.3:16; 1.Tim.4:6-16; 2.Tim.4:1-4; Ti.1:9; 2:1, 6-8,15**, etc.).

Ca urmare, adepții acestei mișcări de creștere a bisericii se încred în *metode și momeli omenești* pentru a-i ademeni pe necredincioși, în loc să se bazeze pe lucrarea Duhului Sfânt și pe atragerea făcută de Dumnezeu. Ei încearcă să ofere vizitatorilor o distracție lumească decorată „creștinește”. În acest sens, ei îi expun înaintea de toate unei muzici înșelătoare „de laudă” având o origine carismatică și predispunând la exaltare, precum unei muzici pop lumești, ce încetează gândirea asemenea unui drog

și o predispune la manipulare. Sunt folosite și alte momeli lumești: videoclip-uri, concerte cu „star-uri”, piese de teatru, dans disco, etc. În felul acesta, ei procedează în opoziție directă cu cuvintele apostolului Pavel, care scrie:

Căci noi nu stricăm [sau: nu-l falsificăm, nu-l facem o marfă ieftină pe care s-o vindem pentru câștig] Cuvântul lui Dumnezeu, cum fac cei mai mulți, ci vorbim cu inimă curată, din partea lui Dumnezeu, înaintea lui Dumnezeu, în Cristos. (2.Cor.2:17)

... nu umblăm cu viclesug [sau: cu șiretlicuri/trucuri abile] și nu stricăm [sau: nu-l folosim ca momeală] Cuvântul lui Dumnezeu. Ci, prin arătarea adevărului, ne facem vrednici să fim primiți de orice cuget omenesc, înaintea lui Dumnezeu. (2.Cor.4:2)

Căci propovăduirea noastră nu se întemeiază nici pe rătăcire, nici pe necurăție, nici pe viclenie [sau: pe momeli]. Ci, fiindcă Dumnezeu ne-a găsit vrednici să ne încredințeze Evanghelia, căutăm să vorbim așa ca să plăcem nu oamenilor, ci lui Dumnezeu, care ne cercetează inima. (1.Tes.2:3-4)

O împărtășire a mesajului orientată spre oameni și folosind mijloace și trucuri omenești duce, conform învățăturii apostolilor, la faptul că crucea lui Cristos este atenuată, slăbită, respectiv lipsită de eficacitatea ei (**1.Cor.1:17**). Ea neagă că Dumnezeu Însuși trebuie să facă lucrarea pregătitoare pentru pocăință și că în Cuvântul lui Dumnezeu predicat clar și sincer se află o putere minunată de a-i duce pe oameni la pocăință și astfel de a-i mântui. Ei acționează direct contra cuvintelor lui Pavel, care mărturisește:

Căci mie nu mi-e rușine de Evanghelia lui Cristos, fiindcă ea este puterea lui Dumnezeu pentru mântuirea fiecăruia care crede: întâi a iudeului, apoi a grecului. (Rom.1:16)

Fiindcă propovăduirea crucii este o nebunie pentru cei ce sunt pe calea pierzării: dar pentru noi, care suntem pe calea mântuirii, este puterea lui Dumnezeu. Căci este scris: ,Voi prăpădi înțelepciunea celor înțelepți și voi nimic priceperea celor pricepuți.’ Unde este înțeleptul? Unde este cărturarul? Unde este vorbărețul veacului acesta? N-a prostit Dumnezeu înțelepciunea acestei lumi? Căci întrucât lumea, cu înțelepciunea ei, nu L-a cunoscut pe Dumnezeu în înțelepciunea lui Dumnezeu, Dumnezeu a găsit cu cale să-i mântuiască pe credincioși prin nebunia propovăduirii crucii. Iudeii, într-adevăr, cer minuni și grecii caută înțelepciune, dar noi Îl propovăduim pe Cristos cel răstignit, care pentru iudei este o pricină de poticnire și pentru Neamuri o nebunie; dar pentru cei chemați, fie iudei, fie greci, este puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu. (1.Cor.1:18-24)

Pavel arată aici că adevărata predicare biblică a Evangheliei nu poate urma niciodată metodele de marketing orientate spre satisfacerea nevoii pe care le folosesc predicatorii moderni. Pavel a predicat un mesaj despre care știa că nu putea de fapt să fie „primit” de cele două „grupe-țintă” importante ale sale. El a refuzat să evite sau să înlăture scandalul acestui mesaj prin vreo „înțelepciune omenească”, deci prin metode și trucuri omenești. În predicarea sa, el s-a bizuit numai pe puterea eficientă a lui Dumnezeu. El n-a vrut să vadă succese mari și convertiri în masă prin influențare omenească, ci a predicat fără compromis Evanghelia divină, ca să se poată converti oamenii chemați și pregătiți de Dumnezeu. Dacă ne luăm după Biblie, nu este de așteptat ca orientarea vieții de biserică spre cele mai noi tendințe ale culturii lumesti și spre nevoile păcătoșilor neconvertiți să producă niște convertiri cu adevărat efectuate de Duh, ci de regulă doar convertiri aparente.

Lucrarea autentică a Duhului este înăbușită în acest

fel, iar niște spirite mincinoase îi vor duce la rătăcire atât pe cei credincioși, cât și pe cei necredincioși. Totodată, și viața de biserică este pervertită și trasă în jos la un nivel omenesc, contrar lui Dumnezeu. Biserica este profanată; ea nu mai e Templul sfânt al Domnului, ci o „casă de negustorie” (**Io.2: 16**). Ea nu mai este o preoție dedicată Domnului, ci o echipă de lucrători sociali și terapeuți laici, care vor să-i trateze pe păcătoși de problemele lor.

Dimpotrivă, Biblia ne învață limpede că în biserică totul trebuie să fie orientat spre Dumnezeu și spre Domnul Isus Cristos, că ea este o *preoție sfântă*, chemată să ofere lui Dumnezeu sacrificii spirituale (**1.Pt.2:5**). În practică, aceasta înseamnă că în viața de biserică totul trebuie să fie orientat după instrucțiunile sfinte din Cuvântul lui Dumnezeu, adică în primul rând după învățătura noutestamentară a apostolilor. Dumnezeu Se află în punctul central al unei adevărate biserici biblice și nu omul, ba nici chiar păcătosul neconvertit. Biserica este o adunare sfântă, un Templu sfânt al lui Dumnezeu, iar întrunirile trebuie să fie caracterizate de teamă respectuoasă de Dumnezeu și disciplină (**1.Tim.2:9; 2.Tim.1:7; Ti.2:12**), de seriozitate demnă (**Ti. 2:7; Ef.5:3-4**) și consacrare pentru Domnul (**Rom.12:1**).

2.3 Este predicată o evanghelie „pozitivă” falsificată

Nu numai viața de biserică este adaptată la oamenii moderni, ci și mesajul Evangheliei. În ciuda tuturor afirmațiilor solemne că se dorește păstrarea conținutului Evangheliei și adaptarea la vremea de astăzi doar a „ambalajului”, întreaga strategie a mișcării de creștere a bisericii are la bază o evanghelie falsificată adaptată la omul modern, care nu mai este adevărata Evanghelie.¹¹ Poate că la urechile ascultătorului superficial ea sună încă a fi adevărata mesajul biblic al mântuirii, dar sunt lăsate afară

lucruri decisive din ea, iar o serie de lucruri esențiale au fost denaturate. Totuși, întrucât această adaptare și diluare a mesajului este practică de decenii de către cei mai mulți evanghelici moderni, lucrul acesta sare într-adevăr doar în ochii unui număr mic de creștini.

Această evanghelie falsă orientată spre oameni și „pozitivă” trece sub tăcere ascultătorilor neconvertiți toate adevărurile „dure” care li se par inacceptabile și care i-ar determina să întoarcă bisericii spatele. În schimb, ea le oferă niște legende frumoase despre un Dumnezeu doar binevoitor și îndurător, care îi confirmă chipurile pe deplin și care îi acceptă așa cum sunt, care Se bucură de ei și are un plan minunat pentru viața lor, care vrea să le meargă bine și să fie plini de succes. Nu se vorbește (sau nu destul de limpede) despre nesfârșita măreție și sfințenie a lui Dumnezeu, despre dreptatea Sa incoruptibilă, care trebuie să pedepsească fiecare păcat, despre mânia Sa aprinsă contra oricărui păcat și contra oricărui păcătos, despre amenințătoarea condamnare eternă și despre judecata eternă a iadului, a iazului de foc. Nu e vorba despre faptul că necredincioșii *au făcut doar niște păcate*, ci că în ochii lui Dumnezeu sunt *depravați până în străfunduri, sunt niște păcătoși complet necurați*, în care nu există nimic bun, care au meritat moartea și judecata.

Despre Domnul Isus Cristos și despre lucrarea Sa de mântuire de la cruce se vorbește doar prin afirmații vagi, nelămurite, chiar nebiblice. De cele mai multe ori nu se spune limpede că El a purtat acolo în locul nostru întreaga noastră vină și păcat, că acolo L-a lovit mânia dreaptă a lui Dumnezeu, care astfel ar fi trebuit să ne lovească pe noi, că El, Cel sfânt și nevinovat, a trebuit să sufere imens de dragul nostru. Adesea, sângele ispășitor al lui Cristos nu mai este adevărat clar ca singurul preț de răscumpărare care ne poate salva de pierzare.

De asemenea, gloria și sfințenia nemăsurată a lui Isus Cristos, Dumnezeirea Sa eternă și adevărata Sa umanita-

te, nașterea Sa din fecioară, sacrificiul Său desăvârșit, învierea Sa fizică și înălțarea la cer, lucrarea Sa de Mare Preot înaintea lui Dumnezeu, Răpirea Bisericii-Mirese, revenirea Sa pentru întemeierea Împărăția păcii – toate acestea sunt tratate adesea doar în formulări vagi, neprecise, confuze, care nu conțin o delimitare de falsificările moderne ale teologiei liberale sau romano-catolice a evangheliei și care pot fi interpretate în mod diferit.

Adeseori, Isus Cristos nu mai este predicat în mod clar ca Domn peste toți și ca viitor Judecător, ci doar ca un servitor blând al păcătoșilor. Chiar și faptul clar atestat în Biblie că Isus Cristos este singura Cale și singurul Mântuitor pentru orice om din întreaga lume și că toate religiile păgâne sunt o idolatrie și duc la pierzare e de cele mai multe ori evitat, dacă nu chiar trecut complet cu vederea.

În fine, nici *pocăința biblică* nu mai este prezentată ca o condiție prealabilă pentru salvarea reală. Nu se spune oamenilor că ei, pentru a fi mântuiți, trebuie să se pocăiască în mod clar și hotărât de la păcatele lor și să se supună domniei lui Cristos. În loc să spună păcatului pe nume și să-i dezvăluie scârboșenia în ochii lui Dumnezeu, în loc să predice limpede poruncile drepte ale lui Dumnezeu și pretențiile pe care le are El de la om, acționând spre convingerea omului că este vinovat de păcat, se explică păcătoșilor că trebuie pur și simplu să „creadă în Isus” și să-L „primească”. De cele mai multe ori, aceștia sunt conduși să spună o rugăciune superficială de predare, apoi li se spune că de acum sunt „copiii lui Dumnezeu” și că au „o relație cu Isus”. În felul acesta se face poarta atât de largă, iar calea atât de lată, încât mulțimi mari pot hoinări comod pe ea, sincer convinse că se află pe cale către cer, în timp ce Cuvântul Domnului nostru, care ne este redat în Matei 7:13-15, este valabil pentru totdeauna:

Intrați pe poarta cea strâmtă. Căci largă este poarta, lată este calea care duce la pierzare, și mulți sunt cei ce intră

pe ea. Dar strâmtă este poarta, îngustă este calea care duce la viață, și puțini sunt cei ce o află. Păziți-vă de prooroci mincinoși. Ei vin la voi îmbrăcați în haine de oi, dar pe dinăuntru sunt niște lupi răpitori.

Mulți credincioși de astăzi se lasă orbiți de faptul că în Evanghelia falsificată a evanghelicilor moderni precum Bill Hybels și Rick Warren mai apar frânturi și noțiuni din adevărata Evanghelie biblică. Ei nu observă că acestea sunt intercalate între afirmații umaniste total nebiblice și de aceea nu mai pot acționa în mod convingător și nu mai pot depune mărturie despre viață. În plus, ele sunt răstălmăcite adesea în sens liberal: evanghelicii moderni folosesc încă parțial noțiuni precum „păcat”, „pocăință” sau chiar „iad”, dar prin ele înțeleg altceva.

Așa a spus de exemplu Billy Graham în 10.04.1983 în ziarul *Orlando Sentinel* că, după părerea lui, focul iadului nu trebuie luat literal, ci ca un simbol sau alegorie pentru „setea arzătoare de Dumnezeu” a celor pierduți. Potrivit publicației *McCall's* din ianuarie 1978, Graham a spus într-un interviu: „Mai înainte credeam că păgânii din țările îndepărtate sunt pierduți, că ajung în iad, dacă nu li se predică Evanghelia lui Isus Cristos. Acum nu mai cred așa ceva... Eu cred că există alte căi de a recunoaște existența lui Dumnezeu, de exemplu prin natură, și de aceea și multe alte posibilități de a spune ‚da’ lui Dumnezeu”.¹²

Evanghelia „pozitivă” denaturată aduce în biserică, în legătură cu tehnicile omenești de publicitate și de persuasiune, o mare masă de păcătoși necredincioși, aflați în întineric, care cred acum că sunt „născuți din nou” și care își aduc în adunări modul lor lumesc de gândire, poftele carnale (numite distins „nevoi”).

2.4 Biserica sfântă este ademenită la conformare cu lumea și cu spiritul păcătos al vremii

Ca efect final, rezultatul „noii strategii” al mișcării de creștere a bisericii nu este faptul că lumea va fi condusă cu adevărat la Cristos și că cei pierduți vor ajunge la o salvare autentică (deși aceasta din urmă poate să se întâmple cu adevărat în cazuri excepționale), ci prin aceasta Biserica Domnului capătă un caracter lumesc și este distrusă și depravată pe dinăuntru.

Adevărata biserică, potrivit Sfintei Scripturi, este chemată și salvată din lume, pentru ca de acum, nepătată de lume (**Iac.1:27**), să trăiască pentru Mirele ei ceresc ca o Mireasă curată și sfântă:

... Cum a iubit și Cristos Biserica și S-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o sfințească, după ce a curățat-o prin botezul cu apă prin Cuvânt, ca să înfățișeze înaintea Lui această Biserică, slăvită, fără pată, fără zbârcitură sau altceva de felul acesta, ci sfântă și fără prihană. (Ef.5: 25-27)

În Biserica adevărată, spiritul lumii nu are ce căuta; ea este un Templu sfânt al lui Dumnezeu, un Templu al Duhului Sfânt, chemată la o lucrare sfântă a lui Dumnezeu și influențată de Duh, pe care o poate îndeplini numai dacă nu se conformează lumii:

Aproiați-vă de El, piatra vie, lepădată de oameni, dar aleasă și scumpă înaintea lui Dumnezeu. Și voi, ca niște pietre vii, sunteți zidiți ca să fiți o casă duhovnicească, o preoție sfântă, și să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu, prin Isus Cristos. (1.Pt.2:4-5)

Nu știți că voi sunteți Templul lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? Dacă nimicește cineva Templul lui Dumnezeu, pe acela îl va nimici Dumnezeu; căci Templul lui Dumnezeu este sfânt: și așa

sunteți voi. (1.Cor. 3:16-17)

Vă îndemn dar, fraților, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să aduceți trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă, plăcută lui Dumnezeu: aceasta va fi din partea voastră o slujbă duhovnicească. Să nu vă potriviți chipului veacului acesta, ci să vă prefaceți, prin înnoirea minții voastre, ca să puteți deosebi bine voia lui Dumnezeu: cea bună, plăcută și desăvârșită. (Rom.12:1-2)

Prin conformarea țintită cu lumea, prin introducerea de muzică pop și rock, de teatru lumesc și stil de viață lumesc, Templul sfânt al lui Dumnezeu este profanat.

Duhul lui Dumnezeu e întristat și Se retrage; alte dureri (2.Cor.11:4; 1.Tim.4:1) preiau conducerea și îmboldesc tot mai departe lucrarea de distrugere și de cădere de la credință. Mireasa e făcută o prostituată, trăiește în concubinaj cu lumea și devine sclavă a lumii (Is.1:21; Ier.2:20; Ez.16; Ap.17). Idolii lumii sunt puși în biserica lui Dumnezeu, unde sunt venerați. Peretele sfânt de separare este dărâmat.

Suflete preacurvare! Nu știți că prietenia lumii este vrăjmășie cu Dumnezeu? Așa că cine vrea să fie prieten cu lumea se face vrăjmaș cu Dumnezeu. (Iac.4:4)

Nu iubiți lumea, nici lucrurile din lume. Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în El. Căci tot ce este în lume: pofta firii pământești, pofta ochilor și lăudăroșenia vieții, nu este de la Tatăl, ci din lume. Și lumea și pofta ei trece, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac. (1.Io.2:15-17)

Nu vă înjugați la un jug nepotrivit cu cei necredincioși. Căci ce legătură este între neprihănire și fărădelege? Sau cum poate sta împreună lumina cu întunericul? Ce înțelegere poate fi între Cristos și Belial? Sau ce legătură are cel credincios cu cel necredincios? Cum se împacă Templul lui Dumnezeu cu idolii? (2.Cor.6:14-15)

Trebuie deci să tragem concluzia pe baza Scripturii: Strategia înșelătoare amișării de creștere a bisericii nu aduce o creștere autentică a bisericii, ci mai degrabă o devastare și o degenerare a bisericii lui Dumnezeu. Ea subminează fundamentele bisericii biblice autentice și duce la o creștere bolnăvicioasă asemenea cancerului.

Acești autodenumiți „ziditori de biserică” nu lucrează în mod real pentru Domnul (deși cu siguranță că se consideră astfel), ci servesc în ultimă analiză Înselătorului și Distrugătorului la zidirea mării biserici mondiale ecumenice, prostituata Babilon.

Această mișcare lucrează încă de acum în mod lumesc și ecumenic, iar principiile ei nebiblice pregătesc calea integrării și mai fățișe cu ecumenismul și cu biserica Noii Ere [New Age] care se formează acum.

Această biserică mondială are de fapt înainte o creștere uriașă; spre ea năvălesc oamenii cu grămada, pentru că acolo nu mai trebuie să intre prin poarta strâmtă a pocăinței adevărate, ci „sunt acceptați așa cum sunt”, și anume păcătoși, necurați și rebeli. Ei aud acolo că „Dumnezeu” acestei biserici mondiale îi iubește și îi primește necondiționat, le confirmă și le binecuvântează căile, le dăruiește succes și împlinire a vieții.

Această biserică prostituată este luată în seamă și promovată de cei puternici din lume, e luată în serviciul lumii pentru a o „înnoi”.

2.5 Printr-o învățătură greșită privind Împărăția lui Dumnezeu, biserica își schimbă destinația spre o „forță care schimbă lumea”

E semnificativ că în cadrul mișcării de creștere a bisericii câștigă tot mai multă influență o erezie care e străveche și care a contribuit deja în trecut la degenerarea bisericilor

biblice. E vorba despre doctrina „dominionismului”, care afirmă că Biserica ar fi chemată să realizeze aici și acum Împărăția lui Dumnezeu pe pământ, prin faptul că influențează întreaga lume cu o gândire creștină, cu o cultură creștină și cu o politică creștină, ajungând ca în final s-o supună complet.

Această erezie este de regulă legată de afirmația că nu Cristos în Persoană va fonda o Împărăție a păcii cu adevărat mesianică, cum atestă totuși în unanimitate scripturile profetice ale Vechiului Testament și Noului Testament (doctrina postmilenismului, respectiv amilenismului).

Biserica are drept urmare misiunea de a-l preda lui Cristos o lume creștinizată, și are în acest sens autoritatea de a domni asupra popoarelor. Cel puțin în cadrul mișcării carismatice (mai ales „mișcarea ploii târzii” [*latter rain movement*]), această doctrină e asociată cu mesajul unor falși profeți privind „marea trezire din timpul de pe urmă”, ca și cu învățăturile oculte privind „războiul spiritual”, potrivit cărora biserica trebuie să smulgă Împărăția și domnia asupra pământului de la Satan și de la forțele lui prin legare, poruncire și exorcizare [scoatere].

Lucrul acesta este legat de eforturi parțial lipsite de scrupule de dobândire a puterii în sfera politico-socială, ca și de exercitare masivă a puterii prin „conducători unși”, respectiv „apostoli” din cadrul bisericilor (mai înainte de toate în curentul carismatic al „Reformei neopostolice” propagată de C. Peter Wagner).

În mișcarea de creștere a bisericii și alte cercuri evanghelice moderne, influența acestor erezii se exprimă adesea mai degrabă camuflat. Biserica este chemată chipurile să exercite o influență decisivă în lume, s-o „vindece” și s-o schimbe în bine. Ea trebuie să influențeze hotărâtor cultura lumii și să contribuie în calitate de „unealtă a schimbării” (*change agent*), respectiv de catalizator, la apariția unei noi ordini mondiale, mai drepte.

Toate acestea sunt legate de programe de acțiuni sociale, organizația PEACE a lui Rick Warren fiind doar una dintre ele. Aceste programe sunt exercitate parțial în colaborare fătășă cu guverne și organizații caritative seculare, ca și cu organizația anticreștină a Națiunilor Unite (cf. „Inițiativa Micha” a Alianței Evanghelice mondiale).

În spatele acestor noi inițiative și învățături stă negarea adevărului biblic fundamental, potrivit căruia lumea se află până acum în cel Rău (**1.Io.5:19**), sub stăpânirea prinților întunecați ai acestei lumi și suferind iremediabil de păcat, mizerie și sărăcie, până ce va veni adevăratul Prinț al păcii și Rege, Domnul Isus Cristos, care va face judecată din cer peste toți cei nelegiuți și Își va întemeia apoi Împărăția de pace și dreptate.

În spatele dominionismului se află concepția anticreștină că oamenii ar putea realiza și fără Cristos pacea și dreptatea și învinge sărăcia și boala.

În cele din urmă, evanghelicii moderni au ajuns la denaturata „evanghelie socială” a bisericilor mondiale liberale, decăzute (de ex. „Consiliul Mondial al Bisericilor”); numai ambalajul arată oarecum altfel, dar conținutul este același.

Cine urmează însă această erezie nu zidește Biserica adevărată a lui Isus Cristos, ci prostituata care a încheiat prietenie cu lumea ateistă și care a devenit ea însăși parte a lumii. Așa s-a manifestat această erezie în secolul 4, când a fost răspândită de teologi precum Augustin și a contribuit la formarea bisericii mondiale babiloniene, care s-a asociat cu cei puternici și care a urmărit apoi să domnească în locul lui Cristos peste întreaga lume și să aducă popoarele sub stăpânirea ei. În timpul de pe urmă, această erezie va deveni însă explozivă și deosebit de periculoasă, căci acest timp este acela în care *stăpânirea lui Anticrist* se răspândește tot mai clar în întreaga lume.

Parola forțelor anticristice este faptul că o rezolvare a problemelor globale se poate înfăptui numai printr-o

„nouă gândire”, o „nouă spiritualitate”, o unitate religioasă mondială și un guvern mondial centralizat. Această chemare la o „nouă ordine mondială” e făcută de diferite mișcări influente, printre care francmasonii și New Age, Biserica Catolică și Națiunile Unite.

Atunci când niște creștini se înhamă la aceste demersuri după o „nouă ordine mondială”, după „pace și siguranță”, ca și după „dreptate socială” – și lucrul acesta se întâmplă prin erezia „dominionismului” – atunci o să fie foarte subtil și pe neobservate prinși în „lațul” Anticristului, care subminează și influențează de sute de ani bisericile creștine cu drojdia învățăturilor și practicilor sale oculte (cf. **1.Io. 4:1-6**). Ei cred că sunt „de partea lui Cristos”; sunt plini de activismul de a îmbunătăți lumea „pentru Cristos” și de a o „face creștină” – și când colo servesc Anticristului ca paravan pentru instaurarea puterii sale înșelătoare.

Adevărata Biserică, dimpotrivă, este conștientă de faptul că nu poate îmbunătăți niciodată această lume nelegiuită și rea, nici n-o poate face creștină. Ea se știe chemată de adevăratul Domn Isus Cristos și salvată din această lume depravată fără speranță (**Io.15:18-19**). Ea știe că sfârșitul acestei lumi nu este „reforma” și „vindecarea”, ci judecata nemiloasă a mâinii lui Dumnezeu (**2.Pt.3:1-18**). Ea se separă de lume și îi depune mărturie prin viața ei sfântă și prin predicarea cu autoritate a Evangheliei că numai în Domnul Isus Cristos este salvare și cruțare de judecata viitoare. Aceasta nu exclude posibilitatea ca, legat de predicarea Evangheliei, să și ajute la nevoie niște oameni necredincioși – dar nu face din aceasta o strategie pentru îmbunătățirea lumii și nu încheie în acest sens alianțe inadmisibile cu lumea (cf. **2.Cor.6:14-18**).

B. „Viața condusă de scopuri” – o campanie țintită pentru schimbarea creștinilor și bisericilor

Ca o voce deosebit de influentă din mișcarea de creștere a bisericii, să examinăm acum cartea scrisă de Rick Warren „*Viața condusă de scopuri*” apărută în 2002 la editura americană Zondervan.¹³ Am citit această carte în originalul american, în care o serie de afirmații sunt mult mai tari decât în versiunea germană, care pe alocuri au fost prezentate într-o lumină mai favorabilă.¹⁴

Cartea lui Rick Warren se pretinde a fi ceva foarte important. Textul de pe coperta originalului american o consideră „un proiect pentru viața creștină în secolul 21 – un stil de viață care este întemeiat pe intențiile eterne ale lui Dumnezeu și nu pe valori culturale. ... Aceasta e o carte plină de speranță și provocare, pe care o vei citi tot mereu și care va deveni un clasic ce va fi foarte prețuit de generațiile viitoare”. Bruce Wilkinson, autor al cărții „Rugăciunea lui Iaebeț”, afirmă că această carte va „elibera milioane de oameni să-și ducă viața pentru care au fost aduși pe această planetă”. Dorim să verificăm din punct de vedere spiritual și biblic dacă așa stau lucrurile.

1. Mai mult decât o carte: o „călătorie spirituală” dirijată

Începutul cărții „*Viața condusă de scopuri*” sună astfel: „Aceasta este mai mult decât o carte; este un ghid pentru o călătorie spirituală de 40 de zile, care te va ajuta să descoperi răspunsul la cea mai importantă întrebare a vieții: De ce sunt pe acest pământ? La sfârșitul acestei călătorii

vei ști scopul [engl. *purpose*] lui Dumnezeu pentru viața ta și vei înțelege imaginea de ansamblu - cum se potrivesc împreună toate piesele vieții tale. Având această perspectivă nu vei mai fi atât de stresat, deciziile tale se vor simplifica, vei fi mai mulțumit și, lucrul cel mai important dintre toate, te vei pregăti pentru eternitate” (9).

Rick Warren a formulat conștient în mod larg grupul țintă al cărții sale. Introducerea sa arată că el o adresează tuturor oamenilor interesați de sensul și scopul vieții lor, deci înainte de toate, spiritualicește vorbind, celor necredincioși („cei aflați departe de biserică”). El se referă cu iscusință la nevoile („*felt needs*”) care sunt cunoscute prin sondaje de opinie ca fiind deosebit de importante pentru americanul modern. Dintre acestea fac parte înainte de toate micșorarea stresului, simplificarea vieții percepute a fi prea complexe („*simplify your life*”) și mulțumire crescută în viață.

Warren le promite exact lucrul acesta ca trăire a succesului dacă iau parte la călătoria sa spirituală și adaugă încă un scop religios care e formulat foarte vag: Ei vor fi atunci „pregătiți pentru veșnicie”. Totodată, Warren știe că se adresează și multor creștini credincioși. El pretinde că le va dezvălui și lor scopul lui Dumnezeu pentru viața lor.

Warren transmite cititorului într-un mod rafinat impresia că ar fi, prin cartea sa, o unealtă specială și un purtător de cuvânt al lui Dumnezeu, dacă îl salută ca prim lucru cu următoarele afirmații: „Această carte îți este dedicată ție. Înainte de a te fi născut, Dumnezeu a planificat acest moment din viața ta. Faptul că ții în mână această carte nu este un accident. Dumnezeu dorește nespuse de mult ca tu să descoperi viața pentru care El te-a creat să trăiești - aici pe pământ, și pentru totdeauna în eternitate” (5).

Aici, cartea este prezentată drept o unealtă aleasă în planurile lui Dumnezeu și astfel se generează în cititor o

așteptare deosebită - un tertip de influențare care se găsește de exemplu și la autorul New Age Neale D. Walsch: „Această carte a venit exact în punctul corect și desăvârșit din viața ta... Totul se întâmplă într-o ordine perfectă, și sosirea acestei cărți în viața ta nu face excepție”.¹⁵

Și noțiunea cheie a „călătoriei spirituale” este folosită în mod divers de către susținătorii New Age; în schimb, în Biblie n-o găsim. În New Age, ea exprimă procesele de schimbare care duc la o „nouă conștiință”. Fără a spune limpede lucrul acesta, Warren cere cititorilor săi să se încreadă în *el* ca „ghid spiritual” pentru o călătorie plănuită cu grijă de Warren care conține 40 de meditații zilnice și care este menită să transmită cititorului o „nouă perspectivă” pentru viața sa.

Impresia ghidării iscusite se întărește când vedem la finalul Introducerii un „legământ de 40 de zile”, pe care cititorul trebuie să-l semneze împreună cu Rick Warren și prin care se obligă să petreacă următoarele 40 de zile din viața sa lecturând cele 40 de lecții ale lui Rick Warren. Cine semnează acest angajament spontan s-a predat într-un anumit sens influenței „mentorului” său Warren. Așa ceva nu se îndreptățește din punct de vedere biblic, căci îl leagă pe cititor de om și în definitiv îi pune cartea mai presus de Biblia însăși (care cu siguranță că nu este luată în fiecare zi în mână de către toți cititorii lui Warren).

Pentru a da „călătoriei sale spirituale” o verosimilitate biblică, Warren afirmă „că Dumnezeu consideră 40 de zile o perioadă semnificativă din punct de vedere spiritual. Ori de câte ori Dumnezeu a dorit să pregătească pe cineva pentru scopurile Sale, a făcut-o în 40 de zile” (9). Aici este vădit pentru prima dată firul roșu care trece prin întreaga carte: Rick Warren răstălmăcește adesea în mod arbitrar afirmații biblice, astfel încât ele îi sprijină aparent argumentele (cf. alte exemple la p. 68-71 din cartea de față). Ca dovadă, Warren enumeră printre altele:

- „Viața lui Noe a fost transformată prin 40 de zile de

ploaie” (10). Lucrul acesta nu se poate dovedi absolut deloc din Biblie. Noe era încă de dinainte temător de Dumnezeu și credincios, un propovăduitor al neprihănirii. El n-a așteptat doar 40 de zile, ci peste 150 de zile și apoi încă 150 de zile, până ce apele potopului au secat și Dumnezeu Și-a împlinit promisiunea. Biblia nu arată nicăieri că el ar fi fost „transformat”.

- „Iscoadele au fost transformate prin 40 de zile petrecute în Țara Promisă” (10). Aceasta este o afirmație care nu se poate dovedi absolut deloc pe baza Bibliei. Dimpotrivă, în cele 40 de zile s-a arătat cu ce atitudine a inimii intraseră deja în țară spionii. Iosua și Caleb au intrat cu o atitudine de credință, dar restul spionilor cu o inimă rea a necredinței. Relatarea lor n-a făcut decât să reflecte ceea ce era deja prezent în inima lor.

- „Ilie a fost transformat când Dumnezeu i-a dat putere pentru 40 de zile dintr-o singură mâncare” (10). Nici această afirmație nu poate fi dovedită biblic. Scriptura nu spune nimic despre timpul drumeției până la Muntele Horeb, și este pură speculație să spui că Ilie [Elia] ar fi fost transformat prin aceasta. Plângerea sa înaintea Domnului arată că el era încă pradă înfrângerii suferite în fața Izabelei.

- „Isus a fost împuternicit prin 40 de zile petrecute în pustie” (10). Această afirmație este nu doar falsă, ci dă dovadă de o concepție nebiblică față de Domnul Isus Cristos. Biblia spune că Domnul a fost dus în deșert de către Duhul lui Dumnezeu, „ca să fie ispitit de diavol”, nu ca să fie „împuternicit” (Mt. 4:1). În fața perfecțiunii și Dumnezeirii lui Isus Cristos, ideea că El ar fi avut nevoie în timpul postului de 40 de zile să primească o „împuternicire” specială este greșită și depune mărturie despre o învățătură falsă despre Cristos, care se întâlnește adesea în cercurile pentecostale și carismatice.

În total, la o privire lucidă asupra textului, găsim că Warren nu poate trage din Biblie în mod convingător

concluzia că Dumnezeu, de fiecare dată (!) când vrea să pregătească pe cineva pentru o însărcinare, Își ia timp 40 de zile. Dar această afirmație servește la trezirea în cititor a așteptării derutante că Dumnezeu vrea să-l pregătească acum și pe el prin 40 de zile de studiu al cărții „*Viața condusă de scopuri*” „pentru o însărcinare”, și anume indiferent dacă este credincios sau nu. Warren îl momește să se angajeze într-un studiu al cărții și să și-o însușească, cu asigurarea că este o „investiție inteligentă”. El îi face promisiunea îndrăzneță: „Viața ta va fi transformată în următoarele 40 de zile”.

În fond, aceasta este o promisiune necinstită, căci doar *cunoașterea* scopurilor lui Dumnezeu pentru viața mea nu schimbă absolut nimic în ea, dacă nu se ajunge la pocăință și naștere din nou. Dar Warren practică aici mult recomandatul principiu al neo-evanghelicilor de a pune înaintea ochilor celor ce stau departe de biserică ceea ce are Biblia și Evanghelia ca *avantaje* pentru ei. Și ce se întâmplă cu cititorii credincioși ai cărții sale? Dacă citesc cu atenție Biblia, ei ar trebui de mult timp să știe mai mult și mai profund despre scopurile și intențiile lui Dumnezeu pentru viața lor decât le-ar putea oferi Warren – chiar dacă expunerea sa prescurtată și simplificată ar coincide cu Biblia, ceea ce nu este cazul.

2. Evanghelia „pozitivă” modernă a lui Rick Warren

Întrucât „*Viața condusă de scopuri*” se adresează celor care „stau departe de biserică” și astfel din punct de vedere biblic păcătoșilor necredincioși, aflați în întuneric spiritual, cititorul credincios se așteaptă înainte de toate ca în carte să fie împărtășită Evanghelia lui Isus Cristos, pentru ca să fie conduși la Cristos niște oameni pierduți, căutători.

Este evident că Warren și-a alcătuit în așa fel conținutul primelor șapte capitole ale cărții sale, încât să fie un soi de „introducere la credință”, așa cum o înțelege el. Dar oare transmit ele cu adevărat Evanghelia biblică?

Dacă avem înaintea ochilor trăsăturile principale ale adevăratei Evanghelii (un rezumat concis al lor se află în scrierea mea „*Pro Christ' oder biblische Evangelisation?*”), atunci ne sare repede în ochi în timpul citirii cărții „*Viața condusă de scopuri*” că multe afirmații esențiale ale Bibliei lipsesc total din explicațiile lui Warren, respectiv sunt schimbate și răstălmăcite în așa măsură, încât devin de nerecunoscut.

Desigur că întâlnim tot mereu afirmații nimerite, preluete din literatura clasică fidelă Bibliei. **Dar ele sunt diluate, respectiv răstălmăcite prin falsificări omenești, astfel încât rezultă doar o caricatură a Evangheliei biblice autentice, un mesaj „pozitiv” pregătit artificial pentru omul modern, fără afirmațiile „negative”, „înfricoșătoare”, care ofensează „sentimentul valorii de sine”, afirmații ce joacă un rol central în Biblie.**

Faptul că „evanghelia după Warren” și în general „Evanghelia” predicată de evanghelicii moderni s-a îndepărtat foarte mult de predicarea biblică a Evangheliei se vede dacă examinăm încă o dată afirmațiile apostolului Pavel despre lucrarea Sa cu Evanghelia (cf. p. 24-26 din această carte):

Căci noi nu stricăm [sau: nu-l falsificăm, nu-l facem o marfă ieftină pe care s-o vindem pentru câștig] Cuvântul lui Dumnezeu, cum fac cei mai mulți, ci vorbim cu inimă curată, din partea lui Dumnezeu, înaintea lui Dumnezeu, în Cristos. (2.Cor.2:17)

... nu umblăm cu vicleșug [sau: cu șiretlicuri/trucuri abile] și nu stricăm [sau: nu-l folosim ca momeală] Cuvântul lui Dumnezeu. Ci, prin arătarea adevărului, ne facem vrednici să fim primiți de orice cuget omenesc,

înaintea lui Dumnezeu. Și dacă Evanghelia noastră este acoperită, este acoperită pentru cei ce sunt pe calea pierzării, a căror minte necredincioasă a orbit-o Dumnezeu veacului acesta, ca să nu vadă strălucind lumina Evangheliei slavei lui Cristos, care este chipul lui Dumnezeu. Căci noi nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Domnul Cristos Isus. (2.Cor.4:2-5)

Existau în mod vădit încă și atunci predicatori „creștini” care și-au dat seama că Evanghelia biblică clară este un mesaj cu două tăișuri, nepopular, care urma să ducă în mod firesc, atât în cazul evreilor, cât și al păgânilor, la respingere. În timp ce mesagerul autentic Pavel a predicat totuși Evanghelia în mod neprescurtat și limpede, oamenii aceștia și-au adaptat mesajul la oameni și au folosit momele și atracții omenești ca el să fie mai bine „primit”. Pavel demască asemenea falsificări ale mesajului și ne arată responsabilitatea sfântă pe care o avem de a predica mesajul neprescurtat al mântuirii lui Dumnezeu și asumarea răspunderii înaintea lui Dumnezeu, indiferent cât de respingător ar putea fi mesajul pentru oameni.

În spatele acestui mod de a vedea lucrurile se află adevărul biblic că nu toți oamenii se lasă salvați, ci că în final doar o mică minoritate este determinată prin lucrarea harului lui Dumnezeu să accepte Evanghelia (cf. **1.Cor.1:24-31**; **2.Cor.2:14-16**; **2.Cor.4:1-6**; **Io.6:37-45**). În Evanghelia biblică există o poartă strâmtă, pentru că ea îl arată pe om în lumina necruțătoare a lui Dumnezeu și indică o cale de mântuire care exclude meritul omului și propria sa lucrare mândră, cerând umilința și declarația de faliment a păcătosului. De aceea ne-a învățat Domnul nostru: „Cineva I-a zis: ‚Doamne, oare puțini sunt cei ce sunt pe calea mântuirii?’ El le-a răspuns: ‚Nevoiți-vă să intrați pe ușa cea strâmtă. Căci vă spun că mulți vor căuta să intre, și nu vor putea” (Lc.13:23-24).

Tocmai aici se demască Evanghelia falsificată a evan-

ghelicilor moderni precum Bill Bright, Ulrich Parzany sau Rick Warren, care ascund sau prezintă într-o lumină favorabilă afirmații esențiale ale Bibliei, pentru ca mesajul să fie acceptat de omul modern. Acești oameni cred că pot să aducă mulți oameni în Împărăția lui Dumnezeu dacă lărgesc poarta, dacă prezintă într-o lumină favorabilă și îndulcesc scandalul crucii. Dar dincolo de poarta largă se merge mai departe pe calea lată, care duce „la pierzare” (Mt.7:14).

Rick Warren a formulat astfel obsesia modernă de fezabilitate cu privire la Evanghelie în cartea sa „*Biserica condusă de scopuri*”: „Este convingerea mea profundă că fiecare om poate fi câștigat pentru Cristos dacă găsești cheia de la inima lui” (208 germ.). Pornind de la acest gând total nebiblic (cf. încă o dată **2.Cor.2:14-16** și **2.Cor.4:1-6!**) se deduce logic că lucrul acesta se poate întâmpla cel mai bine printr-un mesaj „pozitiv” curățat de afirmații biblice scandaloase. După ce oamenii s-au „convertit”, este mereu timp să li se vorbească despre „cele scrise mărunț”... La fel, și pe paginile pe care Warren vrea să-i convingă pe cititori să ia o „decizie pentru Isus” găsim prescurtări și falsificări foarte grave ale adevărului biblic.

2.1 O prezentare falsificată a Dumnezeului sfânt și a omului păcătos

Rick Warren nu Îl predică pe adevăratul Dumnezeu în mod biblic ca pe Suveranul atotputernic peste toți și toate, nu ca pe Dumnezeu sfânt, măreț și sublim, singurul care este înțelept și de temut, nici ca pe Judecătorul tuturor creaturilor sau ca pe un foc mistuitor. În ultimă analiză, Warren Îl prezintă pe Dumnezeu ca pe un Creator iubitor, tolerant al omului, care îi vrea binele și are planuri minunate cu el. Aceasta este o denaturare și falsificare umanistă a ceea ce revelează Sfânta Scriptură despre

adevăratul Dumnezeu.

Din cauza acestor falsificări, cititorul cărții „*Viața condusă de scopuri*” nu face cunoștință cu adevăratul Dumnezeu, căci „*frica Domnului este începutul științei*” (Prov.1: 7). **Pe ușa din spate, în pofida afirmațiilor contrare, omul devine iarăși măsura tuturor lucrurilor: despre Dumnezeu este permis să se afirme doar ce îi pare pozitiv, plăcut și încurajator omului modern. Atunci putem fi siguri că omul care stă departe de biserică va reacționa pozitiv.** Totuși, în felul acesta el doar a devenit religios și este la fel de pierdut ca și mai înainte!

a) *Dumnezeu este prezentat în mod incomplet și deformat, de parcă ar fi numai dragoste care să-l accepte pe om fără condiții.* Necredinciosului i se spune ceea ce în Biblie este valabil doar pentru credincioși: „Viața ta are o semnificație profundă!” (26), „Tu ai fost planificat pentru plăcerea lui Dumnezeu. În clipa când ai venit pe lume, Dumnezeu a fost prezent ca un martor nevăzut, zâmbind la nașterea ta. El a vrut să vezi lumina zilei, și sosirea ta l-a făcut o mare plăcere. Dumnezeu nu a fost nevoit să te creeze, dar El a ales să te creeze pentru propria Sa desfătare. Tu ești pentru beneficiul Lui, pentru gloria Lui, pentru scopul Lui și pentru delectarea Lui” (65). „El vrea să te bucuri de viață” (66). „Zâmbetul lui Dumnezeu este țelul vieții tale” (71). „Dumnezeu vrea să fie cel mai bun prieten al tău... Dumnezeu cel Atotputernic dorește neșpus de mult să fie Prietenul tău!” (89)

Nicăieri nu se vorbește despre mânia lui Dumnezeu față de toți păcătoșii, despre sfințenia mistuitoare a lui Dumnezeu sau despre seriozitatea judecății Sale. „Dumnezeul” lui Warren nu este Dumnezeul Bibliei, ci o denaturare, care se exprimă de exemplu în citatul denaturat din Efeseni 4:6: „Dumnezeu stăpânește peste toți, este pretutindeni și este în toți [literal: în toate lucrurile]” (92). (Așa sună originalul american: *and is in everything* - 88). Aceasta este o erezie, răspândită și de New Age!

b) *Judecata lui Dumnezeu este prezentată mai inofensiv decât este.* „Într-o zi vei sta în fața lui Dumnezeu, și El va face o ultimă verificare a vieții tale, un examen final, înainte ca tu să intri în veșnicie” (35). Warren evită cu grijă să spună că cititorul își va petrece eternitatea fie în gloria cerească, fie în focul iadului. Noțiunea de „iad” abia dacă este menționată, și chiar și atunci prevăzută cu o explicație care nu corespunde învățaturii biblice: „Vei petrece veșnicia separat de Dumnezeu pentru totdeauna” (38). Dar iadul este mai mult decât doar o „separare de Dumnezeu” (fapt care e foarte de dorit pentru mulți păcătoși).

„Dumnezeul” lui Warren pune doar întrebări politicoase: „Ce ai făcut cu Fiul Meu, Isus Cristos?... Ai acceptat lucrarea pe care a făcut-o Isus pentru tine și ai învățat să-L iubești și să te încrezi în El” (35) și: „Ce ai făcut cu ce ți-am dat?” (36) Gravitatea acestei judecăți este bagatelizată în mod iresponsabil atunci când Warren scrie: „Din fericire, Dumnezeu dorește ca toți să trecem acel examen și de aceea ne-a dat întrebările dinainte” (35). Aceasta îl întărește pe cititor în iluzia fatală că judecata lui Dumnezeu nu va fi ceva așa de grav și de rău și că va putea sta în fața acestei „examinări” și fără pocăință serioasă și convertire.

În mod asemănător se pierde semnificația serioasă a convertirii în această viață, atunci când Warren scrie niște lucruri total nebiblice: „Această viață nu este tot ce există. Viața pe pământ este doar o repetiție pentru adevărata viață. Tu vei petrece mult mai mult timp de cealaltă parte a morții - în eternitate - decât aici. Pământul este locul de pregătire, grădinița, testarea pentru viața ta din veșnicie. Este pregătirea necesară înaintea meciului adevărat; încălzirea dinaintea întrecerii atletice. Viața aceasta este pregătirea pentru următoarea” (37). Aceste cuvinte prezintă lucrurile mai inofensiv decât sunt în realitate și nu corespund în niciun fel învățaturii Bibliei. Dacă ai greșit la „repetiție”, poți să repari totul la reprezentarea propriu-

zisă. A asemenea seriozitatea vieții eterne cu un spectacol denotă ușurătate. Aceeași greșală e legată și de gândul „grădiniței” și al „pregătirii”. Seriozitatea biblică a eternității, așa cum o găsim în Cuvântul lui Dumnezeu, este diminuată la Warren într-un mod care dă de gândit.

c) *Omul păcătos este prezentat într-o lumină pozitivă complet nebiblică*, exact în sensul Evangheliei false a valorii de sine sau respectului de sine pe care Warren a auzit-o la mentorul său Robert Schuller.* El vorbește despre faptul că toți oamenii - nu numai credincioșii - poartă parțial chipul lui Dumnezeu. „Dar imaginea este incompletă și a fost afectată și distorsionată de păcat” (178). Aici, el menționează numai o latură a adevărului biblic. Cealaltă latură este depravarea sau stricăciunea profundă a omului prin păcat (cf. **Rom.3:9-20**; **Rom.7:14-25**; **Ef.2:1-3**; **Ef.4:17-19**, etc.), care duce la ceea ce a trebuit Domnul Isus să spună evreilor: *„Voi îl aveți de tată pe diavolul”* (Io.8:44). Prezentarea făcută de Warren aduce cu sine o bagatelizare a depravării prin păcat a creaturii decăzute care este omul, exact în sensul ereziei catolice care, spre deosebire de **Romani 7:18**, afirmă că omul este bun.

Corespunzător cu aceasta, Warren afirmă și faptul că *„toate aceste abilități pot să aducă un zâmbet pe fața lui Dumnezeu”* (77) și declară: *„De fiecare dată când respingi vreo parte din tine însuși, tu respingi înțelepciunea și suveranitatea lui Dumnezeu”* (77); *„tu ai fost creat ca un subiect special al dragostei lui Dumnezeu”* (25). Toate acestea întăresc în subconștient „sentimentul valorii de sine” al cititorului și îl leagă în iluzii privind păcătoșenia sa. Există multe lucruri în noi pe care trebuie să le respingem, să le condamnăm și să le dăm morții, pentru că sunt depravate prin păcat (cf. **Mt.18:8-9**; **Col.3:5-8**)! Dar Warren își lasă cititorii complet în

* Cititorul își poate face o părere despre Robert Schuller din cărțile publicate de Editura Agape Seducerea creștinătății de Dave Hunt și Jocul cu focul de Wolfgang Böhne - n.tr.

confuzie și nelămurire despre ce înseamnă păcatul.

Dacă Warren ar fi spus niște cuvinte clare, fundamentate biblic despre natura păcătoasă depravată, rebelă a omului, despre gravitatea unor păcate precum lăcomia, minciuna, imoralitatea sexuală (relații sexuale înainte de căsătorie sau în concubinaj), divorțul sau abuzul de putere, atunci cartea lui n-ar fi devenit un asemenea bestseller.

2.2 Psihologia omenească în locul adevărului biblic

Ce este trecut sub tăcere în cartea lui Warren cititorilor în privința interpretării biblice sănătoase și mesajului biblic este completat în schimb cu psihologie umanistă. Aici nu trebuie să uităm că orice bagaj *umanist* de idei (adică o gândire care afirmă binele din om și capacitatea omului de autocorectare sau autoîmbunătățire) este în ultimă instanță antidumnezeiesc și anticristic, mai ales *psihologia* (ca teorie despre autovindecarea sufletului prin metode omenești și spiritualitate păgână). Ea nu poate fi în niciun caz împăcată, armonizată sau amestecată cu mesajul biblic, așa cum se întâmplă azi deseori în cadrul evanghelicismului modern. Dar Warren face exact lucrul acesta tot mereu în cartea sa. La început, el spune foarte corect: „Nu este vorba despre tine” (17), dar în explicațiile care urmează e vorba tot mereu despre avantajele pe care le are omul dacă „trăiește pentru Dumnezeu”.

În ziua a 3-a, Warren pune întrebarea: „Care este forța motrice sau motivația vieții tale?” (28). Oricine vrea să aibă succes în „management-ul” vieții sale trebuie să se supună unei cercetări de sine, pentru a depista și înlătura orientările greșite care slăbesc și pot da naștere nereușitelor. Așa procedează „cărțile utile pentru viață” și la fel face și Warren. El începe cu o platitudine psihologică: „Viața fiecărui om este condusă de ceva” (28). Acum ar fi de așteptat ca Warren, care pretinde că ia ca bază pentru

explicațiile sale revelația lui Dumnezeu din Biblie, să ajungă să vorbească despre lucrul de care e determinat, îmboldit cu adevărat omul natural: de păcat și de poftele cărnii!

Sunt printre ei unii care se vâă prin case și momesc pe femeile ușurate îngruiate de păcate și frământate de felurite poște... (2.Tim.3:6)

Căci și noi eram altă dată fără minte, neascultători, rătăciți, robiți de tot felul de poște și de plăceri, trăind în răutate și în pizmă, vrednici să fim urâți și urându-ne unii pe alții. (Tit 3:3)

Între ei eram și noi toți odinioară, când trăiam în poftete firii noastre pământești, când făceam voile firii pământești și ale gândurilor noastre, și eram din fire copii ai mâniei, ca și ceilalți. (Ef.2:3)

Dar nici vorbă de așa ceva. Warren amintește dintre cele cinci forțe motrice importante ale vieții mai întâi „vinovăția”, referindu-se la *sentimentele de vinovăție*. Totuși, el nu detaliază, spunând că, în cazul fiecărui om, cauza pentru sentimentele de vinovăție este păcatul real și astfel vina *înaintea lui Dumnezeu*. El constată dimpotrivă în limbaj psihologic: „Oamenii controlați de vinovăție sunt manipulați de amintiri. Permit trecutului lor să le controleze viitorul. Se autopedepsesc adesea fără să știe, sabotându-și propriul succes” (28-29). Exact din acest motiv doarește bucuros omul lumesc „de succes” să se debaraseze de sentimentele sale împovărătoare de vinovăție.

Warren menționează de fapt exemplul lui Cain, spunând că vina acestuia l-a separat de „prezența lui Dumnezeu” (oare nu și complet de Dumnezeu Însuși?) și l-a făcut să rățăcească pe pământ încolo și înapoi fără țință, dar omite să spună clar cititorului că păcatele sale personale îl separă complet de Dumnezeul cel sfânt și că va ajunge la pierzare dacă nu va scăpa la cruce de această

vină. Nu, el subliniază ca rod al păcatului doar lipsa de sens și de țel a vieții de pe pământ și nu consecințele eterne ale acestei lipse.

Warren amintește și alte forțe motrice: „mânie și amărăciune”, „teamă”, „dorințe materiale” și „nevoia de recunoaștere”. Acestea sunt noțiuni nebuloase umanisto-psihologice, care minimalizează diagnosticul biblic și îl lasă pe om prins în autoînșelarea sa, în loc să-l elibereze prin proclamarea adevărului biblic. În loc să se ocupe de natura rea și păcătoasă a omului ca rădăcină pentru asemenea forme de manifestare, Warren tratează aceste lucruri în felul psihologilor seculari: Resentimentele și mânia sunt „nesănătoase și zadarnice” (29). „Întotdeauna resentimentele te afectează mai mult pe tine decât pe cel care te-a rănit” (29).

Sfatul său psihologic este să scapi de durere „iertându-i pe cei care ți-au făcut rău” (29). Și teama este explicată și clasificată doar pe bază psihologică: „Oamenii controlați de frică pierd adesea mari oportunități pentru că le este frică să se aventureze și să riște” (29-30). Nici materialismul nu este prezentat ca o idolatrie și ca un păcat mare, așa cum face Biblia, ci doar ca o greșală: „Valoarea de sine nu este totuna cu averea cuiva” (30). „Nevoia de recunoaștere”, o noțiune tipic psihologică, nu este nici ea atribuită, cum face Biblia, mândriei și egoismului, ci explicată doar prin faptul că vei pierde scopul lui Dumnezeu pentru viața ta dacă ești controlat sau condus de opiniile altora (31).

În alt loc, Warren scrie: „Felul cum îți vezi viața îți *modelează* viața ta. Modul în care îți definești viața determină destinul tău” (42). În spatele acestor cuvinte se află ereziile păgâne ale puterii determinante sau hotărâtoare ale gândirii, respectiv „puterea gândirii pozitive”, așa cum a fost adusă în Biserică de Norman Vincent Peale, Robert Schuller și mulți carismatici. La începutul acestui capitol, Warren citează o maximă a autoarei imorale și nelegiuite,

influențată de psihanaliză Anais Nin: „Noi nu vedem lucrurile așa cum sunt ele, ci le vedem prin prisma noastră, așa cum suntem noi” (42). Apoi, el îl întreabă pe cititor cum și-ar imagina viața, ce imagine i-ar veni în minte. El numește această imagine „metafora vieții” cititorului. „Care este concepția ta despre viață? Poate îți bazezi viața pe o metaforă greșită a vieții. Pentru a îndeplini scopurile pentru care te-a creat Dumnezeu pe tine va trebui să pui sub semnul întrebării înțelepciunea convențională și s-o înlocuiești cu metaforele biblice ale vieții” (43).

Ca următor pas în programul său nebiblic „pozitiv, de persuasiune”, Warren prezintă cititorului necredincios cele cinci „beneficii ale vieții conduse de scopuri” (31). Și aceasta se face într-un mod psihologic și croit pe măsura cititorului care are nevoie de succes și împlinire, lucru profund nebiblic, deși include ocazional citate biblice. Procedul său corespunde metodei recomandate de Schuller și de alți „neo-evanghelici”, aceea de a predica o „evanghelie pozitivă, sănătoasă”, care prezintă necredinciosului numai avantajele unei vieți cu Cristos, în loc să-i atace sentimentul propriei valori prin vorbirea despre păcat și judecată.

Amestecul unor afirmații biblice cu psihologia secularo-umanistă este fatală pentru Evanghelie. El împiedică o demonstrare reală a vinovăției omului din cauza păcătoșeniei și depravării lui înaintea unui Dumnezeu sfânt. O evanghelie în așa măsură falsificată, pe care o predică nu numai Warren, ci și nenumărați alți evanghelici moderni, nu produce de regulă nașteri din nou, ci „creștini” neautentici, lumești, egoiști, fără Duhul Sfânt, fără sfințenie și gândire spirituală.

2.3 O denaturare a căii biblice de mântuire

Warren era conștient de faptul că foarte mulți dintre citi-

torii săi vor fi oameni care nu (mai) au legătură cu biserica. Oare le transmite el într-un mod fundamentat biblic necesitatea unei pocăințe, ca și a credinței în Isus Cristos? Din păcate, nu acesta este cazul. Explicațiile lui Warren arată o *cale greșită de salvare*, o cale lărgită artificial pentru oameni, care duce la pierzare. Iată în rezumat ceea ce lipsește la Warren, respectiv ceea ce e falsificat:

- Warren atenuază chemarea biblică la pocăință, adică la o întoarcere fundamentală a inimii la Dumnezeu, la o simplă și superficială „schimbare a modului de a gândi” fără o rupere clară cu lumea și cu vechea viață de păcat, fără o supunere clară lui Dumnezeu și Cuvântului Său.

- Warren trece sub tăcere costurile pocăinței adevărate (**Lc.14:26-34**), adică părăsirea propriei vieți sufletești: *„Pentru că oricine va vrea să-și scape viața [sau sufletul] o va pierde, dar oricine își va pierde viața pentru Mine o va câștiga”* (Mt.16:25), ascultarea de Cristos și predarea sa Domnului (inclusiv averea, talentele, onoarea în lume). „Predarea” proclamată de el e doar psihică și nu biblică.

- Warren denaturează credința biblică la o „decizie” rapidă, superficială de a crede în Cristos și de a-L primi prin aceea că desprinde credința de pocăință și face din ea doar o considerare a unor lucruri ca fiind adevărate și o încuviințare a lor.

Este adevărat că Warren face tot mereu unele afirmații foarte corecte, dar nu transmite cititorilor săi absolut deloc faptul că au nevoie de o pocăință radicală și o convertire clară dacă vor să primească viața eternă. În loc de aceasta, el întrebuițează formulări care stabilesc drept cale o creștere treptată în credință: *„Dacă înveți să-L iubești pe Isus, Fiul lui Dumnezeu, și să te încrezi în El, vei fi invitat să-ți petreci toată veșnicia cu El”* (38).

Aici nu este vorba de faptul că trebuie să existe o cotitură clară, o decizie de întoarcere de la păcat și de ascultare de Cristos, pentru a se ajunge la nașterea din nou. De

asemenea, credința biblică salvatoare în Cristos e cu totul altceva decât „încrederea” la care se referă Warren. În mod consecvent, Warren ascunde cititorilor costurile adevăratei credințe în Cristos - și anume renunțarea la viața proprie:

Atunci Isus a zis ucenicilor Săi: Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să Mă urmeze. Pentru că oricine va vrea să-și scape viața o va pierde, dar oricine își va pierde viața pentru Mine o va câștiga. Și ce ar folosi unui om să câștige toată lumea, dacă și-ar pierde sufletul? Sau, ce ar da un om în schimb pentru sufletul său? (Mt.16:24-26)

La Warren se citesc niște afirmații superficiale ca acestea: „Ca să trăiești de acum încolo pentru gloria lui Dumnezeu va trebui să-ți schimbi prioritățile, programul tău zilnic, relațiile tale și toate celelalte. Uneori, asta presupune alegerea unei căi mai dificile în locul uneia ușoare” (60). „Acum este timpul să te decizi. Pentru cine ai de gând să trăiești - pentru tine însuși ori pentru Dumnezeu? (...) Chiar acum, Dumnezeu te invită să trăiești pentru gloria Lui împlinind scopurile pentru care te-a creat” (60). Într-un loc, Warren spune: „Faptele acestei vieți sunt destinul celeilalte” (41). Aceste cuvinte sună ca evanghelia catolică prin fapte.

E semnificativ pentru „evanghelia modernă a valorii de sine” că Warren nu-și întemeiază în mod prioritar chemarea de a veni la Cristos cu primirea iertării păcatelor și a salvării eterne, cum se întâmplă în Biblie, ci cu un „scop pozitiv”, care nu-i lasă pe oameni să apară ca „păcătoși depravați”, ci ca niște colaboratori respectați ai lui Dumnezeu, pe care îi așteaptă cândva recunoaștere, promovare și un ospăț. Domnul Isus Însuși a rezumat însă în felul acesta însărcinarea predicării Evangheliei: „Așa este scris, și așa trebuia să pătimească Cristos și să învie a treia zi dintre cei

morți. Și să se propovăduiască tuturor neamurilor, în Numele Lui, pocăința și iertarea păcatelor, începând din Ierusalim. Voi sunteți martori ai acestor lucruri” (Lc.24:46-48).

Dacă judecata mâniei lui Dumnezeu asupra tuturor păcătoșilor este scoasă din Evanghelie, toate celelalte lucruri apar într-o corelație nereală, anapoda. E ca și cum un Dumnezeu tolerant l-ar invita prietenos pe păcătos să-L servească și să trăiască în cinstea Lui și, în afară de aceasta, spunându-i că i se poate clarifica și problema vinovăției. Păcătosul alege această cale pentru că e cea mai judicioasă, mai utilă și mai împlinitoare dintre toate pentru viața sa personală.

La Warren sare în ochi faptul că nu Domnul Isus Cristos este predicat în mod biblic; aproape pretutindeni e vorba doar despre „Isus”, „Cristos” sau „Isus Cristos”. Evanghelia autentică Îl predică și Îl desemnează pe Fiul lui Dumnezeu crucificat și înviat *ca Domn!* Potrivit convingerii mele, în cele din urmă, Warren și alți predicatori cu aceleași idei, printre care Bill Hybels, vor predica un alt „Isus” și „Cristos”, unul ecumenic, și nu Domnul din Biblie.

Acum, Warren conduce cititorul necredincios la o „predare” în stilul predicării evanghelice moderne:

”Dacă nu ești sigur că ai făcut acest lucru, tot ce trebuie să faci este să *primești* și să *crezi*. Biblia promite: ‚Tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu’. Vei accepta tu oferta lui Dumnezeu?”

În primul rând, crede. Crede că Dumnezeu te iubește și te-a creat pentru scopurile Sale. Crede că nu ești un accident. Crede că ai fost creat să trăiești veșnic. Crede că Dumnezeu te-a ales să ai o relație personală cu Isus, care a murit pe cruce pentru tine. Crede că, indiferent ce ai făcut în viața ta de până acum, Dumnezeu vrea să te ierte.

În al doilea rând, primește. Primește-L pe Isus în viața ta ca Mântuitorul și Domnul tău. Primește iertarea Lui pentru păcatele tale. Primește Duhul Său, care-ți va da puterea să-ți împlinești scopul vieții tale. Biblia spune: ‚Oricine Îl acceptă și se încrede în Fiul primește totul - viață complet și veșnică’ [Io.3:16 după *The Message*]. Oriunde citești această invitație, te invit să-ți pleci capul și să rostești sincer rugăciunea care îți va schimba veșnicia: ‚Doamne Isuse, cred în Tine și Te primesc în viața mea.’ Fă-o chiar acum.

Dacă ai rostit sincer această rugăciune, te felicit! Bun venit în familia lui Dumnezeu! Acum ești gata să descoperi și să începi să trăiești scopul lui Dumnezeu pentru viața ta” (60-61).

Dacă examinăm această „prezentare a evangheliei” în lumina Cuvântului lui Dumnezeu, din aceasta reiese limpede de ce predicarea modernă nu produce de regulă nașteri din nou, ci nașteri de copii morți, oameni aparent convertiți, care cred că acum sunt „creștini născuți din nou”, dar cărora le lipsește totuși viața de sus și Duhul Sfânt.

Aici, oamenii sunt convinși să aibă o „relație cu Isus Cristos” și presați prin prezentarea tuturor avantajelor să spună o rugăciune cu efect aparent magic, care îi va duce în cer. Dar lor li s-au ascuns elemente esențiale ale Evangheliei biblice. Păcatelor lor nu li s-a spus pe nume; de asemenea, nu li s-a spus clar care sunt consecințele unei trăiri în continuare fără pocăință.

La fel de puțin a fost arătat prețul mersului pe urmele lui Cristos și al vieții de creștin, astfel încât cititorii să poată evalua costurile pe care Domnul le-a cerut de la cei care au vrut să se decidă pentru El. Lor, Isus Cristos nu le-a fost predicat ca Domn; nu s-a spus ce înseamnă să te supui complet domniei Sale - și anume că atunci încetează stăpânirea de sine și voința proprie. Acum, li se spune:

Primește-L pe Isus ca Domnul și Salvatorul tău!

Mulți vor rosti această rugăciune; doar nu-i costă nimic, iar efectul ei, după cum promite Warren, este grandios, covârșitor: Ea le va schimba eternitatea.

Despre care Isus este vorba aici? În orice caz, nu li s-a predicat Evanghelia autentică a lui Cristos cel crucificat. Despre Cel crucificat a fost vorba doar marginal. Ce înseamnă pentru cititorul mesajului lui Warren formula: „Cred în tine?” Ar putea oare explicațiile nebiblice pătrunse de psihologie ale lui Warren să trezească în cititor adevărata credință salvatoare? Dacă îl luăm în serios pe Pavel, atunci cu siguranță că nu:

De fapt, Cristos m-a trimis nu să botez, ci să propovăduiesc Evanghelia: nu cu înțelepciunea vorbirii, ca nu cumva crucea lui Cristos să fie făcută zadarnică... Cât despre mine, fraților, când am venit la voi, n-am venit să vă vestesc taina lui Dumnezeu cu o vorbire sau înțelepciune strălucită. Căci n-am avut de gând să știu între voi altceva decât pe Isus Cristos și pe El răstignit. Eu însumi, când am venit în mijlocul vostru, am fost slab, fricos și plin de cutremur. Și învățătura și propovăduirea mea nu stăteau în vorbirele înduplecătoare ale înțelepciunii, ci într-o dovadă dată de Duhul și de putere, pentru ca credința voastră să fie întemeiată nu pe înțelepciunea oamenilor, ci pe puterea lui Dumnezeu. (1.Cor.1: 17; 2:1-5)

Cititorul aflat departe de biserică a fost convins de autor în această carte să ia o „decizie” și în felul acesta înșelat în cele din urmă privitor la salvarea autentică și adevăratul Domn. Acum, el se crede creștin pentru că a rostit „rugăciunea de predare”.

Desigur, el crede că a făcut în mod „sincer” lucrul acesta. Necredința lui, care continuă să existe ca și mai înainte, implicarea lui în păcat, rebeliunea lui contra lui Dumnezeu n-au fost date pe față prin predicarea „adap-

tată la nevoile clientului” a lui Warren, ci ascunse sub o mască pioasă. Și Warren îl întărește în această înșelare sinistră, înfricoșătoare prin aceea că îl felicita și i se adresează ca unui nou membru în „familia lui Dumnezeu”!

3. Viața de credință creștină potrivit cărții „Viața condusă de scopuri”: cele cinci scopuri ale vieții propuse de Rick Warren

Cea mai mare parte a cărții „Viața condusă de scopuri” se adresează unor cititori care se cred creștini credincioși și le promite o viață mai împlinită și mai orientată spre scopuri dacă se îndreaptă spre cele cinci scopuri ale vieții. În explicațiile sale date vieții creștine, se observă la fel ca în cazul modului cum prezintă Evanghelia că Warren scrie ca unul care își laudă pe nedrept marfa, arătându-i doar avantajele. Pe de o parte se găsesc unele afirmații nimerite, judicioase, care redau punctul de vedere clasic biblic-creștin, pe de altă parte cititorul se lovește tot mereu de afirmații neclare, confuze, în mod categoric nebiblice, care sunt preluate din umanismul secular, din psihologie și din teoriile management-ului.

Care sunt acum cele cinci scopuri ale vieții, după care trebuie să aspire cititorul? Warren citează aici afirmații care la început par să sune foarte biblic și, luate în sine, nu sunt complet greșite, ci conțin un sâmbure de adevăr biblic, dar care este prezentat într-un mod foarte grav denaturat.

Primul scop al vieții:

Ai fost planificat pentru plăcerea lui Dumnezeu

Aceasta este o afirmație care nu este susținută nicăieri în

Scriptură. Ea e menită să sublinieze „pozitivul” și să întărească „scopul valorii de sine” al cititorului. Warren face aceasta cu cuvinte care amintesc puternic de ereziile lui Robert Schuller: „Primul scop al vieții tale este să-I faci bucurie lui Dumnezeu, să trăiești pentru plăcerea Lui. Când vei înțelege pe deplin acest adevăr, nu vei mai avea niciodată probleme cu sentimentul lipsei de semnificație. Aceasta demonstrează valoarea ta” (65). Warren împărtășește o imagine denaturată și înșelătoare a unui „Dumnezeu care zâmbește”, ce nu ține seama de sfințenia lui Dumnezeu care inspiră teamă și respect. Ar fi mai corect din punct de vedere biblic să spunem că am fost creați ca să facem voia lui Dumnezeu și să-L glorificăm pe Dumnezeu; aceasta ar lămuri și gravitatea păcatului nostru și devierea de la Dumnezeu care nu sunt exprimate în expunerea umanistă și minimalizatoare a lui Warren. Dumnezeu apare ca un tată uman, care are o mare plăcere de copiii Lui: „Dumnezeu este mândru de tine” (127).

În această secțiune găsim tot mereu o asemenea denaturare umanistă a Dumnezeului sfânt al Bibliei ce inspiră teamă și respect. E semnificativ că Warren privește teama de Dumnezeu ca pe un sentiment vechitestamentar de care am scăpat, pe care l-am învins, în timp ce în noul legământ „prietenia” e cea care înlocuiește chipurile teama de Dumnezeu.

Dar Biblia arată că teama de Dumnezeu este fundamentală și pentru credincioșii nouotestamentari (cf. **Mt.10:28**; **Col.3:22**; **1.Tim.5:4**; **2.Tim.3:12**; **Ti.2:12**; **1.Pt.2:17**; **Ap.14: 7**; **15:4**; **19:5**, etc.). În loc de aceasta, Dumnezeu este înjosit la un nivel omenesc atunci când Warren citează astfel o versiune modernă la Exod 34:14: „El este un Dumnezeu plin de pasiune în ceea ce privește relația Sa cu tine” (90) – o denaturare crasă a adevăratului cuvânt din Biblie, care sună astfel: „Căci Domnul Se numește gelos, este un Dumnezeu gelos”. Mai departe, Warren afirmă: „Dumnezeu nu este supărat pe tine, ci te

iubește cu pasiune” (*God is not mad at you, he is mad about you - 98*) - o înjosire blasfematoare a lui Dumnezeu și o înălțare a creaturii care este omul, fapt exprimat și prin folosirea neglijentă și banalizatoare a expresiei „prietenie cu Dumnezeu” (cf. **Io.15:14**).

Warren acționează consecvent atunci când sfătuiește cititorul, potrivit unei metode psihologice, să renunțe liniștit la gândurile negative față de Dumnezeu: „Dar, renunțarea la resentimentele tale și destăinuirea sentimentelor tale reprezintă primul pas spre vindecare” (98-99). E o mare deosebire dacă Biblia ne cere să ne revărsăm inima înaintea lui Dumnezeu, adică să *ne mărturisim* lui Dumnezeu cu toată umilința impulsurile afective omețești, greșite, sau dacă îi urmăm pe Warren și pe mulți învățători falși de astăzi și, cu voința nesupusă, refractară, le trântim lui Dumnezeu în față sub forma unor acuzații, mânie, ură sau amărăciune.

Rick Warren răspândește și o învățătură greșită despre închinare, care este influențată puternic de ereziile carismaticilor. El afirmă: „Orice lucru pe care îl faci și care îți face plăcere lui Dumnezeu este un act de închinare” (66) - chipurile și ascultarea unei predici sau salutul adresat celor din jur [vizitatorilor] (67). Warren este un susținător al muzicii înșelătoare pop și rock, pe a cărei folosire își bazează în principal conceptul de creștere a bisericii și se încumetă să facă afirmația blasfematoare: „Dumnezeu iubește toate felurile de muzică, pentru că El le-a inventat pe toate” (67).¹⁶ Trăsăturile caracteristice ale ascultării respectuoase de Dumnezeu, ale sfințeniei, disciplinei bisericești și temerii de Dumnezeu care definesc închinarea adevărată nu sunt luate în seamă. În loc de aceasta regăsim lozincile carnalo-sufletești înșelătoare ale carismaticilor: „Aceasta este adevărata închinare - să te îndrăgostești de Isus” (70).

Al doilea scop al vieții:

Ai fost creat ca parte a familiei lui Dumnezeu

Warren vorbește aici creștinilor, și unele lucruri pe care le spune la această temă corespund pe deplin. Dar afirmațiile sale fundamentale despre biserică sunt foarte de parte de învățătura Bibliei. El recomandă lectura cărții sale „*Biserica condusă de scopuri*”, pentru a putea înțelege mai bine „cum și-a conceput Dumnezeu Biserica special ca să te ajute să îndeplinești cele cinci scopuri pe care le-a stabilit pentru viața ta. El a creat biserica pentru a satisface cinci dintre cele mai profunde nevoi ale tale: un scop pentru care să trăiești, niște oameni cu care să trăiești, niște principii după care să trăiești, un crez pe care să-l trăiești și o putere din care să trăiești. Nu există un alt loc pe pământ în care să poți găsi laolaltă toate aceste cinci avantaje” (136).

Aici iese la iveală limpede erezia lui Warren îndreptată spre oameni. Biserica a fost creată chipurile pentru om, ca să-i împlinească nevoile. Dar adevărul biblic este că biserica a fost creată *pentru Dumnezeu*, ca să-L glorifice pe El, și *pentru Cristos*, Fiul lui Dumnezeu, ca să-L servească de Mireasă și ajutor (Ef.3:20-21; 5:25-32).

Warren vorbește mult despre relațiile dintre creștini, despre dragostea între unii și alții, despre avantajele unei comuniuni îndatoritoare, amabile dintr-o biserică locală. Totuși, și aici sunt deplasate accentele față de Biblie. La tema „dragoste”, el dă un citat tocmai de-al Maicii Tereza, o femeie care a recunoscut că din oamenii încredințați îngrijirii ei vrea să facă hinduși mai buni și musulmani mai buni.

Domeniile sfințeniei bisericii, datoriei de a se îndemna unii pe alții, disciplinei bisericești nu sunt tratate așa cum corespunde Bibliei. Dimpotrivă, în ziua a 18-a se recomandă cu tărie un concept al grupurilor mici, caracterizate prin obligativitate, provenit din teoriile moderne ale

managementului. El este sprijinit de o „interpretare biblică” trasă de păr: „Isus a slujit în contextul unui grup mic de ucenici. El ar fi putut alege mai mulți, dar a știut că doisprezece este numărul maxim de membri ai unui grup mic dacă este vorba ca fiecare să participe” (145). Potrivit Bibliei, numărul de 12 al discipolilor n-a avut la bază un motiv legat de dinamica grupului, ci s-a referit printre altele la cele 12 triburi ale Israelului (cf. **Mt.19:28; Ap.21:12-14**)! Domnul a avut majoritatea timpului mai mulți discipoli în jurul Său; odată a trimis în lucrare 70 dintre ei.

Vom vedea mai târziu că acest concept de grup mic e esențial pentru întreaga strategie de schimbare a lui Warren și e folosit spre influențarea și reprogramarea creștinilor (vezi p. 94-99). Explicațiile sale sunt îmbibate de psihologie („multe conflicte își au rădăcinile în nevoi neîmplinite” (161), „concentrează-ți atenția asupra sentimentelor celuilalt, nu asupra faptelor” (163) și învață metode omenești de rezolvare a conflictelor și de conducere. Aici nu sunt menționate învățătura dată din Cuvântul lui Dumnezeu, rugăciunea și pocăința, care sunt elemente esențiale ale părtășiei biblice.

Problematic e faptul că Warren insistă pe lângă asemenea grupuri mici să încheie un „legământ” [*covenant*], deci un angajament spontan înaintea lui Dumnezeu care nu are nicio bază noutestamentară. În acest angajament există puncte care nu sunt greșite în sine, dar de care se poate face abuz, cum ar fi de exemplu „ne vom împărtăși sentimentele noastre reale” sau „vom respecta diferențele între noi” (157). Asemenea angajamente produc distrugerea adevăratei părtășii acolo unde trebuie să fie introduse învățături și practici greșite sau unde se cer suportarea unor membri ai grupului cu care nu se poate avea o părtășie potrivit Bibliei.

Aceeași tendință de uniformizare nebiblică și de manipulare a comunității o găsim în explicațiile lui Warren pri-

vind „protejarea bisericii” din ziua a 21-a. Ceea ce spune Warren despre valoarea unității bisericii și despre necesitatea răbdării unor deosebiri este foarte corect, cât timp nu e vorba despre păcat, seducere și erezii. Dar aici Warren nu face nicio deosebire și astfel țintește o „unitate” nebiblică, care trebuie respinsă. El cere la modul general: „Concentrează-ți atenția asupra aspectelor comune, nu asupra diferențelor”, și spune mai departe: „Trebuie să prețuim aceste diferențe și să ne bucurăm de ele, nu doar să le tolerăm. Dumnezeu vrea unitate, nu uniformitate. Dar, de dragul unității, nu trebuie să permitem niciodată diferențelor să ne separe” (168).

Warren nu vorbește nicăieri despre protejarea bisericii de erezie și seducere, deși acestea au un loc important în Biblie (cf. **Mt.7:15-23; 24:4; Fap.20:28-32; Rom.16:17; Gal.1:6-10; 5:7-12; Col.2:4-8; 1.Tim.1:3-7; 6:3-5; Ti.1:9-16; 2.Pt. 3:17-18; 1.Io.4:1-6; 2.Io.7-10; Iu.3**, etc.). El nu vorbește nicăieri despre separarea de exemplu de Biserica Catolică, cu care are relații bune. El susține, ca și colegii săi neo-evangelici, unitatea ecumenică nebiblică a tuturor creștinilor de nume, care include toate ereziile și perversiunile.

Pe acest fundal este o amenințare masivă împotriva fiecărui credincios vigilent din punct de vedere biblic și care verifică ce spune Warren: „Ori de câte ori îl judec pe un credincios, au loc instantaneu patru lucruri: pierd părtășia cu Dumnezeu, îmi expun mândria și nesiguranța, mă pun în poziția de a fi judecat de Dumnezeu și produc rău părtășiei bisericii. Spiritul critic este un viciu care costă” (171). Așa de tăios nu vorbește Warren despre niciun alt păcat...

Al treilea scop al vieții:

Ai fost creat ca să fii asemănător cu Cristos

Și aici spune Warren unele lucruri corecte, dar denaturează foarte grav învățătura biblică despre sfințenie prin faptul că nu ține seamă de multe afirmații esențiale ale Bibliei - înainte de toate de faptul că noi suntem crucificați împreună cu Cristos, că am înviat împreună cu El, iar carnea și poftele noastre trebuie date conștient în moartea lui Isus Cristos, ca să putem trăi pentru Dumnezeu (cf. de ex. **Gal.2:20; Rom.6:1-23; Col.3:1-17**), precum și faptul că suntem chemați să trăim sfânt, pentru că suntem sfințiți prin Cristos (cf. de ex. **1.Cor.1:30-31; Ef.4:17-32; 1.Tes.4:1-8; 1.Pt.1: 14-25**). La fel de puțin se afirmă ce spune Biblia despre separarea credincioșilor de lume (cf. de ex. **Io.15:19; 17:14; 2.Cor.6:14-18; Gal.6:14; Iac.1:27; 4:4; 1.Io.2:15-17**). Toate aceste adevăruri biblice ar da în vileag creștinismul laicizat, fals pe care îl transmite Warren.

Negarea învățăturii fundamentale că viața spirituală a credincioșilor se bazează pe fundamentul crucificării împreună cu Cristos, că propria noastră viață trebuie dată la moarte și numai prin aceasta se poate dezvolta, desfășura și perfecționa în noi viața de înviere a lui Cristos face parte dintre denaturările cele mai grave din cartea lui Warren. Acest „creștinism fără cruce” este făcut astfel acceptabil pentru creștinii de nume nenăscuți din nou, cărora li se adresează Warren în primul rând. Prin aceasta, tot ce mai spune Warren de ex. despre „predare” (o pseudopredare carnalo-sufletească, pe care o cunosc și catolicii și misticii) sau despre „învingerea ispitelor” este la fel de denaturat, de derutant și de înșelător.

„Creștinismul” lui Warren e unul în care omul natural nu găsește moartea, ci ocazii minunate de autorealizare. E semnificativ cum forma lui denaturată de „predare totală” e pusă imediat în legătură cu egoismul omenesc: „Biblia

este limpede ca și cristalul când vorbește despre beneficiile obținute prin predarea deplină a vieții tale lui Dumnezeu” (85).

Faptul de a deveni asemănător cu Cristos înseamnă conform cu Warren să te gândești în primul rând „la alții”: „Gândirea altruistă este esența asemănării cu Cristos și este cea mai bună dovadă a creșterii spirituale” (189).

În felul acesta este denaturat adevăratul fel de a gândi al lui Isus Cristos și coborât la un nivel pur omenesc. În timp ce Cristos Însuși S-a orientat în primul rând spre *Dumnezeul și Tatăl Său* și a făcut totul pentru a îndeplini voia *Tatălui* și a-L glorifica, falsul Cristos al lui Warren e orientat spre oameni. Faptul de a fi aproapele celuilalt este cea mai înaltă virtute spirituală - aceasta e și erezia liberalilor, a creștinătății de nume.

Al patrulea scop al vieții:

Ai fost creat ca să-L slujești pe Dumnezeu

Acesta este un adevăr biblic, totuși cum îl înțelege Warren? Mai întâi, el spune: „Dumnezeu te-a destinat să faci ceva deosebit cu viața ta” (235). Warren menționează într-adevăr că menirea noastră este să-L slujim pe Dumnezeu, dar ajunge foarte repede să spună că de fapt trebuie să-i slujim pe oameni: „Ori de câte ori slujești altora în vreun fel [!], de fapt, slujești lui Dumnezeu, împlinind unul dintre scopurile tale” (235).

Ceea ce este lăsat la o parte la slujirea pentru Dumnezeu e dependența completă de Dumnezeu în slujire, faptul că slujirea este într-adevăr pentru Domnul și nu pentru oameni (**1.Tes.1:9**; **Gal.1:10**; **1.Tes.2:4**). Dimpotrivă, Warren subliniază avantajele slujirii pentru om: „În Împărăția lui Dumnezeu tu ai un loc, un scop, un rol și o funcție de îndeplinit. Aceasta dă vieții tale o mare

semnificație și valoare” (236). El amăgește cititorul: „Slujirea este calea spre semnificația reală” (240).

Această linie complet omenească, nespirtuală referitoare la slujire se continuă atunci când Warren împărtășește cititorului său: „Tu ești făcut la comandă, unic, opera de artă originală” (243). El detaliază apoi, spunând că „bătaia de inimă dictată de sentimente” sau „pasiunea”, ca și interesele naturale încă din copilărie sunt un indiciu important spre slujirea dorită de Dumnezeu. El afirmă: „Toate capacitățile noastre vin de la Dumnezeu” și se încumetă să afirme: „Ceea ce sunt în stare să fac, aceasta vrea și Dumnezeu din partea mea”.*

Și care este treaba cu „capacitatea” de a-i înșela sau fura pe oameni? Sau cu „capacitatea” de a juca teatru ori de a ghici? Oare nu trebuie ca anumite aptitudini și daruri naturale să fie pur și simplu date morții de dragul lui Cristos? Acest lucru este valabil și pentru personalitatea încă influențată parțială de păcat a creștinului, pe care Warren o apreciază foarte mult. Pentru aceasta, el folosește psihologia total nebiblică, creată de păgânismul ocult și dezvoltată de spiritistul C. G. Jung a temperamentelor și face deosebire între sanguinici, colerici, melancolici și flegmatici, ca și între introvertiți și extrovertiți. Pornind de la diferiți factori, el deduce profilul (shape) individului și afirmă: „Folosirea formei tale este secretul atât al rodirii, cât și al împlinirii în lucrare... Cu cât potrivești mai bine aceste elemente, cu atât vei avea mai mult succes” (256).

Al cincilea scop al vieții:

Ai fost creat ca să îndeplinești o însărcinare

În fine, Warren tratează însărcinarea de misiune pe care o are fiecare creștin - iarăși o chestiune foarte biblică. Dar

* Circa trei pagini din originalul american au fost lăsate netraduse în limba română - n.tr.

cum caracterizează Warren această însărcinare? „Misiunea pe care a avut-o Isus cât timp a fost pe pământ acum e misiunea noastră, pentru că noi suntem Trupul lui Cristos... Care e acea misiune? Să-i aducem pe oameni la Dumnezeu!” (292). Apoi, el spune: „Biblia spune: ‚Cristos ne-a transformat din dușmani ai Săi în prieteni ai Săi și ne-a încredințat nouă sarcina de a-i face și pe alții prietenii Săi’. Dumnezeu vrea să răscumpere ființele omenești de sub stăpânirea lui Satan și să le împace cu Sine Însuși, pentru ca noi să putem împlini cele cinci scopuri pentru care ne-a creat” (292).

Toate acestea sunt o redare foarte diluată, atenuată a însărcinării biblice de misiune, și în plus („răscumpărarea de sub stăpânirea lui Satan”) o denaturare a Evangheliei biblice. El înlocuiește tot mereu noțiunea biblică „Împăcați-vă cu Dumnezeu!”, care indică rebeliunea și vinovăția omului înaintea lui Dumnezeu, cu noțiunea umanisto-superficială „Faceți-vă prieteni cu Dumnezeu” (294). Noțiunile biblice condamnare și pocăință sunt denaturate la niște probleme psihologice de relații: oamenii fără Cristos „se îndreaptă spre separarea veșnică de Dumnezeu” (294); însărcinarea noastră este aceea de a-i ajuta „să-și stabilească o relație eternă cu Dumnezeu” (294).

Și aici apare erezia lui Schuller referitoare la stima sau respectul de sine, când Warren subliniază avantajele pentru oameni a însărcinării de misiune: „Deși este o mare responsabilitate să fii folosit de Dumnezeu, aceasta este și o onoare incredibilă... Misiunea ta implică două privilegii mari: privilegiul de a lucra împreună cu Dumnezeu și de a-L reprezenta. Noi suntem parteneri cu Dumnezeu în construirea Împărăției Lui” (293). Pavel vorbește despre faptul că el este un sclav al lui Isus Cristos, nu un „partener” aparent egal sau de același rang. În cartea lui Warren nu există teama biblică de Dumnezeu, ci omul este ridicat la același nivel față de Dumnezeu.

4. Seducerea subtilă prin cartea „Viața condusă de scopuri”

Dacă evaluăm ca întreg cartea „Viața condusă de scopuri”, atunci trebuie să spunem că nu se transmite o învățatură cu adevărat biblică a Evangheliei și a vieții creștine de credință. Este vorba mai degrabă de o inducere în eroare subliminală, adesea greu de recunoscut, a credincioșilor.

Ea se face mai întâi prin faptul că Warren lasă afară afirmații și învățături importante din Biblie, în al doilea rând prin faptul că denaturează doctrine esențiale din Biblie prin aceea că le atenuază în mod umanist și le aduce la un nivel psihologico-uman, iar în al treilea rând prin faptul că face afirmații înșelătoare, ce produc confuzie și le amestecă cu afirmații corecte, făcându-l în felul acesta pe cititor deschis pentru niște erezii.

Cele cinci principii ale lui Warren sunt o prescurtare și o denaturare a adevărului biblic care îi abat pe credincioși de la esența propriu-zisă a umblării pe urmele lui Cristos și îi induce în eroare pe o cale omenească complet greșită. Credincioșii sunt îndepărtați de la ascultarea simplă față de Cuvântul lui Dumnezeu și de la dependența permanentă de călăuzirea Duhului Sfânt și amăgiți la o lucrare făcută cu propriile forțe prin directive omenești pentru atingerea scopului, prin care omul se face independent față de Cristos, în schimb dependent de manipularea unor lideri bine școlarizați.

Mulți creștini văd afirmațiile corecte din cartea lui Warren și acceptă întregul ca o orientare bună, utilă și astfel devin, fără să-și dea seama, reprogramați în mod rafinat la un mod de gândire nebiblic, lumesc. Vrem de aceea să mai atragem atenția încă la câteva caracteristici de inducere în eroare aflate în cartea lui Warren:

4.1 Modul înșelător în care Warren folosește Biblia

Sare în ochi faptul că Warren rareori face încercarea de a-și deduce sau deriva afirmațiile cu adevărat din învățătura dată de Biblie și de a le dovedi pe bază biblică. După cum specifică editura, el dă aproape 1.000 de citate din Biblie și peste 200 de alte referințe, dar în cele mai multe cazuri citatele biblice date nu sunt într-o legătură clară și de înțeles cu ceea ce vrea să dovedească Warren - cel puțin când se folosește o versiune biblică literală sau textul original al Bibliei.

Warren citează ca „Biblie” aproape exclusiv versiuni moderne foarte inexacte - al căror text deviază mult de la ceea ce a lăsat Dumnezeu să se scrie în ebraică și greacă prin sfinții Săi apostoli și profeți. Warren a ales din 15 versiuni diferite de fiecare dată acel citat care se potrivea cel mai bine pentru ilustrarea explicațiilor sale - dar dacă se citește acel pasaj biblic într-o traducere fidelă originalului, de cele mai multe ori reiese un cu totul alt înțeles, care contrazice adesea în mod direct afirmațiile lui Warren. Dacă Warren ar fi folosit exclusiv o traducere fidelă originalului, atunci nici măcar nu și-ar fi putut scrie cartea, pentru că atunci lipsa de teme și dovedirea biblică deficientă a afirmațiilor sale importante ar fi fost evidente. Dar așa, el folosește versiuni care denaturează înțelesul original și care sunt influențate de același spirit de conformare cu lumea ca și el, și totul pare să se potrivească.

Lucrul acesta reiese deosebit de limpede în originalul american, căci Warren citează acolo de multe ori versiuni care se îndepărtează extrem de mult de original, cum în limba germană o face până acum numai „Volxbibel”.^{*} La pagina 26, el citează din versiunea sa preferată, *The Message* de Eugene H. Peterson, care de fapt nu este o tradu-

* Versiune recentă a Bibliei destinată tinerilor și folosind jargonul de pe stradă, precum și expresii extrem de vulgare. Această versiune (publicată de o cunoscută editură evanghelică din Germania) a fost respinsă cu hotărâre de toți evanghelicii conservatori - n.tr.

cere, ci o denaturare masivă a Sfintei Scripturi: „Viața ta are o semnificație profundă! Noi descoperim semnificația și scopul vieții numai când facem din Dumnezeu punctul de referință al vieților noastre. Versiunea ‚*The Message*’ [Mesajul] parafrazează astfel Romani 12:3: ‚Singura modalitate corectă de-a ne înțelege pe noi înșine este prin ceea ce Dumnezeu este și prin ceea ce face El pentru noi” (26). Dacă citim acest verset într-o versiune fidelă originalului, atunci această afirmație stranie se referă la cuvintele: „*Prin harul care mi-a fost dat, eu spun fiecăruia dintre voi să nu aibă despre sine o părere mai înaltă decât se cuvine, ci să aibă simțiri cumpătate despre sine, potrivit cu măsura de credință pe care a împărțit-o Dumnezeu fiecăruia*”. Nu este de mirare că traducerea germană a cărții lui Warren acoperă această denaturare prin faptul că citează un alt verset (Rom.12:2).

În secțiunea în care Warren întrebă total contra Bibliiei: „Ce-L face pe Dumnezeu să zâmbească?” (71), el dă un „citat biblic” în care este redat astfel Num.6:25: „Fie ca Domnul să-ți zâmbească...” Într-o redare literală, acest pasaj sună astfel: „*Domnul să facă să lumineze Fața Lui peste tine*” și este o parte din rugăciunea aaronită de binecuvântare! Mai departe, el spune despre Noe: „Noe L-a făcut pe Dumnezeu să zâmbească”, și apoi dă o traducere din *Living Bible* a pasajului din Geneza 6:8, care spune astfel: „Noe era o plăcere pentru Domnul” (71). Într-o traducere literală, acest verset sună astfel: „*Dar Noe a căpătat milă înaintea Domnului*”. Aceasta este o deosebire uriașă și nu sprijină în niciun fel explicațiile înșelătoare ale lui Warren despre un Dumnezeu care zâmbește blajin. La începutul secțiunii sale despre „comunitate”, Warren redă și aici versiunea parafrazată *The Message* la pasajul Iacov 3:18: „Puteți dezvolta o comunitate sănătoasă și robustă, care are o relație bună cu Dumnezeu și se bucură de rezultatele acesteia numai dacă vă dați toate silințele să trăiți în armonie unii cu alții, tratându-vă unii pe alții cu demnitate

și cinste” (151). Aceasta este „redarea” unei traduceri literale: „*Roada neprihănirii este semănată în pace pentru cei ce fac pace*”.

Există însă și pasaje biblice care promovează erezii în toată regula, cum ar fi atunci când Warren redă Efeseni 4:24 din versiunea *God's Word Translation* exact ca și șarpele din Eden: „Voi ați fost... creați să fiți ca Dumnezeu, cu adevărat neprihăniți și sfinți” (178) (literal: „să vă îmbrăcați în omul cel nou, cel creat corespunzător lui Dumnezeu, în dreptitudine și sfințenie adevărată”). La fel și la pagina 88 în originalul american, unde Warren citează Efeseni 4:6b după *New Century Version*: „Dumnezeu stăpânește peste toți, este pretutindeni și este în toți [literal: în toate lucrurile]” (92) [*he rules everything and is everywhere and is in everything*]. Aceasta este erezia clasică a păgânismului, care Îl vede pe Dumnezeu în toate lucrurile. În traduceri sănătoase ale Bibliei se citește astfel: „*Un singur Dumnezeu și Tată al tuturor, care este mai presus de toți și prin toți și în toți*”. Dumnezeu este în toți credincioșii, dar nu în toate lucrurile, nici în toți oamenii, cum afirmă ereticii New Age.

La fel de masive denaturări ale învățaturii biblice se fac atunci când Warren citează Matei 16:25 după *The Message*: „Autoperfecționarea nu este de niciun folos; jertfirea de sine este calea, calea Mea, de-a te găsi pe tine însuși, adevăratul tău eu” (19). Într-o redare literală, acolo scrie: „*Pentru că oricine va vrea să-și scape viața o va pierde, dar oricine își va pierde viața pentru Mine o va câștiga*”. *The Message* aduce aici un amestec de psihologie și New Age, de care textul însuși este complet străin, dar se potrivește bine mesajului fals al lui Warren. În aceeași măsură inducând în eroare *The Message* în Romani 8:6: „Fiind obsedați de noi înșine în aceste chestiuni nu ajungem nicăieri [*dead end*]; acordându-I atenție lui Dumnezeu ajungem la o viață liberă, amplă și deschisă” (18) (literal: „*Căci năzuința cărnii este moarte, dar năzuința Duhului este*

viață și pace”).

În toate acestea trebuie să ne gândim că Warren însuși spune despre sine că s-a folosit în mod deplin conștient de diferite traduceri și că a căutat-o de fiecare dată pe cea care după părerea lui era foarte nimerită. „De aceea am folosit în mod deliberat parafrazările pentru a te ajuta să vezi adevărul lui Dumnezeu într-o formă nouă și proaspătă [!]” (339). Dar, prin asemenea parafrazări adevărul lui Dumnezeu este denaturat și făcut nelămurit.¹⁷ Trebuie să reținem un lucru: Cineva care se înfățișează ca învățător în biserica lui Isus Cristos și mânuiește atât de înșelător Cuvântul lui Dumnezeu nu merită încrederea credincioșilor; el face parte dintre cei despre care ne avertizează Cuvântul lui Dumnezeu în **2.Cor.2:15** și **2.Cor. 4:2-5**.

4.2 Gânduri New Age și noțiuni cheie care induc în eroare

Rick Warren nu susține în cărțile sale niște erezii masive, evidente. El este un evanghelic modern, care știe ce trebuie să spună pentru a nu trezi nicio suspiciune la credincioși. Dar în multe puncte el face afirmații care sunt influențate de eretici și care îi duc pe cititorii săi pe urmele false ale unor învățături denaturate, fără ca ei să fie conștiinți de lucrul acesta. Am văzut deja câteva exemple în acest sens. Câțiva foști adepți ai New Age, care au venit la credința în Domnul Isus Cristos, ne-au atras atenția că Warren în câteva locuri susține concepții și citează oameni care fac parte din mișcarea New Age sau cel puțin îl induc în eroare pe cititor în această direcție.¹⁸ Aceste referiri nu se lasă combătute așa de ușor, cum încearcă s-o facă Richard Abanes în cartea sa justificativă: „*Rick Warren - nu este vorba despre mine*”.

Faptul incontestabil este că Warren citează adepți ai New Age, ai teozofiei și ai altor erezii vătămătoare - pre-

cum George Bernard Shaw (33), Aldous Huxley (248), medicul și spiritistul Bernie Siegel (31) și de două ori preotul și misticul catolic Henri Nouwen, care este și adept al New Age (108, 269). Warren folosește (în originalul american) noțiuni New Age precum „schimbarea de paradigmă” (un cuvânt pe care și dicționarul DUDEN [echivalentul DEX-ului în Germania] îl asociază cu New Age!), „călătorie spirituală” (309), „gândire globală” (300), „scop cosmic” (21) sau „inițiere” (121). Warren se distanțează ce-i drept în cuvinte generale de New Age (178), dar în alte locuri ale cărții deschide uși pentru aceste învățături greșite sau omite să se delimiteze clar față de asemenea învățături.

4.3 *Misticism și ecumenism*

O punte deosebit de periculoasă spre New Age și spre religia mondială unică din timpul sfârșitului este misticismul „creștin”: o formă specială de religiozitate, prin care omul caută să ajungă la unirea personală cu Dumnezeu prin predare și contemplare mistică. Warren recomandă această erezie cu multe cuvinte în expunerea sa din ziua a 11-a despre ce înseamnă a fi „cel mai bun prieten al lui Dumnezeu” (89-95). Aici, el citează în termeni elogioși învățăturile călugărului catolic „fratele Laurențiu al învierii” din secolul 17 despre „prezența lui Dumnezeu”. Această carte mistică, înșelătoare are în mod vădit o influență vastă și cu consecințe mari asupra evanghelicilor moderni din SUA (și Bill Hybels o recomandă). Chiar și niște credincioși temători de Dumnezeu ca Tersteegen și Tozer, care au scris multe lucruri bune, s-au lăsat amăgiți de înșelătoria misticismului.¹⁹

Învățăturile lui Laurențiu despre o „viață [mistică] în prezența lui Dumnezeu” sună pios și profund spiritual (același lucru se poate spune și despre alți înșelători mis-

tici, cum ar fi Madame Guyon), dar nu au nicio bază cu adevărat biblică, ci îi ademenesc pe oameni la contactul cu spirite demonice.

Credinciosul nou testamentar știe că este în Cristos, că Cristos locuiește în el prin Duhul Sfânt și că de aceea are părtășie cu Dumnezeu. Pe de altă parte, nu ni se promite nicăieri o simțire permanentă „a prezenței lui Dumnezeu”; noi umblăm prin credință și nu prin vedere. Încă și mai puțin ne învață Biblia că putem produce o asemenea simțire a „prezenței lui Dumnezeu” prin anumite tehnici și practici, cum ar fi contemplarea mistică, formule repetate în rugăciune sau prin puterea de imaginație. Aceasta duce la capcana religiilor misterioase păgâne cu tehnicile lor străvechi de meditație și imaginație, care dau prilej lui Satan și spiritelor sale înșelătoare să se manifeste și să-i înșele pe oameni cu „prezența” lor demonică și cu „sugestiile” lor demonice.²⁰

Rick Warren recomandă cititorilor săi nu numai învățăturile mistice ale lui Laurențiu, ci îi și încurajează concret ca prin „rugăciuni respiratorii” (scurte „rugăciuni” ca niște formule rostite în ritmul respirației) să rămână în „prezența lui Dumnezeu”. Trebuie să spui tot mereu în tine însuși niște propoziții, precum „Tu ești cu mine” (93) sau „Primesc harul Tău” (93). El mai spune, demascându-și în felul acesta intențiile: „Practicarea prezenței lui Dumnezeu este o deprindere, care poate fi învățată [engl. skill], un obicei pe care îl poți dezvolta... Tu trebuie să te forțezi pe tine însuși să te gândești la Dumnezeu în diferite perioade ale zilei. Tu trebuie să-ți instruiști mintea să-și amintească de Dumnezeu” (93). Ca ajutor, el recomandă și practica păgână a rugăciunilor făcute de catolici cu orele: „Călugării benedictini folosesc sunetul făcut de ceas la fiecare oră, ca să le amintească să se oprească din lucru și să facă ‚rugăciunea orei’ respective” (93). Warren îl menționează pozitiv și pe Gary Thomas, un autor care recomandă atât psihologia ocultistului C.G. Jung, cât și

rugăciunile respiratorii meditative, contemplative.

La aceste „rugăciuni respiratorii” meditative este vorba în mod clar de o tehnică păgână de „rugăciune” pe care Cuvântul lui Dumnezeu o interzice în mod categoric: „*Când vă rugați, să nu bolborosiți aceleași vorbe [adică să folosiți repetiții fără sens] ca păgânii, căroră li se pare că, dacă spun o mulțime de vorbe, vor fi ascultați. Să nu vă asemănați cu ei, căci Tatăl vostru știe de ce aveți trebuință, mai înainte ca să-I cereți voi*” (Mt.6:7-8). În definitiv, aceste propoziții repetate tot mereu acționează ca o mantră, folosită ca tehnică de meditație și care nu duce la părtășie cu adevăratul Dumnezeu, ci la comuniunea cu demonii.

Totodată, Warren recomandă și o meditație pe care o concepe tot ca pe o tehnică („Meditația este pur și simplu o gândire concentrată - o deprindere pe care oricine o poate învăța și folosi în orice loc” - 94). Chiar dacă Warren în acest loc menționează în principal meditația la Cuvântul lui Dumnezeu, el deschide în alt loc ușa pentru practici păgâne de meditație prin faptul că-l citează de două ori pe misticul catolic Henri Nouwen (114, 279). Dar Nouwen susține și recomandă meditația ezoterică clasică, care produce o golire a conștiinței și o debranșare sau „scoatere din circuit” a gândirii, pentru a se ajunge la o mistică „unire cu Dumnezeu”. Nouwen a recunoscut la sfârșitul vieții sale că era de părere că există multe căi care duc la Dumnezeu și că și misticii păgâni în meditația lor au trăit o întâlnire reală cu Dumnezeu.²¹

Warren îl citează și pe misticul catolic Ioan al Crucii (114). Prin aceasta, el își induce cititorii în eroare ca să vadă drept evlavie biblică autentică un misticism catolic care este în mod clar demonic și păgân. De asemenea, nu este o întâmplare că citatul denaturat din Ef.4:6b, prin care Warren declară că Dumnezeu este „în toate lucrurile” (cf. p. 45, 70 din această carte) se află tocmai în acest capitol plin de indicații spre misticism - este una dintre ereziile fundamentale ale misticismului păgân faptul că

Dumnezeu e în toate lucrurile și că omul este chipurile una cu Dumnezeu și cu toate lucrurile. Conform acestor învățături înșelătoare, meditația e tocmai mijlocul de a trăi așa-zisa „unire cu Dumnezeu și cu toate lucrurile”.

În acest capitol reiese limpede și derutarea ecumenică făcută de Warren. Nu numai că lipsește orice avertizare cu privire la falsa evanghelie și la pretenția anticristică a Bisericii Romano-catolice, dar prin citarea aprobatoare a unor autori catolici (pe lângă Laurențiu, Nouwen și Ioan al Crucii, și Madame Guyon, Maica Tereza și „Sfântul” Ireneu) dă impresia că învățătorii și dogmele Bisericii Romano-catolice ar fi autentic creștine și ireproșabile, fără risc.

* * *

În încheierea cercetării făcute de noi trebuie să constatăm că această carte „Viața condusă de scopuri” nu conține un mesaj biblic sănătos. Ea conține o evanghelie „pozitivă” falsificată a valorii de sine și a realizării de sine, care nu poate salva pe nimeni, ci își induce în eroare cititorii necredincioși s-o ia pe calea lată, care duce la pierzare. Totuși, ea este în primul rând un instrument de reprogramare a creștinilor. Ea face ca niște creștini credincioși să fie ademeniți de la calea îngustă a umblării autentice pe urmele lui Cristos și duși pe o cale lată modernă lărgită cu generozitate, pe care chipurile biserica poate câștiga și influența durabil lumea.

Această carte aduce în biserică - amestecând cu iscusință adevăruri biblice - o gândire lumească și învățături lumești, care în cele din urmă o vor distruge și înșela. Ca și perechea ei, „Biserica condusă de scopuri”, este parte a unei strategii perfecționate pentru a face din niște biserici cândva evanghelice, caracterizate încă mai mult sau mai puțin de principii fidele Bibliei, biserici desprinse de credința biblică, ecumenice și lumești.

Dacă în cartea de față se face o avertizare atât de clară în privința cărții lui Rick Warren „*Viața condusă de scopuri*” și a mișcării legate de ea, lucrul acesta nu s-a făcut în mod superficial, ci după o verificare temeinică. Unii frați de aici de la noi [din Germania] sunt de părere că în cărțile lui Warren se găsesc multe lucruri bune; ele dau impresia că Warren ar fi un creștin sincer fidel Bibliei, care a ajuns din păcate pe anumite căi lăturalnice. Dar dacă examinăm mai temeinic exprimările și acțiunile lui Rick Warren, metodele și persoanele pe care le dă drept exemplu, reiese limpede că aici este vorba de o *inducere în eroare*, de o *înșelare*, nu de greșelile neglijabile ale unui predicator sincer. Este incontestabil faptul că în cărțile lui Rick Warren se găsesc multe afirmații corecte. Dar ele sunt amestecate cu niște denaturări atât de masive ale adevărului biblic, încât suntem nevoiți să clasificăm aceste cărți în categoria celor false și periculoase.

5. Rick Warren – o unealtă a lui Dumnezeu?

Rick Warren se arată pe sine drept un slujitor umil al lui Dumnezeu, care se gândește numai la câștigarea pentru Cristos a celor care stau departe de biserică și la promovarea bisericilor creștine. Dar dacă cercetăm lucizi și pe baza Bibliei învățăturile și rodul lucrării sale, atunci avem înaintea ochilor o cu totul altă imagine. Acesta este și rezultatul verificării făcute de câțiva credincioși serioși din Statele Unite, care ajung la concluzii asemănătoare cu autorul cărții de față.

Ceea ce ne învață Rick Warren în „*Viața condusă de scopuri*” și „*Biserica condusă de scopuri*” nu este învățătura sănătoasă, curată a Scripturii, ci un amestec înșelător de adevăruri, jumătăți de adevăruri și învățături greșite. Adepții mișcării de creștere a bisericii încearcă să-l scoată basma curată pe Rick Warren, de aceea a fost publicată

cartea lui Richard Abanes [tradusă și în limba germană]. Dar această carte nu poate combate obiecțiile de natură spirituală împotriva lui Warren; ea trece sub tăcere date esențiale și redă o imagine retușată cu grijă, pentru a-i liniști pe adepții care nu știu ce să mai creadă.²² Pe noi nu ne interesează să judecăm motivele lui Warren. Și niște oameni care cred sincer în mod subiectiv că-I servesc lui Dumnezeu pot să fie induși în eroare și să-i inducă în eroare și pe alții. Vom arăta aici o serie de fapte care arată că Rick Warren, după normele Bibliei, nu poate fi un serv adevărat al lui Dumnezeu.

5.1 Rick Warren și Robert Schuller

Rick Warren face parte dintre elevii lui **Robert Schuller** care au fost influențați decisiv de cursurile sale de conducere [leadership]. Este un fapt ce poate fi dovedit că soția lui Warren, Kay, într-un moment de neatenție, a spus pe față: „El [Schuller] a exercitat o influență profundă asupra lui Rick” (Abanes, 95). Warren însuși recunoaște că a parcurs cursul lui Schuller (1979). Încă din 1974 a fost inspirat de cartea lui Schuller *Your Church Has Real Possibilities* (ediție recentă apărută sub titlul *Your Church Has a Fantastic Future* [YCFF] - Biserica ta are un viitor fantastic). Warren a fost invitat în mai multe rânduri ca vorbitor la cursurile lui Schuller; odată citim următorul ecou în presă: „Peste 80 de pastori și lideri homosexuali și lesbiene din Metropolitan Community Churches au luat parte în acest an la cursurile de la Robert Schuller Institute for Successful Church Leadership ținute în Catedrala de Cristal. Printre vorbitori au fost Bill Hybels, John Maxwell și Rick Warren” (*RECORD Newsletter* Spring '97 Evangelicals Concerned).

Abanes afirmă că Rick Warren s-ar fi distanțat începând cu 1998 de Schuller. Lucrul acesta poate fi ade-

vărat, căci legătura cu ereticul Schuller este foarte dezavantajoasă și dăunătoare pentru lucrarea lui Warren printre bapțiști și alți evanghelici conservatori. Dar distanțarea exterioară nu infirmă influențele în ce privește conținutul, care pot fi recunoscute în operele lui Warren. În introducerea cărții „Biserica condusă de scopuri”, Warren redă un principiu din bagajul de idei al lui Schuller ca fiind propria sa convingere: „Eu cred că cele mai mari biserici vor apărea în viitor” (15) - practic un participant la cursul lui Schuller citează motoul lui Schuller din cartea YCFF (235). Și alte exprimări ale lui Warren sunt ecouri ale unor maxime de-ale lui Schuller, cum ar fi: „Pantoful nu are voie niciodată să spună piciorului cât de mare poate fi” (Biserica condusă de scopuri 46; cf. YCFF 44). Warren citează în „Viața condusă de scopuri” la pagina 57 o maximă total nebiblică a părintelui bisericii Ireneu: „Gloria lui Dumnezeu este o ființă omenească vie pe deplin!” care se regăsește de două ori într-o exprimare asemănătoare în cartea lui Schuller despre *Self-Esteem* (58, 129).

Principiul al lui Warren, care se bazează pe nevoile simțite [*felt needs*] de cei care stau departe de biserică (Biserica condusă de scopuri, 40) provine tot de la Schuller (*find a need and fill it*). Nu numai sondajul de opinie făcut de Warren cu privire la cei care stau departe de biserică imită modelul lui Schuller, ci și numele „*Community Church*” (preluat de altfel și de Bill Hybels și de alți fondatori de mega-biserici) urmează sfatul primit de la Schuller și corespunde învățaturii sale că „o biserică ar trebui să se îngrijească de nevoile oamenilor din comunitatea [*community*] lor” (YCFF 25).

În prezentarea făcută cărții „Viața condusă de scopuri” am făcut referire în repetate rânduri la gândirea lui Schuller vizibilă la Warren, mai ales în ce privește domeniul „stimei” ori „respectului de sine” al omului (cf. pag. 44-48, 51-54, 57-59, 63-64 din această carte). Warren se fe-

rește să propage în cărțile sale ereziile extremiste ale lui Schuller, dar rețeta de bază a acestuia de a păstra un mesaj pozitiv, încurajator și edificator și de a evita mesaje „negative” caracterizează întreaga lui carte. Un articol scris de Warren în importanta revistă necreștină pentru femei *Ladies Home Journal* din martie 2005 arată pe șleau cât de profund și-a interiorizat el gândirea lui Schuller. Iată extrase din articol: ²³

”Învață să te iubești pe tine însăți! Oare respectul de tine însăți [self-esteem] este tot șubred după atâția ani?... Acceptă-te pe tine însăți... Dumnezeu ne acceptă fără condiții, și în ochii Săi suntem cu toții scumpi și de neprețuit... Iubește-te pe tine însăți... Fii sinceră cu tine însăți... Iartă-te pe tine însăți... Crede în tine însăți!”

O dovadă esențială privind consecvența cu care Warren a preluat ereziile lui Schuller ale „gândirii pozitive” este anunțul uimitor cu viziunea sa pentru biserica Saddleback. În 30 martie 1980, Warren a vorbit în fața puținilor ascultători prezenți la predica lui de probă și a anunțat „mărețul său vis”, „viziunea” sa, care conținea printre altele:

”Este visul de a primi în comunitatea familiei bisericii noastre 20.000 de membri, care să se iubească, să învețe, să râdă și să trăiască împreună în armonie... Este visul privitor la un teren de cel puțin 20 de hectare, pe care se va construi o biserică comunitară pentru cartierul Orange din sudul orașului - cu clădiri frumoase și totuși simple, inclusiv o sală pentru serviciile religioase cu mii de locuri, cu un centru de consiliere și de rugăciune, cu săli de clasă pentru studii biblice și pregătirea lucrătorilor laici, ca și cu spații pentru petrecerea timpului liber. Toate acestea vor avea ca scop

servicii aduse omului întreg - spiritual, emoțional, fizic și social -, și vor fi construite într-o regiune liniștită și atrăgătoare de grădini de la marginea orașului. Stau azi în fața voastră și constat cu siguranță plină de încredere că aceste vise devin realitate. De ce? Pentru că ele sunt inspirate [!!!] de Dumnezeu!" (Biserica condusă de scopuri, 43)

Această viziune sună remarcabil în fața faptului că ea s-a împlinit destul de literal cu douăzeci de ani mai târziu. Cititorul complet neinformații îi va da poate dreptate lui Warren și va spune că ea trebuie să fi fost inspirată de Dumnezeu dacă s-a împlinit în felul acesta. Ei bine, în primul rând multe lucruri s-au inspirat după modelul *Catedralei de Cristal* a lui Schuller. Dar aceasta nu explică totul. Când cunoști scrierile lui Schuller, îți dai seama cu groază că Warren a procedat aici după principiile expuse de Schuller ale gândirii pozitive. În prima sa carte *Move Ahead With Possibility Thinking* (New York, NY [Jove Book] 1978), Schuller scrie deja:

"Credința confirmă succesul înainte de a apărea. Credința revendică victoria înainte de a fi ea câștigată. Este foarte greu să acționezi așa, dar extrem de important... Adevărul este că niște oameni care mută munții își prezic îndrăzneț viitorul... Ei știu că trebuie să dea impresia că sunt câștigători, altfel nu vor primi niciodată adeptii de care au nevoie pentru a-și atinge țelul... Confirmă succesul, și te vei vizualiza pe tine însuți ca și câștigător". (199)

În cartea sa ulterioară *If It's Going to Be, It's Up to Me*, Schuller scrie: „Dă visului tău o voce... Primul pas: Anunți cu seriozitate și cu entuziasm noul țel pe care ți l-ai propus... Îți arăți încrederea și îi dai expresie. Îți pui în libertate în mod deschis, sincer și complet entuziasmul” (108/ 109).

Schuller afirmă aceste lucruri și în cursurile sale de conducere: „Numai visele care sunt anunțate în public devin țeluri” (YCFF 63); „gândirea în posibilități face anunțuri mărețe” (YCFF 76). În fine, Schuller afirmă aici o magie păgână, iar Warren calcă pe urmele lui înșelătoare. Faptul că acest fel de „gândire pozitivă” într-o epocă a semnelor și minunilor înșelătoare are un succes deplin nu trebuie să-l mire pe cititorul care meditează la ce învață Biblia. În felul acesta și-a „construit” Yonggi Cho cea mai mare biserică din lume - cu mărturisiri pozitive magice și cu vizualizări ale unor țeluri concrete de creștere, pe care le-a atins treptat.

5.2 Rick Warren și experții seculari în management

Rick Warren recunoaște că a fost consiliat și influențat mulți ani de către Peter Drucker, unul dintre cei mai influenți profesori de management modern: „Peter Drucker... este mentorul meu. Am petrecut 20 de ani sub îndrumarea lui și am învățat de la el cum să conduc” (*Pew and Religion Forum* 23.05.2005). Dar Drucker nu reprezenta creștinismul biblic - deși ca mulți alți americani nenăscuți din nou se considera „creștin” -, ci niște teorii pur lumești pentru formarea unor organizații seculare eficiente. El a asimilat și gândirea budistă și confucianistă, sperând că va veni o „nouă eră” (*new age*).²⁴

Drucker a vrut să îmbunătățească sistemul secular actual și pentru aceasta să nu influențeze numai sectorul economic, ci și sectorul guvernamental și social, în care a acordat un rol deosebit bisericilor. Warren a preluat teoria lui Drucker despre „scaunul cu trei picioare” (stat - economie - organizații sociale) și exercită pe baza acestei teorii o integrare a bisericii în afacerile societății seculare care sunt complet contrare Bibliei.

Rick Warren lucrează de asemenea de ani de zile cu expertul în management **Ken Blanchard**, care se consi-

deră „creștin născut din nou”, dar care recomandă tot mereu cărți cu conținut ocult, respectiv ezoteric, printre care pe cea a autorului New Age Deepak Chopra având titlul „*Ce-ar face Buddha la lucru?*” În prefața acestei cărți, el scrie: „Caut mesaje inspiratoare într-o mulțime de surse pe lângă Isus. Oamenii noștri trebuie să audă cuvinte de înțelepciune de la marii profeți și lideri spirituali precum Buddha, Mohammed... Yogananda și Dalai Lama... Buddha arată calea și ne invită să ne începem călătoria spre iluminare”. Blanchard recomandă practicarea yogăi și afirmă că a fost îmbogățit decisiv în viața sa spirituală printr-un „curs spiritual” în mod vădit ocult. Warren participă la cursurile lui Blanchard „Lead like Jesus” [Condu ca Isus] și a fost cel puțin până în 2005 membru în comitetul de conducere al acestei organizații - împreună cu Bill Hybels și susținători ai New Age, cum ar fi Laurie Beth Jones și Mark Victor Hansen. În 2005, Warren l-a rugat pe Ken Blanchard să-l ajute la realizarea planurilor sale legate de organizația PEACE.²⁵

5.3 *Deschidere pentru ecumenism și curente eretice la Warren*

Deși Rick Warren dă impresia că este un creștin fidel Bibliei, din multe exprimări și fapte ale lui reiese clar că el, exact ca și colegii săi neo-evanghelici, este gata să colaboreze cu orice mișcare amăgitoare din vremea sfârșitului și să sacrifice adevărul biblic pentru o cât mai mare popularitate în lume. Lucrul acesta reiese și din cărțile sale, dar acolo este mai camuflat. În interviuri însă și cu alte ocazii, Warren își arată deschis poziția pe care o are:

a) *Colaborarea cu carismaticii extremiști*: Warren împărtășește în cărțile sale erezii carismatice referitoare la „laudă și închinare” („închinarea este o mărturie puternică pentru necredincioși, dacă simt prezența lui Dumnezeu

zeu și dacă mesajul este ușor de înțeles... mai mulți oameni sunt câștigați pentru Cristos prin faptul că simt prezența lui Dumnezeu decât prin toate argumentele noastre apologetice luate împreună” - Biserica condusă de scopuri, 241). În cărțile sale sunt menționați pozitiv carismatici precum Floyd McClung, Matt Redman și Jack Hayford. Într-o discuție cu David Yonggi Cho, el spune: „Am citit cărțile dumneavoastră despre viziuni și vise - spuneți vă rog pastorilor cum auziți dumneavoastră vocea Duhului Sfânt... Ce sfat ați da unui predicator care tocmai și-a început lucrarea?... Credeți că bisericile americane ar trebui să fie mai deschise față de rugăciunea pentru minuni?” Rick Warren a fost vorbitor la o conferință de creștere a bisericii pe care a ținut-o Yonggi Cho în 1997. El a ținut o cuvântare în „Ziua de rugăciune globală” organizată de reprezentanți ai mișcării carismatice extremiste „Noua Reformă apostolică” la 15 mai 2005 în Dallas - împreună cu liderul carismatic de mega-biserică T.D. Jakes, care neagă Trinitatea. A fost vorbitor la festivitățile cauzate de aniversarea a 100 de ani de existență a mișcării pentecostale în aprilie 2006 - împreună cu lideri eretici precum Benny Hinn, David Yonggi Cho și Kenneth Copeland. Despre periculosul carismatic eretic John Wimber,* Warren a spus: „Îmi voi aminti de John Wimber ca despre un om care L-a iubit cu adevărat pe Isus mai mult decât orice altceva. M-am bucurat totdeauna de discuțiile noastre, căci această dragoste pentru Cristos a produs în viața lui o pasiune neobișnuită, care era molipsitoare. Voi duce dorul acestei pasiuni. Și peste o sută de ani vor cânta oamenii ‚Spirit Song’ [un cântec carismatic înșelător compus de John Wimber], pentru că el exprimă această dragoste profundă pentru Isus”. Nu trebuie subestimată nici influența exercitată de carismaticul extremist C. Peter Wagner; în 1993, Warren și-a câștigat

* Informații despre John Wimber și despre învățătura lui se află în cartea *Jocul cu focul* de Wolfgang Böhne - n.tr.

titlul de doctor la Seminarul Fuller avându-l pe Wagner drept conducător de lucrare. Wagner însuși consideră bisericile lui Warren și Hybels ca făcând parte din mișcarea anunțată de el „Noua Reformă apostolică”.²⁶

b) *Respingerea unor creștini fideli Bibliei*: Warren s-a distanțat în mod clar de creștinii fideli Bibliei din America, care sunt numiți acolo de cele mai multe ori „fundamentalisti” (adică unii care se țin în mod ferm de adevărurile fundamentale ale credinței creștine). El a numit lucrul acesta „o perspectivă foarte legalistă, îngustă a creștinismului” și se numește pe sine drept „evangelic”. Totuși, el merge și mai departe de atât și îi numește dintr-o suflare pe creștinii fideli Bibliei „dușmani” împreună cu fundamentalistii musulmani. Warren a acordat un interviu ziarului *Philadelphia Inquirer* la 8.01.2006: „Warren prezice că fundamentalismul de orice fel va fi unul dintre marii dușmani din secolul 21’. Fundamentalismul musulman, fundamentalismul creștin, fundamentalismul iudaic, fundamentalismul secular - ele toate vor fi mânate de teamă’, a zis el, ‚teamă de alții”’. Aici se vede că Warren gândește exact ca oamenii din lume; el reprezintă punctul de vedere al lumii, îi calomniază pe creștinii fideli Bibliei și se înrolează în tabăra celor care îi combat.

c) *Suștinerea colaborării cu Biserica Catholică*: La întrebarea, dacă a avut deja o audiență la papă, Warren a răspuns într-un interviu: „Încă nu, dar sper s-o primesc. Mă rog pentru aceasta. Știți, unul dintre cele mai importante puncte culminante ale mele a fost atunci când a murit papa Ioan Paul al II-lea. Pe postul CNN s-a relatat că pe noptiera sa se afla în ultimele zile cartea ‚Viața condusă de scopuri’ în italiană, și pentru mine a însemnat foarte mult să aflu lucrul acesta”. Într-un alt interviu, l-a numit pe cardinalul Rosales din Manila „un cardinal minunat” și a spus: „Îl iubesc pe omul acesta”. Apoi s-a destăinuit: „De fapt, suntem deja pe punctul de a alcătui un ghid de studiu al cărții ‚Viața condusă de scopuri’, scris de câțiva

preoți din America”. Față de *Pew Forum*, el a zis: „Aș vrea să vă încurajez să priviți alianța aflată la începuturile ei dintre protestanții evanghelici și catolici, mai ales ramura evanghelică a catolicismului” (23.05.2005). La *Hope and Future Conference*, el a spus la 12.11.2005 într-un interviu: „Nu sunt de acord cu tot ce fac catolicii sau pentecostalii, dar ceea ce ne leagă e ceva cu mult mai puternic decât ce ne desparte. Cred cu adevărat că acești oameni sunt frați și surori în familia lui Dumnezeu. Năzuiesc să fac punți spre Biserica Ortodoxă și spre Biserica Catolică, spre Biserica Anglicană și să spun: ‚Ce-am putea face împreună ce nu putem face singuri?’”²⁷

d) *Amestec cu celelalte religii*: La fel ca și alți evanghelici moderni, Warren a renunțat de mult la mărturisirea biblică față de Domnul Isus Cristos ca fiind *singura* cale, *singurul* adevăr și *singura* viață și s-a deschis și s-a apropiat de religii false demonice din lume. El a spus într-un interviu: „Există adevăr în fiecare religie. Eu, eu... creștinii cred că în fiecare religie există adevăr. Dar noi credem pur și simplu că există un singur Salvator. Credem că putem afla adevărul de la... Cred că am învățat mult adevăr de la diferitele religii, căci ele toate au o parte de adevăr. Cred doar că există un singur Salvator, Isus Cristos” (*Larry King Live* 22.11.2004). Warren nu reprezintă aici punctul de vedere al creștinismului biblic, căci Domnul Isus Cristos a spus limpede: „Eu sunt adevărul”, și aceasta înseamnă că în afara revelației biblice despre Cristos nu poate exista adevăr religios. Dar Warren merge și mai departe: „Cunosc întâmplător niște oameni care sunt adepți ai lui Cristos în toate religiile” (*Aspen Ideas Festival*, 6.07.2005). „Cunosc mulți oameni care cred în Mesia Isus, indiferent din care religie fac parte, pentru că cred în El. Este vorba despre o relație, nu despre o religie” (*Larry King Live*, 2.12.2005).²⁸

Legat de dimensiunea nebiblică a cărții sale *„Viața condusă de scopuri”*, nu este de mirare că și niște adepți ai

altor religii vorbesc la modul pozitiv despre ea: „Este vorba aici despre Dumnezeuul Bibliei, dar trebuie să spun că am primit scrisori de la evrei, musulmani, hinduși, oameni nereligioși, budiști... din toate religiile. Ce avem aici a devenit în mod clar cu totul altceva decât o simplă carte creștină” (Interviu cu Ann Curry / *Today Show* la 18.10.2004). Față de *Pew Forum*, el a spus: „Ei bine, în luna următoare voi vorbi chiar și la Universitatea evrească; am fost rugat să mă duc acolo și să țin rabinilor seminarul meu despre predică. De asemenea, vorbesc și pentru evrei”. Rick Warren a fost împreună cu un budist membru al juriului unui concurs de eseuri organizat de renumita fundație Templeton, care pledează pentru unitatea religiilor.²⁹

6. „Biserica condusă de scopuri”, „Viața condusă de scopuri” și planul PEACE: un program complet pentru transformarea bisericilor creștine

Rolul lui Rick Warren apare încă o dată în altă lumină dacă ne gândim la puternica sa influență asupra a sute de mii de lideri spirituali din toată lumea și la organizația sa mondială numită PEACE fondată în 2005. Warren ținește într-adevăr la o „nouă reformă” globală în creștinătate, cum a tot anunțat, și-și folosește energic influența în acest sens. Aceasta trebuie să ne determine să-i examinăm cu atenție planurile. După propriile sale spuse, organizația lui Warren a instruit peste 400.000 de pastori, responsabili de adunare și lucrători creștini din peste 120 de țări; aproape 157.000 de lideri primesc circulara sa pe e-mail *Ministry Toolbox*. Rețeaua *Purpose Driven Network* condusă de Warren cuprinde biserici din 162 de țări. Warren a fost numit de către renumite jurnale seculare

drept unul dintre „15 lideri mondiali care au avut cea mai mare însemnătate în 2004” (Time), unul dintre „cei mai influenți 100 de oameni din lume” (Time 2005), respectiv unul dintre „cei 25 de lideri ai Americii” (US. News & World Report). Mai ales organizația sa PEACE, pentru care vrea să mobilizeze 400.000 de biserici și un miliard de „soldați infanteriști”, ar trebui să fie cercetată mai de aproape de către niște creștini vigilenți.

6.1 Planul PEACE și „Noua Reformă” – încotro își îndreaptă Warren adepții?

Când și-a făcut cunoscut Warren la 17 aprilie 2005 marele său plan PEACE („pace”), lucrul acesta s-a întâmplat în fața a 30.000 de ascultători pe stadionul Angel din Anaheim, California. În timpul acestei festivități s-a întâmplat ceva foarte ciudat și concludent. Warren a făcut cunoscut că voia acum să facă ce-și dorise dintotdeauna, și apoi a cântat cântecul drogurilor „Purple Haze” compus de starul rock Jimi Hendrix, toxicoman și adept al spiritismului voodoo, care a murit înecat în propria lui vomă. Rick Warren, „pastorul Americii”, a cântat printre altele următoarele cuvinte: *„Pâclă purpurie în tot creierul meu / În ultimul timp, lucrurile pur și simplu nu mai par să fie la fel / Mă comport ciudat, dar nu știu de ce / Scuzați, tocmai sărut cerul / Pâclă purpurie peste tot / ... Ca totdeauna, fata m-a vrăjit / Ajutați-mă... Ajutați-mă... O, nu, nu... / Nu știu de e zi sau noapte / M-ai adus până acolo de mi-am pierdut mințile / Este dimineață, sau este sfârșitul timpului?...”* (cf. erwm.com). Ce influență spirituală a adus atunci Warren peste ascultătorii săi?

După aceea și-a făcut cunoscut planul, despre care a vorbit elogios.³⁰ Numele P.E.A.C.E. reprezintă țelurile acestui plan, pe care Warren le-a definit după cum urmează: P = *Plant new churches* [Plantarea unor biserici

noi]; E = *Equip leaders* [Echiparea liderilor]; A = *Assist the poor* [Ajutorarea săracilor]; C = *Care for the sick* [Îngrijirea bolnavilor]; E = *Educate the next generation* [Educarea următoarei generații]. În acest scop, vrea să înhame fiecare grupă mică din biserică și zeci de mii de grupe mici din alte biserici; el numește „revoluționară” această metodă. „Scopul nostru este să mobilizăm un miliard de pedestrași pentru Împărăția lui Dumnezeu, care să schimbe durabil forma misiunii mondiale și să atace cei cinci ‚uriași globali’ [adică marile probleme ale lumii menționate numite în fraza următoare - n.a.]. Biserica poate să devină mediatoarea definitivă a împărțirii și umblării, pentru a înfrânge golul spiritual, conducerea egoistă, sărăcia, boala și neștiința”. Planul lui Warren este menit să ducă la ceva și mai important: „Credem că el este o parte dintr-o trezire spirituală incipientă, o mișcare globală, o nouă reformă”.³¹

La fel ca și în cazul viziunii lui de la începutul bisericii Saddleback, Warren a făcut o îndrăzneță „mărturisire pozitivă”: „Stau exact acum plin de încredere înaintea voastră și vă spun că Dumnezeu vă va folosi ca să schimbați lumea... Eu văd un stadion plin de oameni, care Îi spun lui Dumnezeu că vor face tot ce este necesar pentru a instaura Împărăția lui Dumnezeu pe pământ, așa cum este în cer. Ce se va întâmpla dacă adeptii lui Isus Îi spun: ‚Îți aparținem’? Ce fel de trezire spirituală va avea loc?”

La realizarea planului său de PEACE, Warren contează pe colaborarea nebiblică și înșelătoare cu alte religii. Într-o aplicație total denaturată a pasajului din **Luca 10:5-6**, el sfătuiește grupele mici să colaboreze cu personalități cheie și influente din localitatea respectivă: „Cine este omul păcii în vreun sat - ar putea fi și o femeie a păcii - care au cel mai mare prestigiu și vază, care sunt deschiși și influenți [!]? Ei nu trebuie să fie neapărat creștini. Ei ar putea să fie și musulmani, dar să fie deschiși și influenți, și să lucrezi împreună cu ei pentru atacarea celor cinci

uriași. Și aceasta va declanșa a Doua Reformă” (*Pew Forum on Religion*, 23.05.2005).³²

Aici se arată o dimensiune cu totul nouă a inducerii în eroare pe care o face Warren, pe care trebuie s-o luăm foarte în serios. Fiecare creștin înrădăcinat în Biblie poate să-și dea seama că marele proiect al lui Warren, „înfrângerea celor cinci uriași” de către biserică, este în contradicție totală cu învățătura Scripturii. Este incontestabil că faptele bune de ajutorare a celor aflați în nevoie sunt o însărcinare utilă a creștinilor care le întregeste mărturia Evangheliei. Dar biserica credincioșilor nu poate rezolva nevoile fundamentale ale acestei lumi; ele sunt legate de blestemul datorat păcatului care zace peste această lume. Când Warren vorbește despre „un miliard de pedestrași”, atunci trebuie să includă în el mulțimea creștinilor de nume catolici, protestanți și ortodocși, ceea ce ar însemna o comunitate de acțiune ecumenică mondială, așa cum țintește și „Consiliul Mondial al Bisericilor”. Acesta este un pas spre „biserica mondială” care va sta la dispoziția lui Anticrist! Ce să facă niște creștini de nume nenăscuți din nou ca să combată „golul spiritual” (o noțiune total nebiblică și minimalizatoare), ca să nu mai vorbim de musulmani? Observația lui Warren despre musulmani ca „oameni ai păcii” arată că el a și făcut în sinea lui pasul următor al ecumenismului spre colaborarea cu alte religii.

Biblia ne învață foarte limpede că numai Domnul Isus Cristos care va reveni în Împărăția Sa de pace poate să aducă adevărata salvare de păcat, sărăcie, boală și nevoi. Acolo unde biserica trebuie convinsă să creadă că poate face lucrul acesta *în locul lui Cristos* e vorba despre o înșelare anticristică periculoasă. Aici, Warren este în mod clar călăuzit de ereziile dominioniste (cf. p. 33-36 din cartea de față). Această ademenire sau seducere a fost deja de mult timp răspândită de protestanți liberali decăzuți, care au pledat cauza unei „evangelii sociale”, ce nu este adevărata Evanghelie. Și Biserica Catolică

răspândește de mult asemenea erezii. Dar, în ultimii ani, tot mai mulți evanghelicilor moderni au preluat această seducere și au proclamat falsă „evanghelie socială” într-o formă ușor schimbată ca fiind „voia lui Dumnezeu”. În felul acesta, predicarea biblică a Evangheliei este falsificată și în final înăbușită, iar credincioșii sunt înhămați la carul reformei sociale seculare.³³ Lucrul acesta se vede clar și în participarea lui Warren la campania împotriva SIDA, unde creștinii care ajută se văd confrunțați cu așteptarea ca stilul păcătos de viață al bolnavilor de SIDA să fie acceptat și să fie recomandate niște „ajutoare” precum prezervativele de cauciuc, dacă doresc „să ia parte”.

Planul PEACE al lui Rick Warren nu-i duce pe creștini doar la rătăcire. El îi și înhamă într-o colaborare total nebiblică cu guvernele și organizațiile seculare (cf. 2.Cor.6:14-18!), unde adevărata Evanghelie trebuie evitată în mod obligatoriu.³⁴

Mai mult încă - fără ca lucrul acesta să fie conștient celor mai mulți, Warren îi încorporează pe „pedestrașii” săi în planurile de schimbare a lumii pe care organizația anticristică a Națiunilor Unite le-au propagat pentru secolul 21, ca să introducă „noua ordine mondială” dorită de ea sub o conducere mondială centralizată. Și aici este vorba foarte concret despre pași care conduc la instaurarea stăpânirii lui Anticrist!

Inițiativa lui Warren coincide aproape complet cu scopurile ONU pentru noul mileniu.³⁵ Ea este îndreptată, ca și „Inițiativa Micha”, care a fost inițiată de colegii neoevanghelicilor ai lui Warren din Alianța Evanghelică Mondială pentru a sprijini scopurile ONU și astfel pentru a-i mobiliza pe creștini în realizarea aspirațiilor lui Anticrist.

Încă și mai problematice par planurile ambițioase ale lui Warren, după ce a recunoscut de curând el însuși că este membru al organizației americane *Council on Foreign Relations* (Consiliul de relații externe) - o organizație de elită a stabilimentului american anticristic, printre mem-

brii căruia se află politicieni de rang înalt, precum Kissinger, mari bancheri și șefi de concerne multinaționale, precum și savanți de seamă. Această organizație este în legătură cu organizații oculte precum „Skulls&Bones”, „Bilderberger” și „Comisia Trilaterală”.^{*36} Această grupare influentă, în care, conform unor observatori critici, joacă un rol important francmasonii și iluminatii, acționează în fond pentru instaurarea unei noi ordini mondiale și a unui guvern mondial. Este de neconceput ca un adevărat creștin născut din nou să facă parte din acest Consiliu al întunericului (**Ps.1:1; Ps.2:1-3**).

Încotro duce această „nouă Reformă” proclamată cu aroganță de Rick Warren? În esență, Warren a abandonat deja bazele credinței biblice, așa cum le-a confirmat prima Reformă. Lozinca „noii Reforme” nu este nouă; Robert Schuller a vorbit deja despre o asemenea „reformă”, care înseamnă în esență apostazia de la creștinismul biblic. Și un alt mentor spiritual al lui Warren, conducătorul tezei sale de doctorat, C. Peter Wagner, proclamă o „nouă Reformă”, pe care o numește „apostolică” și care este menită să-i ademenească pe creștini în mlaștina ereziilor carismatice radicale. Toate aceste vorbiri despre „noua Reformă” nu conduc la o înnoire și refacere a creștinismului biblic, ci la o denaturare anticristică, conformă cu lumea, a credinței biblice, la o „transformare” a Bisericii în sensul New Age!³⁷ Ele trebuie să-i seducă pe creștini să schimbe bazele credinței biblice cu un creștinism falsificat, care va netezi calea spre formarea prostituatelor Babilon, biserica mondială anticristică.

* Aceste organizații sunt prezentate pe larg, împreună cu francmasoneria care le-a fondat, în cartea *En Route to Globalisation* (În drum spre globalizare) de Gary Gah, creștin, specialist în economie, care a lucrat pentru guvernul american - n.tr.

6.2 Transformarea plănuită a bisericilor creștine după norma internațională

Este remarcabil că „*Viața condusă de scopuri*” la recomandarea expresă a lui Warren a fost studiată intensiv în grupuri mici din nenumărate biserici - adesea, studierea acestei cărți a luat locul studiului Bibliei! În timp ce „conceptul lumesc de înnoire” a liderilor și lucrătorilor din biserici a fost împărtășit prin cartea sa anterioară *Purpose-Driven Church* (Biserica condusă de scopuri) și nenumărate materiale de instruire, „*Viața condusă de scopuri*” are menirea să îndrepte spre noul concept „talpa” [membrii] bisericii. Prin călăuzirea iscusită pe baza proceselor dinamicii în grup, credincioșii trebuie aduși să sprijine noua orientare nebiblică a bisericii spre o creștere a bisericii conformă cu lumea.

Cartea de succes a lui Warren „*Biserica condusă de scopuri*” este un îndrumător pentru conducătorii bisericilor ca să le reorganizeze „orientate spre scop” în vederea creșterii numerice. În această carte se vede clar cum și-au lăsat amprenta asupra ei influența lui Schuller, ca și teoriile de management ale lui Drucker. În felul acesta, zidirea Bisericii este desprinsă de dependența de Domnul Bisericii, precum și de orientarea consecventă față de Biblie și pusă pe baza omenească a unor principii seculare de organizare, făcându-se din ea un sistem de „proces” care se înlănțuiesc, al căror succes trebuie măsurat tot mereu și care trebuie optimizate neîncetat. Se afirmă ca urmare a influenței lui Schuller o îndreptare sau aliniere spre „nevoile simțite” ale necredincioșilor și gândirea modernă a marketing-ului ca bază de creștere a bisericii.³⁸ Cartea pune în mână liderului un set de instrumente bine gândite ca să știe cum să-și conducă biserica și să-i poată îndruma activitățile comerciale spre succesul maxim. De aceea, ea este o carte la fel de seducătoare ca și „*Viața condusă de scopuri*” și cu care se îmbucă în mod iscusit.

De fapt, lauda oamenilor din lume ar trebui să deschidă ochii tuturor credincioșilor la faptul că învățăturile lui Warren trebuie să vină de la un alt duh: Așa a spus Rich Karlgaard, editor al revistei *Forbes*, despre „Biserica condusă de scopuri”: „Cea mai bună carte despre patronat, afaceri și investiție”. Aceeași revistă a scris: „Dacă biserica Saddleback [numele bisericii lui Rick Warren] ar fi o firmă, atunci s-ar asemana cu Dell, Google sau Starbucks [firme americane de mare succes]”. Spurgeon a spus cândva foarte nimerit: **„Tocmai biserica cea mai prețuită de lume este cu siguranță cea care e cel mai detestată de Dumnezeu”** (*How Saints May Help the Devil*, 24 iulie 1859).

a) *Orientarea după scopuri: influența determinatoare a unor teorii ale organizațiilor seculare*

Influența dăunătoare și distrugătoare din punct de vedere spiritual a teoriilor moderne de management asupra lui Warren se arată în întregul concept al lucrării din biserica condusă de scopuri. Teoriile lui Peter Drucker și ale altor experți în management au ca scop să facă cât mai eficientă posibil o organizație seculară care și-a fixat ca scop câștigul economic. Este limpede că scopurile mereu optimizate (*vision* sau *purposes*) și controlul permanent asupra atingerii acestor scopuri („*Total Quality management*”) conduc la faptul că o organizație omenească lucrează foarte eficient. **În esență, Warren a aplicat aceste teorii ale înțelepciunii lumesti la lucrarea din biserică și astfel a făcut din biserică o întreprindere omenească care poate fi bine ținută sub control și folosită foarte eficient de către o conducere cu experiență în management.**

Printr-un sistem de management modern, „mlădios”, membrii bisericii pot fi extrem de eficient cârmuiți de pastor care, ca manager șef („CEO” = *Chief Executive Officer*), are în mână toate pârghiile, și de asemenea pot fi folosiți

pentru anumite țeluri omenești și planuri ambițioase (ca de ex. în planul PEACE). Dar, în felul acesta se dă drumul unei manipulări lumești și exercitări a puterii, așa cum se întâmplă și în viața de afaceri. Iar biserica este „coordonată” și „interconectată” cu instituțiile seculare ale statului și ale vieții economice; ea devine o instituție ușor manevrabilă care trebuie să contribuie la a-i ține pe oamenii din secolul 21 pregătiți pentru „transformarea globală” în vederea venirii imperiului Anticristului.³⁹ Aici ar mai fi multe de spus, dar din lipsă de spațiu nu putem decât să schițăm situația. Câțiva analiști americani fideli Bibliei au dovedit și au arătat cât de departe merge influența teoriilor lui Drucker asupra mega-bisericilor moderne.

Warren subliniază tot mereu în „*Biserica condusă de scopuri*” ce important este să-i determini pe membri printr-un *proces* controlabil, sintetizat sistematic, pe care îl numește „proces de dezvoltare a vieții”. Lucrul acesta are loc mai înainte de orice prin anumite cursuri pe care fiecare membru trebuie să le parcurgă (101: *să-ți descoperi calitatea de membru*; 201: *să-ți descoperi maturitatea spirituală*; 301: *să-mi descopăr lucrarea creștină*; 401: *să-mi descopăr misiunea vieții*), care trebuie încheiate de fiecare dată cu un angajament (*covenant* = legământ). La acestea se adaugă testele psihologice și evaluările standardizate, cursurile de specializare sau perfecționare pentru anumiți lucrători, etc. Toate acestea corespund teoriilor seculare ale conducerii oamenilor într-o întreprindere condusă cu eficiență. Aceasta transformă procesul viu, organic, condus de Duhul lui Dumnezeu spre o creștere spirituală autentică, într-un sistem guvernabil și controlabil de instructaj secular pentru colaboratori.

b) Grupe mici ca unealtă a dirijării oamenilor

Pentru conducerea eficace a mega-bisericilor moderne este esențială folosirea unor grupe mici dirijate cu price-

pere.⁴⁰ Acestea au doar aparent ceva în comun cu „cercurile de casă” sau cu „adunările de casă”, care sunt cunoscute în cadrul bisericilor biblice. În mega-bisericile moderne nu mai există de regulă o adunare [completă] a bisericii care, conform Noului Testament, este instanța decisivă din punct de vedere spiritual a organismului numit biserica locală, față de care este responsabilă și conducerea biblică. Biserica modernă este împărțită în grupe mici numite „celule” conduse riguros de lideri desemnați și instruiți de conducerea bisericii. În aceste grupe-celule (promovate și de Yonggi Cho și cercuri carismatice extreme) se dorește ca pe baza materialului dat de la centru (material de instructaj, predici ale pastorilor) să se ajungă din ce în ce mai mult la o interiorizare și acceptare în privința scopurilor.

Aceste grupe mici nu au o vedere de ansamblu asupra întregului bisericii și nu mai pot evalua sau corecta activitățile conducerii.⁴¹ Dispariția treptată a învățaturii biblice și dependența de materialele standardizate preasimilate împiedică maturitatea spirituală și ușurează „uniformizarea” membrilor. Asemenea grupe mici dirijate sunt considerate de către experți pricepuți în manipulare din societatea seculară ca o strategie cheie pentru realizarea unor schimbări de comportament și influențare în valorile urmărite. Dorința de protecție dictată de sentimente și de recunoaștere într-o grupă mică și teama de izolare sau separare duc la constrângeri care țin de dinamica grupului și care îi fac pe cei mai mulți membri să se adapteze și să renunțe la convingeri deviate.

Lucrul acesta este întărit de instructajul psihologic iscusit al liderilor, care învață să conducă în așa fel grupa prin manipulare emoțională și manipulare prin dialog, încât cei mai mulți nu observă nimic. Pentru aceasta este nevoie de deprecierea clară a învățaturii biblice sistematice și profunde făcute de Warren (Biserica condusă de scopuri, 340-342): „Ultimul lucru de care au nevoie mulți

creștini este să ia parte la un alt curs biblic”) și lozinca sa tipic neo-evanghelică: „Nu critica niciodată ceea ce binecuvântează Dumnezeu” (Biserica condusă de scopuri, 62 și 156). Membrii bisericii sunt hrăniți cu cursuri de studii biblice prefabricate (Warren însuși a întocmit asemenea materiale) și cu traduceri libere denaturate ale Bibliei, și nu sunt în stare să evalueze singuri din Cuvântul lui Dumnezeu și din învățătura biblică ceea ce li se predică. Dar acei credincioși care sunt „critici” și „opun rezistență” pot fi repede recunoscuți în asemenea grupe mici și eliminați.

Folosirea țintită a unor grupe mici orientate spre împlinirea nevoilor (la Saddleback există mai multe sute de asemenea grupe, care se consacră unor grupări speciale alcătuite de exemplu din alcoolici, manageri, mame necăsătorite, oameni divorțați, etc.) servește și la integrarea iscusită a oamenilor moderni în biserică. Strategii creșterii bisericii știu că o nevoie importantă a oamenilor moderni constă în găsirea unei comunități în care să experimenteze dragoste, acceptare necondiționată, confirmare și însărcinări utile, care să le dea sentimentul că sunt importanți și au ceva de efectuat. Tocmai aceasta transmit în Saddleback lucrarea socială în biserică secularizată, precum și activitățile din cadrul planului PEACE.

c) *Dirijare prin angajamente nebiblice*

Această tactică lumească de manipulare s-a întărit masiv la Warren prin faptul că sistemul său de membralitate este asociat cu o succesiune rafinată de angajamente. Într-o biserică *purpose-driven* [”condusă de scopuri”] poți deveni membru numai dacă semnezi angajamentul de apartenență la biserică - în engleză este numit *covenant*, legământ - care conține printre altele faptul că membrul recunoaște punctele de vedere doctrinare și scopurile, strategia și structura bisericii, se supune conducerii, își descoperă darurile, se lasă echipat de pastori, ia parte

neîncetat la serviciile religioase și la întrunirile grupei și dă regulat zeciuiala. Și alte avansări, ca de exemplu intrarea în rândul lucrătorilor, sunt însoțite de luarea unor asemenea angajamente.

O asemenea „decizie de legământ” este în esență totuși cu un jurământ și în această formă este nebiblic. Aici sunt cerute niște lucruri ca obligații luate înaintea lui Dumnezeu, lucruri care sunt parțial foarte justificate într-o biserică biblică, dar nu trebuie obținute în felul acesta prin constrângere, respectiv făcute lege printr-o declarație de angajament. Un asemenea angajament înseamnă în practică faptul că niște critici întemeiate contra cursului bisericii nu mai pot fi exprimate cu adevărat și orice comportare deviantă ajunge sub o puternică presiune ne-spirituală. Cine nu semnează asemenea angajamente este constrâns adesea să plece din bisericile moderne.

d) Poziția nebiblică de mare autoritate a pastorilor

În legătură cu aceasta, la Warren și la ceilalți susținători ai conceptului de mega-biserică există poziția specială nebiblică a „pastorului” ca fiind conducătorul suprem cu puteri lărgite și cu un rol cheie ca „vizionar” pentru biserică. Acest principiu omenesc și lumesc de conducere contrazice total principiul biblic, conform căruia conducerea unei biserici biblice este încredințată de Dumnezeu mai multor prezbiteri sau supraveghetori, care sunt chemați împreună, în dependență de Domnul Bisericii, să aibă grijă de turma lui Dumnezeu. „Pastorul” este ca un director sau manager șef dintr-o firmă seculară aflat în centrul puterii de decizie; el numește, respectiv confirmă de regulă angajații și lucrătorii voluntari și exercită un control complet, chiar dacă nu pe față, asupra întregii biserici. De regulă, nu este tras la răspundere de adunare și adesea nici chiar de comitet. El conduce biserica așa cum un genial om de afaceri își conduce firma fondată de el însuși, și atâta vreme cât firma merge, iar clienții sunt

mulțumiți, nimeni nu ridică obiecții. Dar acesta este principiul nespirtual al nicolaiților (cf. **Ap.2:6, 15**), al stăpânilor peste popor, metoda de conducere a lui Diotref (**3.Io.9-10**), care a pricinuit stricăciuni încă în Biserica Primară.

În fața ordinului de mărime al pretenției lui Warren la conducere, așa cum o exprimă el în proclamația planului PEACE, trebuie să se țină seama de legăturile lui Warren cu învățătura greșită a lui C.P.Wagner și cu alți carismatici radicali, care afirmă că Dumnezeu a pus acum „noi apostoli” cu puteri extinse peste țări întregi și regiuni de angajare a forțelor (cf. **2.Cor.11:13-15; Ap.2:2**). Wagner însuși îi numește pe Warren și pe Hybels drept noi lideri apostolici.⁴²

În esență, Warren se comportă ca un asemenea apostol fals, care pretinde că este comandantul suprem peste un miliard de pedestrași ca să aducă peste creștinătatea din toată lumea o „nouă Reformă”. Megalomania și cutezanța „viziunii” sale amintesc de mulți carismatici „grandmani” și de „planurile revelate lor de către Dumnezeu”, care s-au sfârșit toate după cum scrie la **Deut.18:20, 22**.

Sub eticheta de „conducere apostolică” i se recunoaște „conducătorului” carismatic al mega-bisericii o stăpânire aproape nelimitată asupra turmei - uneori cu consecințe rele, cum a arătat în noiembrie 2006 cazul de imoralitate sexuală a pastorului de mega-biserică Ted Haggard din SUA, care era președintele societății „National Association of Evangelicals” și un apropiat colaborator al lui C. P. Wagner. Dar toate acestea sunt o negare a adevărului biblic, potrivit căruia Biserica autentică a lui Isus Cristos nu este o organizație omenească, care poate fi condusă după principii de management omenești, ci un organism spiritual, un Templu sfânt al lui Dumnezeu, în care toate lucrurile trebuie să se întâmple după indicațiile învățăturii apostolice nouotestamentare, Cristos fiind Capul, de care trebuie să depindă toate activitățile. Adevărații

credincioși nu se pot orienta pur și simplu după cele cinci scopuri (oricum denaturate față de Biblie), ci misiunea lor este de a-și orienta viața după *întregul sfat al lui Dumnezeu* și de a pune în practică cu supunere *întregul Cuvânt al lui Dumnezeu* (cf. Dt.13:1; Io.14:21; 1.Cor.11:2; Ap.3:8), așa cum îi călăuzește Duhul lui Dumnezeu.

6.3 *Roadele rele ale degenerării Bisericii moderne*

”După roadele lor îi veți cunoaște”, spune Domnul nostru despre falșii profeți (Mt.7:16). Ce roade aduce răspândirea mișcării de creștere a bisericii prin Warren, Hybels și colaboratorii lor? Unii creștini arată cu entuziasm faptul că aceste cărți ar fi adus „înnoire” și „creștere” pentru multe biserici creștine. Dar, dacă le măsurăm cu norma Bibliei, aceste „succese” arată altfel. Adevăratele roade ale influenței lui Rick Warren (ca și cele ale lui Bill Hybels) și ale întregii mișcării de creștere a bisericii nu sunt niște roade bune, dumnezeiești ale Duhului, ci roade ale seducerii și distrugerii. O examinare biblică demonstrează că influența acestei mișcări duce în final la o falsificare a fundamentelor bisericii biblice autentice. Întreaga esență, însărcinarea de bază a adevăratei biserici a lui Dumnezeu este aici în joc și se pierde dacă se dau urmare acestor teorii moderne.

E adevărat că sunt unele biserici care au dat urmare acestui concept și care au crescut la număr – dar această creștere este după convingerea mea în definitiv o decădere spirituală, pentru că în aceste biserici au venit în principal oameni convertiți doar aparent, care le vor trage și mai mult pe calea apostaziei și conformării cu lumea. Pe de altă parte, a fost distrusă substanța învățăturii biblice și practica bisericească ce a rămas; un mare număr de credincioși fideli Bibliei trebuie să părăsească bisericile „modernizate” sau trăiesc la marginea acestor biserici.

Între timp, în pofida zeloasei propagande de imagine a mișcării „Willow Creek”, iese la iveală faptul că influența înșelătoare a învățăturilor date de Warren și Hybels a dus la nenumărate conflicte și dezbinări dureroase în biserică. Lucrul acesta a fost pe deplin pus la cale de Warren și Hybels. Ei sunt conștienți că „programul lor secular de modernizare” nu poate fi avizat favorabil și sprijinit de credincioși fideli Bibliei, conservatori, și ei și spun foarte limpede despre liderul dinamic și modern, care vrea să facă din biserică „lui” una „ospitalieră”, că trebuie să țină cont de faptul că unii credincioși vor părăsi biserică din acest motiv. În practică, asemenea creștini fideli Bibliei adesea sunt constrânși să plece din acea biserică tocmai din acest motiv, și nu rareori făcându-se uz de cele mai josnice metode de exercitare carnală a puterii și de manipulare.

6.4 Influența seducătoare a lui Rick Warren și a mișcării „Willow Creek” în spațiul de limbă germană

Liderii mișcării de creștere a bisericii ca Bill Hybels și Rick Warren au acces deschis pe scară largă, din cauza succesului lor vădit în creșterea numerică, în multe cercuri evanghelice care suferă de scăderea numărului de membri, de migrare a tinerilor, etc. Mai ales liderii de biserică - care adesea sunt și plătiți de bisericile lor - se află sub o presiune nebiblică a succesului și de aceea sunt adeseori gata să recurgă la rețete și teorii care promet o creștere rapidă a numărului de membri. În acest sens, se renunță mult prea des la o verificare biblică lucidă a teoriilor anunțate - „Principalul este să funcționeze!” În felul acesta a putut să pătrundă aproape nestânjenit în multe biserici din spațiul de limbă germană un rafinat și foarte eficient mesaj seducător.

În topul învățăturilor falși care au adus acest val și pes-

te noi se află alături de Rick Warren mai înainte de orice **Bill Hybels**. Nu ne vom putea ocupa aici decât foarte pe scurt de el și de biserica „Willow Creek”. G. A. Pritchard a strâns în valoroasa sa carte despre *Willow Creek* multe date importante în acest sens, deși din păcate nu-și dă seama destul de clar de pericolul învățăturilor greșite ale lui Hybels și nici nu le dă pe nume.

Am vrea să arătăm doar pe scurt că Hybels, asemenea lui Warren, încă de la începutul întemeierii bisericii sale a fost puternic influențat de ereziile lui Robert Schuller și a transpus în practică cu succes rețetele acestuia, cum avea să facă mai târziu și Warren. Și el a fost influențat de teoriile de management ale lui Peter Drucker și-și conduce organizația ca o întreprindere comercială seculară. Și el susține falsa evanghelie „pozitivă”, „ospitalieră”; și el practică laicizarea [conformarea cu lumea] și amestecul ecumenic al bisericii. Ca și Warren, Hybels are acces la cele mai înalte niveluri ale lumii afacerilor și politice și este considerat ca unul dintre vorbitorii noii generații de neo-evanghelici. Ca și Warren, el răspândește mesajul seducător al mișcării de creștere a bisericii printr-o rețea foarte eficientă de cursuri, congrese și mijloace de comunicare în masă. Ca și Warren, el se laudă că a școlarizat, respectiv a influențat cu mesajul său peste 200.000 de pastori, lideri și lucrători în biserici din toată lumea.

În Germania, „valul Willow Creek” s-a răspândit prin congrese, cărți și nu în ultimul rând printr-o publicitate iscusită în reviste precum „*Aufatmen*”. S-a dezvăluit faptul că tocmai niște episcopi liberali ai decăzutei Biserici Evanghelice sunt foarte interesați de acest „model progresist” ca să-și mărească numărul de participanți la slujbele din bisericile lor, caracterizate prin regres, declin și moarte spirituală. Dar și în foarte multe cercuri neo-protestante, inclusiv adunări ale așa-zișilor creștini după Evanghelie și adunări alcătuite din germani de origine rusă, învățăturile despre „creșterea bisericii” și despre

„serviciile religioase ospitaliere” lucrează ca drojdia, accelerând și întărind tendințele de laicizare existente deja.

Acest curent seducător merge și la noi [în Germania] mână în mână cu alte curente periculoase, cum ar fi **mișcarea ecumenică**, cu evanghelizarea nebiblică făcută de organizația „**Pro Christ**” [a lui Billy Graham], cu **mișcarea „Cursul Alfa”**, cu curentul „**Noua spiritualitate**”, care răspândește meditația păgână în haină creștină și misticismul catolic (cu autori precum Henri Nouwen, Richard Foster, Brennan Manning, Anselm Grün printre alții), ca și recent cu **mișcarea „Emerging Church”** (vezi p. 18-19 din această carte), care duce și mai departe seducerea și apostazia de la credința biblică și care vrea să se adreseze înainte de toate tinerei generații.

Încotro se îndreaptă (respectiv sunt îndreptate) evoluțiile din spațiul de limbă germană arată foarte clar cartea *Der E-Faktor, Evangelikale und die Kirche der Zukunft*, în care evanghelici moderni influenți precum Ulrich Eggers, Roland Werner, Peter Strauch sau carismaticii Heinrich C. Rust, Peter Wenz și Ingolf Elßel își expun ideile despre viitor. Rețetele de viitor din această carte se pot rezuma după cum urmează: adaptare la spiritul lumii și timpului și deschiderea pentru lume în sensul „valului Willow Creek”, colaborare ecumenică cu Biserica Catolică, integrare totală a mișcării carismatice seducătoare, recunoașterea criticii aduse Bibliei și a teologiei liberale, precum și o distanțare clară față de toți credincioșii fideli Bibliei.

C. Lucrul de care avem astăzi nevoie: ucenicie și zidire de biserică după Scriptură

Sute, dacă nu mii de creștini fideli Bibliei sunt atinși personal de înaintarea victorioasă a mesajului seducător al mișcării Willow Creek și al lui Rick Warren. Ei trebuie să asiste la modul cum biserici orientate cândva într-o măsură oarecare spre Biblie sunt transformate în firme aerodinamice în care se comercializează cu măiestrie marfa numită „evanghelie ușoară”, urmărindu-se profituri crescânde prin găsirea unui număr mare de clienți.

Duhul Sfânt și adevăratul Domn Isus Cristos S-au retras, și un *alt* duh, carismatico-laicizant, și-a făcut intrarea triumfală, un alt „Isus” depravat în sens umanist, ecumenic și charismatic este „venerat” cu cântări rock și pop (cf. **2.Cor. 11:2-4**). Adesea au fost atrași propriii lor copii în această mișcare înșelătoare.

Mulți creștini moderni, care au pășit pe această cale lată a seducerii spre măreție și importanță lumească, nu sunt gata să-și analizeze și verifice cu seriozitate, pe baza Bibliei, calea pe care merg; ei îi atacă adesea pe credincioșii fideli Bibliei cu reproșuri caustice sau le întorc spațele cu indiferență. Unele adunări, în care credincioși fideli au lucrat adesea ani de zile, le arată acum că-i văd ca niște obstacole pe „calea cea nouă” și nu-i mai doresc în mijlocul lor. Toată această situație a declanșat multă strâmtorare și apăsare, care au dat adesea naștere la resemnare și poate la amărăciune.

În lumina unei evaluări lucide a evoluției noastre din vremea sfârșitului, trebuie să spunem: „Valul Willow Creek” va avea în continuare succes la masa de creștini de nume și la evanghelicii moderni [neo-evanghelic], ce vor să meargă pe calea lumească. Peste el se va suprapune

poate „valul Emerging Church” sau valul „noii spiritualități” în anumite privințe, dar toate aceste valuri nu fac decât să îndepărteze și mai mult creștinătatea modernă de Domnul Isus Cristos și de credința adevărată.

Epoca sfârșitului este cea a unor amăgiri tot mai puternice, așa cum a prezis și Domnul nostru:

Băgați de seamă să nu vă înșela cineva. Fiindcă vor veni mulți în Numele Meu și vor zice: ‚Eu sunt Cristosul!’ Și vor înșela pe mulți... Se vor scula mulți prooroci mincinoși și vor înșela pe mulți. Și, din pricina înmulțirii fărădelegii, dragostea celor mai mulți se va răci..

(Mt.24:4-5,11-12)

Și totuși nu avem motive să ne resemnăm. Ar fi de asemenea greșit să ne tragem înapoi cătrăniți. Dumnezeu a permis doar această strâmtorare; într-un sens este și o judecată venită peste creștinătatea laodiceeană indiferentă din vremea sfârșitului, care s-a abătut de mult de la Domnul și care a făcut în adâncul inimii o alianță cu lumea (**1.Pt.4: 17**). Și totuși Domnul are pentru turma Sa risipită, neglijată de niște falși păstori, o cale, ajutor, îndurare și har (**Ez. 34**).⁴³

Nu este o cale ușoară; ea cere poate desprinderea de unele influențe religios-omenești devenite dragi, de legături cu anumite biserici sau tradiții. Ea cere și pocăință personală și un devotament mai profund pentru Domnul, acolo unde constatăm la noi înșine atitudini carnale, asemănare cu lumea, o încredere în oameni și în organizații omenești.

Dar sunt convins de faptul că strâmtorarea actuală și decăderea spirituală a multor biserici și cercuri sunt și o provocare a Domnului adresată credincioșilor Săi fideli de a începe din nou cu încredere în El pe calea străveche și biblică a mersului pe urmele lui Cristos și a edificării bisericii.

1. Încurajare la mers biblic pe urmele lui Cristos

Nu numai „Viața condusă de scopuri”, ci nenumărate cărți, conferințe și predici anunță astăzi calea seducătoare și înșelătoare a iubirii de sine și a realizării de sine ca adevărata cale pentru creștinul modern. Aceasta se întâmplă uneori într-o formă camuflată, cu multe cuvinte frumoase despre „slujire altruistă” și „predare”. Dar seducerea o recunoaștem foarte clar după un element: Crucea este omisă din „versiunea ușoară” de acum a vieții de credință - înainte de toate crucea în rolul ei decisiv în viața unui creștin născut din nou, cum ne e arătat atât de limpede în Sfânta Scriptură:

Atunci Isus a zis ucenicilor Săi: Dacă voriește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să Mă urmeze. Pentru că oricine va vrea să-și scape viața o va pierde, dar oricine își va pierde viața pentru Mine o va câștiga. Și ce ar folosi unui om să câștige toată lumea, dacă și-ar pierde sufletul? Sau ce ar da un om în schimb pentru sufletul său? (Mt.16:24-26)

Am fost răstignit împreună cu Cristos, și trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine. Și viața pe care o trăiesc acum în trup o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine. (Gal.2:20)

Noi deci, prin botezul în moartea Lui, am fost îngropați împreună cu El, pentru ca, după cum Cristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, tot așa și noi să trăim o viață nouă. (Rom.6:4)

Nouă tuturor ni se cere să ne dăm pe deplin morții viața proprie și să trăim ca niște oameni crucificați cu Cristos, pentru ca viața de înviere a Domnului să poată deveni eficientă în noi. Numai credinciosul care a înțeles corect

această crucificare împreună cu Cristos și care o transpune în practică poate să-și păstreze poziția clară în amăgirile crescânde din epoca sfârșitului și să învingă cu adevărat. Nu numai convingerile conservatoare și cunoștințele biblice ne dau puterea de a ne împotrivi curențelor tot mai puternice din timpul sfârșitului, ci Cuvântul interiorizat și trăit al Scripturii, părtășia tot mai profundă cu moartea și viața Domnului nostru!

A duce astăzi o viață roditoare și sfințită pentru Cristos presupune să trăim pe cât se poate Romani 6 și să ne punem în credință pe deplin la dispoziția Domnului, pentru ca El să ne poată folosi după planul și voia Sa, în locul și în felul cum vrea. Dacă mulți din mica ceată de creștini fideli înțeleg și înfăptuiesc lucrul acesta, atunci Domnul mai poate face lucruri care să-L glorifice și să servească edificării Bisericii Sale.

2. Încurajare la o zidire biblică a bisericii

Răspunsul corect la conceptele de edificare luminează a bisericii care se extind tot mai mult, care în cele din urmă îl pun pe om în punctul central și-L dau la o parte pe Cristos și Cuvântul Său, poate să conștientizeze numai în faptul că ne punem din nou fără rezerve la dispoziția Domnului pentru lucrarea de zidire autentică, spirituală a bisericii, la care fiecare credincios adevărat trebuie să-și aducă aportul după darul pe care l-a primit (**1.Pt.4:10-11**).

Tocmai astăzi, când nenumărate biserici sunt pe punctul de a degenera în biserică prostituată conformă cu lumea, aflată pe drumul bisericii mondiale babiloniene, e deosebit de important să ne consacram Domnului Isus Cristos ca să ne poată folosi pentru a-l întări și zidi Biserica. Tocmai într-un timp în care teoriile oamenilor și conceptele seducătoare de creștere ademenesc mii de credincioși, este important să reflectăm din nou la funda-

mentele edificării biblice a bisericii, care sunt date în pasaje biblice ca acestea:

Apropiați-vă de El, piatra vie, lepădată de oameni, dar aleasă și scumpă înaintea lui Dumnezeu. Și voi, ca niște pietre vii, sunteți zidiți ca să fiți o casă duhovnicească, o preoție sfântă, și să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu, prin Isus Cristos. Căci este scris în Scriptură: ,Iată că pun în Sion o piatră din capul unghiului, aleasă, scumpă; și cine se încrede în El, nu va fi dat de rușine. Cinstea aceasta este dar pentru voi care ați crezut! Dar pentru cei necredincioși, piatra, pe care au lepădat-o zidarii a ajuns să fie pusă în capul unghiului'; și ,o piatră de poticnire, și o stâncă de cădere'. Ei se lovesc de ea, pentru că n-au crezut Cuvântul, și la aceasta sunt rânduți. Voi însă sunteți o seminție aleasă, o preoție împărătească, un neam sfânt, un popor pe care Dumnezeu Și l-a câștigat ca să fie al Lui, ca să vestiți puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa minunată; pe voi, care odinioară nu erați un popor, dar acum sunteți poporul lui Dumnezeu; pe voi, care nu căpătaserăți îndurare, dar acum ați căpătat îndurare. (1.Pt.2:4-10)

Așadar, voi nu mai sunteți nici străini, nici oaspeți ai casei, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții, oameni din casa lui Dumnezeu, fiind zidiți pe temelia apostolilor și proorocilor, piatra din capul unghiului fiind Isus Cristos. În El toată clădirea, bine încheată, crește ca să fie un Templu sfânt în Domnul. Și prin El și voi sunteți zidiți împreună, ca să fiți un lăcaș al lui Dumnezeu, prin Duhul. (Ef.2:19-22)

Căci noi suntem împreună lucrători cu Dumnezeu. Voi sunteți ogorul lui Dumnezeu, clădirea lui Dumnezeu. După harul lui Dumnezeu, care mi-a fost dat, eu, ca un meșter-zidar înțelept, am pus temelia, și un altul clădește deasupra. Dar fiecare să ia bine seama cum clădește deasupra. Căci nimeni nu poate pune o altă temelie decât cea

care a fost pusă, și care este Isus Cristos. Iar dacă clădește cineva pe această temelie, aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, trestie, lucrarea fiecăruia va fi dată pe față: ziua Domnului o va face cunoscut, căci se va descoperi în foc. Și focul va dovedi cum este lucrarea fiecăruia. Dacă lucrarea zidită de cineva pe temelia aceea rămâne în picioare, el va primi o răsplată. Dacă lucrarea lui va fi arsă, își va pierde răsplata. Cât despre el, va fi mântuit, dar ca prin foc. Nu știți că voi sunteți Templul lui Dumnezeu, și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? Dacă nimicește cineva Templul lui Dumnezeu, pe acela îl va nimici Dumnezeu; căci Templul lui Dumnezeu este sfânt: și așa sunteți voi. (1.Cor.3:9-17)

Această lucrare de zidire biblică a bisericii din ultima parte a epocii sfârșitului nu poate străluci cu numere mari, cu clădiri impresionante de biserici și cu uniuni influente de biserici. Ea este legată de suferință și sacrificiu, de persecuții și împotriviri, și poate că în multe locuri vor rezulta adunări mai mici „în case”, în care credincioșii se vor întâlni ca în Biserica Primară. Dar nu contează numărul credincioșilor, nu faptul că cineva are o adunare proprie la el în casă, nici chiar asemenea „realizări” nebiblice ca un pastor plătit sau ajutor și control din partea statului ca „instituție de drept public”.

Miezul biblic al bisericii adevărate e și azi promisiunea Domnului nostru Cristos: „Căci acolo unde sunt doi sau trei adunați în Numele Meu sunt și Eu în mijlocul lor” (Mt.18:20). Numai așa, cu încredere în Domnul nostru înviat, Capul ceresc al Bisericii, putem îndrăzni în vremea sfârșitului să edificăm o biserică biblică - corespunzător instrucțiunilor Sale divine, sfinte pe care le găsim pentru toate timpurile în Noul Testament, pe baza promisiunii Domnului nostru, care a spus: „Pe această piatră Îmi voi zidi Biserica Mea, și porțile Locuinței morților nu o vor birui” (Mt.16:18).

În pofida întregii corupții din timpul sfârșitului, Domnul Și-a păstrat o rămășiță fidelă, acei „șapte mii” care nu și-au plecat niciodată genunchii înaintea lui Baal. La această rămășiță fidelă se face referire în scrisoarea din Apocalipsa adresată bisericii din Filadelfia. Cei care Îi aparțin sunt astăzi parțial încă risipiți în comunități care au fost mai înainte sănătoase din punct de vedere biblic, dar care între timp s-au schimbat, sau stau izolați fără a se bucura de o părtășie biblică. Sunt convins că este voia Domnului de a strânge această rămășiță și de a lăsa ca în multe locuri să ia ființă biserici biblice.

Este voia lui Dumnezeu ca turma Sa răscumpărată cu sânge să fie dusă la păscut și aprovizionată cu hrană spirituală, cu încurajare și îndemnuri. De asemenea, e voia lui Dumnezeu ca niște oameni pierduți să fie chemați din această lume prin predicarea adevăratei Evanghelii biblice și să fie mântuiți. Este deosebit de important să lăsăm să răsunе clar și sonor mărturia adevărului biblic, să fie luminoasă și printre creștinii din generația mai tânără, pentru ca și acolo să se trezească unii și să părăsească calea lată, pe care au fost induși în eroare s-o apuce.

Căci noi suntem Templul Dumnezeului cel viu, cum a zis Dumnezeu: ‚Eu voi locui și voi umbla în mijlocul lor; Eu voi fi Dumnezeul lor, și ei vor fi poporul Meu. De aceea: Ieșiți din mijlocul lor și despărțiți-vă de ei, zice Domnul; nu vă atingeți de ce este necurat, și vă voi primi. Eu vă voi fi Tată, și voi Îmi veți fi fii și fiice, zice Domnul Cel Atotputernic’. Deci, fiindcă avem astfel de făgăduințe, preaiubiților, să ne curățăm de orice întinăciune a cărnii și a duhului și să ne ducem sfințirea până la capăt, în frica de Dumnezeu. (2.Cor.6:16-7:1)

Lucrul de care este astăzi nevoie sunt înainte de toate frați care să se lase chemați și înzestrați de Domnul, care să servească drept păstori și predicatori ai Cuvântului și să-

și asume cu toată familia lor sacrificiile pe care le aduc cu sine zidirea bisericii și lucrarea de păstorire - bărbați ai lui Dumnezeu care nu se încred în baza omenească a absolvirii unei școli biblice sau a unei „ordinări”, ci în chemarea și darurile date de Domnul pentru lucrare. Bărbați care sunt gata să învețe în școala lui Dumnezeu lecțiile necesare care pătrund mai adânc în Cuvântul lui Dumnezeu și care studiază învățătura sănătoasă. Bărbați care, împreună cu familiile lor, se străduiesc să îndeplinească condițiile biblice pentru lucrarea de prezbiter arătate în **1.Timotei 3** și **Tit 1** și care aud chemarea:

Păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bunăvoie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câștig mârșav, ci cu lepădare de sine. Nu ca și cum ați stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcându-vă pilde turmei. Și când Se va arăta Păstorul cel mare, veți căpăta cununa, care nu se poate veșteji, a slavei. (1.Pt.5:2-4)

Adevărata biserică biblică are un viitor minunat, chiar dacă falșii profeți ai mișcării de creștere a bisericii i-au anunțat moartea apropiată. Nicio putere a întunericului n-o poate înfrânge, pentru că ea este întemeiată pe Domnul Isus Cristos, care este marele Învingător, care L-a învins pe Satan și păcatul, lumea și moartea. De aceea, să lăsăm Cuvântul Domnului nostru să ne dăruiască curaj:

*Dar mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu,
care ne dă biruința prin Domnul nostru Isus Cristos!
De aceea, preaiubiții mei frați, fiți tari, neclintiți,
sporiți totdeauna în lucrul Domnului, căci știți
că osteneala voastră în Domnul nu este zadarnică.*

(1.Corinteni 15:57-58)

Note

- 1 Lucrările vaste de cercetare care stau la baza acestei cărți au fost făcute mai ales cu ajutorul internetului, sursa la care pot fi găsite cele mai multe informații referitoare la această temă. Din motive de spațiu s-a dat uneori numai pagina de internet pe care se află materialul publicat; cu ajutorul programului de căutare sau cu ajutorul tablei de materii se poate găsi de cele mai multe ori ușor articolul respectiv. Comunicarea paginilor de pe internet ca sursă nu înseamnă că eu ca autor al acestei cărți sunt de acord cu toate opiniile reprezentate acolo. De regulă, eu însumi am făcut traducerile din sursele englezești.
- 2 Punctul de vedere al lui McGavran reiese din lucrarea sa *Understanding Church Growth*. În ea, el afirmă despre catolici că s-ar concentra pe predicarea Evangheliei (p. xii). El menționează „creștinizarea” îndoielnică, parțial forțată și rezultată în urma unor considerații legate de avantajele Islandei ca model pentru o creștere a bisericii dorită de Dumnezeu (p. 14-16). Faptul că el îi vede pe toți „creștinii de nume” catolici și evanghelicici ca fiind salvați se vede limpede din fraza: „Din populația uriașă a lumii (cinci miliarde în 1988), peste trei miliarde trebuie să mai creadă în Evanghelie” (p. 43).
- 3 Informații importante despre istoria și rolul cheie al Seminarului Teologic Fuller dă cartea lui Marsden *Reforming Fundamentalism*. În această carte scrisă mai degrabă cu bunăvoință se vede remarcabil cum aspirația după recunoaștere din partea lumii și a bisericii liberale a dus la devieri tot mai mari de la credința fidelă Bibliei, până ce acest seminar a devenit un precursor al criticii Bibliei, al ecumenismului și al seducerii carismatice. Mă voi ocupa mai în detaliu de aceste lucruri în cartea mea *Evanghelicii moderni pe calea lată*.
- 4 Evoluția și pericolele spirituale ale evanghelicilor moderni sunt descrise foarte bine de Ernest Pickering în cartea sa *The Tragedy of Compromise*.
- 5 Cf. și cartea concludentă a lui C. P. Wagner *Churchquake*, în care descrie „Noua Reformă apostolică”, ca și *Changing Church*, în care sunt date învățăturile sale carismatice privind „războiul spiritual” și învățătura sa greșită, dominionistă despre Împărăția lui Dumnezeu.
- 6 Cf. în acest sens importanta carte a lui Dave Hunt *Invazia ocultă*, 117,180-181,574-575. Memoriile lui Schuller *My Journey* descriu influența lui Peale și drumul lui Schuller ca pionier al „mișcării mega-bisericilor”; ereziile sale privind „gândirea pozitivă” apar mai ales în cărți precum *Move Ahead with Possibility*

Thinking sau *If It's Going to Be, It's Up to Me*.

- 7 Cf. Aici Pritchard, *Willow Creek*, p. 46-55. Pritchard demonstrează influența profundă exercitată de Schuller asupra lui Hybels și Willow Creek (p. 47).
- 8 Cf. diferite articole pe nuntia.info, ca și Peter Drucker, *Post-Capitalist Society* și *Managing the Nonprofit Organization*. Un articol în ziarul secular *The Economist* constată: „Poate că unul dintre cele mai neașteptate produse secundare al drucker-ismului este apariția modernă a mega-bisericii. El a propus pastorilor evanghelici să creeze o atmosferă ‚prietenoasă față de clienți‘ (atenție mai puțină dată simbolurilor religioase evidente și punerea la dispoziție a unor săli spațioase de adunare). Bill Hybels, pastor al Willow Creek Community Church de 17.000 de membri din South Barrington, Illinois, a lipit pe partea exterioară a ușii biroului său un afiș pe care scrie: ‚Care este afacerea noastră? Cine este clientul nostru? Ce anume corespunde concepțiilor lui despre valoare?‘” („Trusting the teacher in the grey flannel suit”, *The Economist*, 17 nov. 2005 - nuntia.info)
- 9 Cf. la această temă diferite articole ale lui Ken Silva postate pe apprising.org, ale lui Richard Bennett pe bereanbeacon.org, capitolul „The Challenge of the Emerging Church” din G. Gilley, *This Little Church Stayed Home*, p. 142-169, ca și R. Ebertshäuser, *Wohin führt die Emerging-Church-Strömung?* În viitoarea mea carte *Moderne Evangelikale auf dem breiten Weg* (Evangheliciei moderni pe calea lată) aș vrea să tratez mai detaliat acest curent.
- 10 Cf. John MacArthur, *Când sarea își pierde gustul*, W. Plock, *Gott ist nicht pragmatisch* [Dumnezeu nu este pragmatic] și afirmațiile remarcabile ale lui A. W. Tozer în cartea *Gott liebt keine Kompromisse*, p. 63: „Ca unul care este destul de bine familiarizat cu tendințele actuale, spun aici fără ezitare că o parte, chiar o parte foarte mare a activităților care au loc azi în cercurile evanghelice nu sunt doar influențate de pragmatism, ci aproape complet controlate de el. Orice metodică religioasă depinde numai de el. El apare în format mare în întâlnirile noastre de tineret; revistele și cărțile îl glorifică neîncetat. Congrese și conferințe întregi sunt stăpânite de el. Da, întreaga atmosferă religioasă este pătrunsă de el!”
- 11 O critică utilă oferă în acest sens John MacArthur, *Când sarea își pierde gustul* [Editura Agape].
- 12 Citat după C. Burns, *Billy Graham and his Friends*, p. 377-378.
- 13 Pentru aceste cercetări au fost prelucrate numeroase articole preluate de pe internet ale unor autori americani (printre care Ken Silva, Gary E. Gilley, Dan Norcini, Dennis Costella, David Cloud, Berit Kjos, Richard Bennett, Tim Challies, Bob DeWaay, James

- Sundquist, Merv Tucker). Multe evaluări importante sunt disponibile aproape numai pe internet. Site-uri importante sunt printre altele *deceptioninthechurch.com*, *svchapel.org*, *letusreason.org*, *crossroad.to*, *discernmentministries.org*. În limba germană n-a apărut decât puțin până acum: capitolul [”scris de N. Busenitz în cartea lui John MacArthur, *Nu tot ce lucește este aur* [Editura Agape], și W. Plock, *Gott ist nicht pragmatisch* (p. 73-77).
- 14 În următoarele citate, observațiile din paranteze drepte și evidențierile prin subliniere îmi aparțin.
- 15 Cf. W. Smith, *Deceived on Purpose*, p. 13.
- 16 O dezbatere amănunțită a învățăturilor mișcării carismatice se află în R. Ebertshäuser, *Die Charismatische Bewegung im Licht der Bibel* (Mișcarea carismatică în lumina Bibliei), CLV. La tema laudă și închinare, cartea mea *Fremdes Feuer im Heiligtum Gottes, Der Charismatische „Lobpreis“ aus biblischer Sicht* (Foc străin în sanctuarul lui Dumnezeu, Închinarea carismatică prin „laudă” din perspectivă biblică), ed. Betanien, ed. A 2-a, 2005.
- 17 Cf. falsificările din traduceri moderne ale Bibliei, R. Ebertshäuser, *Gottes Wort oder Menschenwort?* (Cuvântul lui Dumnezeu sau cuvântul omului?)
- 18 Cf. argumentelor aduse de Warren Smith în *Deceived on Purpose*.
- 19 Acest capitol din „*Viața condusă de scopuri*” a fost cercetat temeinic în cartea lui Yungen *A Time of Departing* (p. 142-170). Yungen arată caracterul păgân al rugăciunii prin respirație și dovedește că Warren recomandă călduros pe pagina sa de internet mai mulți autori misticocontemplativi de cărți precum Henri Nouwen, Brennan Manning, Thomas Merton și Richard Foster. Thomas Merton a fost un călugăr catolic, adept al doctrinelor și meditațiilor budiste și de asemenea hinduse, susținând teoria păgâno-ezoterică conform căreia toți oamenii sunt una cu Dumnezeu. O carte pe care Rick Warren de asemenea o recomandă este Tricia Rhodes, *The Soul at Rest: A Journey into Contemplative Prayer* (Sufletul la odihnă: O călătorie în rugăciunea contemplativă). Acolo pot fi găsite următoarele instrucțiuni: „Inspiră adânc și concentrează-te asupra relaxării corpului. Imprimă-ți un ritm rar al respirației. Inspiră pacea lui Dumnezeu și expiră împovărările, deranjurile și temerile. Inspiră dragostea lui Dumnezeu, faptul de a fi gata să te ierte și să Se îndure de tine, și expiră păcatele, greșelile și dezamăgirile tale. Dă-ți osteneala să pui capăt șuvoiului gândurilor din tine – să-l încetinești până la încetarea totală” (p. 28, citat în Yungen, p. 153). Aceasta este meditația ezoterică clasică și e în contradicție clară cu tot ce ne învață Biblia. Vezi și paragraful „The Challenge of Mysticism” în G. Gilley, *This Little Church Stayed Home*, p. 111-141.

- 20 Cartea lui Rudi Holzhauer, *Verführungsprinzipien*, conține o tratare serioasă a pericolelor misticii „creștine”.
- 21 Nouwen scrie în Prefața sa la o carte ce dorește să lege hinduismul de creștinism: „Autorul arată o minunată deschidere pentru darurile budismului, hinduismului și religiei musulmane. El le descoperă marea înțelepciune pentru viața spirituală a creștinului”. La sfârșitul vieții a mărturisit: „Astăzi cred personal că Isus a venit cu adevărat ca să deschidă ușa casei Tatălui, dar că toți oamenii pot intra pe această ușă, indiferent că-L cunosc pe Isus sau nu. Azi îmi văd chemarea în a ajuta orice om să-și revendice propria cale spre Dumnezeu” (*Sabbatical Journey*, p. 51, ambele citate în Yungen, p. 62). Acesta este un punct clasic de vedere al New Age.
- 22 Abanes spune de ex. povestea mișcătoare a unui criminal în serie care a luat ostatică o tânără femeie și care, prin citirea unui pasaj din cartea „*Viața condusă de scopuri*” a fost determinat să se predea poliției. Ceea ce nu spune însă e faptul straniu că acest om, în loc să se convertească la creștinism, s-a convertit la islamism. Abanes încearcă să-l pună pe Warren numai într-o lumină favorabilă și, invers, să-i prezinte pe criticii săi, prin distorsionări neobiective, drept niște fanatici nedemni de încredere (cf. p. 12). El redă un lung „interviu exclusiv” cu Warren, în care pune întrebări amabile, minimalizatoare, la care Warren poate da apoi răspunsurile „corecte”. Când citești apoi cum se distanțează Warren la modul general de mișcarea „Emerging Church” și dacă compari cu laudele și comentariile aprobatoare pe care le face negru pe alb despre reprezentanți ai acestei mișcări, atunci îți dai seama de lipsa de sinceritate a acestei afirmații. Când Abanes și Warren însuși îl iau ca mărturie pe cunoscutul pastor baptist W. A. Criswell, care l-a susținut pe Warren, atunci nu spun că Criswell l-a susținut și pe Robert Schuller și ecumenismul. Desigur, Abanes nu spune nimic despre relațiile lui Warren cu niște carismatici extremiști precum Yonggi Cho sau John Wimber. Abanes subliniază că Warren condamnă relațiile sexuale înainte de căsătorie - dar nu suflă niciun cuvânt despre faptul că Warren a mărturisit public că ar boteza în această stare o pereche care trăiește în concubinaj. Și felul minimalizator în care Abanes prezintă relația lui Warren cu Schuller este evidentă pentru cititorul informat. Abanes nu poate contesta că Warren a fost mulți ani în legătură cu Schuller și în 1991 chiar a vorbit în Catedrala de Cristal a acestuia. Și de ce s-a distanțat mai târziu Warren de Schuller? Pentru că a condamnat teologia acestuia marcată de erezii profund înșelătoare? Nu, nici despre aceasta nu relatează Abanes. Warren ar fi trebuit de mulți ani să-și dea seama de lucrul acesta, dar este vădit că n-a avut nimic de obiectat față de ereziile lui Schuller. „Spre sfârșitul anilor 90, Warren a observat to-

- tuși că anumite lucruri din biserica lui Schuller au scăpat de sub control” (97). Oare chiar așa au stat atunci lucrurile, sau nu cumva această biserică s-a aflat de la bun început pe un fundament de erezii? Prilejul de distanțare a fost faptul că Schuller a invitat un mormon la amvonul bisericii sale. Dar mai înainte fuseseră acolo nenumărați eretici și învățători falși, fără ca aceasta să-l fi deranjat pe Warren - începând cu renumitul „predicator” al „gândirii pozitive”, Norman Vincent Peale, care a ținut în 1957 o predică în biserica lui Schuller.
- 23 Cf. articolului lui S. Simpson, „Learn to love Jesus Christ”, 17.03.2005, deceptioninthechurch.com.
- 24 Cf. diferite articole despre Drucker și Warren pe nuntia.info. Un citat din cartea lui Drucker *Landsmarks of Tomorrow* poate fi suficient: „Omenirea trebuie să revină la valori spirituale, căci până acum a depins de îndurare. Ea are nevoie de această experiență profundă, și anume că Tu [Dumnezeu] și Eu suntem una; este un gând care apare în toate religiile importante” (p. 264-265, citat în „Peter Drucker: futurist deschizător de drumuri” pe nuntia.info). Acesta este misticismul clasic și gândirea New Age, nu învățătura biblico-creștină!
- 25 Warren neagă mai târziu lucrul acesta, dar există un video pe care el însuși spune: „Ken s-a angajat [la noi] ca să dea ajutor planului PEACE, și el ne va ajuta să ne instruiem în arta conducerii și să-i instruiem și pe alții, ca să poată fi lideri peste tot în lume” (citat în Berit Kjos, *Equipping Leaders to ,Lead like Jesus’?*, crossroads.to.) Cf. și letusreason.org.
- 26 Cf. diferite contribuții de pe letusreason.org.
- 27 Cf. diferite contribuții de pe nuntia.info și post-gazette.com.
- 28 Citate din articolul „To be (a Fundamentalist) or not to be - is that the Question?” și alte articole de pe această pagină de internet (letusreason.org/Popteac34.htm).
- 29 Cf. diferite contribuții de pe letusreason.org.
- 30 Informații detaliate despre planul PEACE al lui Warren se află în James Sundquist, *Rick Warren's Global PEACE Plan*.
- 31 Cf. letusreason.org.
- 31 Cf. la primul citat un articol de pe assistnews.net, iar la al doilea lighthousestrailsresearch.com.
- 33 Încă în *Biserica condusă de scopuri*, Warren îi numește pe pastori „cei mai importanți inițiatori strategici ai schimbării [*change agents*], care se pot ocupa de problemele cu care se confruntă societatea” (*Biserica condusă de scopuri*, 20). Într-o scrisoare referitoare la planul său PEACE, Warren spune: „Avem intenția de a profita de atenția de care s-a bucurat ,Viața condusă de scopuri’

pentru a realiza un fel complet nou de gândire și acțiune în biserică cu privire la responsabilitatea noastră în lume” (citată din „A Global Peace Plan” pe letusreason.org.

- 34 Este logic ca președintele american Bush să-și fi exprimat prin șeful *Peace Corps* susținerea pentru planul lui Warren, și de asemenea Rupert Murdoch, nelegiuitul mogul de presă, care a câștigat milioane cu revistele sale de sex, a sprijinit imediat planul PEACE al lui Warren și a donat pentru aceasta 2 milioane de dolari („God's business”, *Orange County Register*, 12.11.2006, orcregister.com).
- 35 Este extrem de interesant să citim în acest context că la 28.08.2000 a avut loc în New York un „congres pentru pacea lumii” (*world peace summit*), în care s-au întâlnit diferiți lideri ai religiilor mondiale pentru sprijinirea planurilor globale ale Națiunilor Unite în mileniul 3. Ei au semnat un „angajament pentru pacea globală”, în care scrie printre altele: „În fața faptului că nu poate exista pace adevărată până ce toate grupările și comunitățile nu recunosc diversitatea culturală și religioasă a familiei omenirii într-un spirit de respect și înțelegere reciprocă... În lumina celor spuse mai sus și a năzuinței de a ne îndeplini îndatorirea față de familia omenirii, ne declarăm angajamentul și hotărârea: 1. Să colaborăm cu Națiunile Unite și cu toți oamenii de bunăvoință la nivel local, regional și global pentru dobândirea păcii...; 2. Să conducem prin cuvânt și faptă omenirea spre un avantaj înnoit pentru valori etice și spirituale; ... 5. Să trezim în fiecare individ și comunități o conștiință a răspunderii comune pentru binele familiei omenirii...” (B. Kjos, „Two UN Summits - one Millenium Goal”; crossroads.to). Congresul mileniului ținut de ONU în același an a făcut cunoscut scopurile ONU pentru mileniul 3. La III.9 se poate citi astfel: „Nu ne vom da înapoi de la niciun efort de a-i elibera pe semenii noștri, bărbați și femei, de condițiile umiltoare și inumane de sărăcie extremă... prin aceea că suntem deplin conștienți de dreptul la dezvoltare și la libertate de lipsuri...” Ca mijloc pentru această luptă contra sărăciei, ONU recunoaște la punctul 15: „Ne pronunțăm de asemenea pentru dezvoltarea unor parteneriate puternice cu sectorul privat și cu organizațiile cetățenești și sociale ca să promovăm dezvoltarea și eradicarea sărăciei” (ebd.) Planul de „pace” al lui Rick Warren se potrivește deci la perfecție cu eforturile ONU și ale conducătorilor religiilor mondiale în scopurile lor globale. Warren ia de asemenea parte la campania ONU împotriva sărăciei, campanie susținută de diferite grupări seculare-politice și religioase, care vor să determine guvernul american să cheltuiască 1% din PIB pentru lupta contra sărăciei. Organizația ONU a declarat public că „este în legătură directă cu eforturile internaționale de a atinge scopurile dezvoltării [ONU] pentru mileniul 3”.

- 36 Vezi și TOPIC 12/2006. Congresele organizației Bilderberger sunt ca și sesiunile „Comisiei Trilaterale” întâlniri secrete ale reprezentanților de rang înalt ai concernelor comerciale, politicienilor și experților de tot felul, care trag în culise sforile politicii mondiale și lucrează pentru instaurarea unei noi ordini mondiale.
- 37 În privința noțiunii cheie a „transformării”, care apare tot mereu și în mișcarea „purpose-driven”, vezi și articolele lui Luis Bush, un doctrinar al mișcării carismatice: „A Call to Transformation” (transformworld.com/whatstransformation.asp), ca și despre partea critică L. și S. Leslie, „What Is Transformation?” (newswithviews.com). Erik Rees, un pastor al bisericii Saddleback, a publicat pe blogul lui Warren *pastors.com* un articol cu titlul „Șapte principii ale unei conduceri care produce transformarea” (*Seven Principles of Transformational Leadership*), în care scrie printre altele: „Această epocă cere o masă critică de lideri care produc transformarea și care se angajează să creeze sinergia energiei în sfera lor de influență, astfel încât să poată fi atinse noi niveluri de succes [!] pe linie socială, economică, organizatorică și spirituală... Noua paradigmă a conducerii care realizează transformarea nu este valabilă doar pentru piața [lumii afacerilor], ci și pentru mișcarea locală și globală a lui Cristos. Una dintre cele mai influente mișcări pentru dezvoltarea în continuare a bisericii este modelul orientat spre scopuri [*purpose-driven*], care a fost dezvoltat de Rick Warren, pastorul șef al bisericii Saddleback. Liderii bisericilor orientate spre scopuri sunt chemați nu numai să demonstreze în mod autentic printr-o viață exemplară cele cinci scopuri... ei sunt dependenți de cele șapte principii ale unei conduceri care realizează transformarea, pentru a crea o sinergie a energiei”. Rees numește următoarele principii care sunt în totalitate influențate de teoriile management-ului secular: 1. *Simplificare* [să se transmită subalternilor o viziune în mod simplu și clar], 2. *Motivație* [să fie câștigați subalternii pentru viziune și să li se obțină cooperarea], 3. *Ușurarea învățării* [*facilitation* - o noțiune voalată pentru conducerea manipuloare a grupei, care „ușurează” atingerea de către subalterni a scopurilor didactice implicite], 4. *Inovație* [introducerea de schimbări necesare], 5. *Mobilizarea* [închămarea altora la împlinirea viziunii], 6. *Pregătirea* [datoria liderului de a învăța el însuși permanent], 7. *Hotărâre* [de a îndeplini însărcinarea și de a înfăptui scopul] (după B. Kjos, „Creating Community Part 1: 40 Days of Change through Transformational Leadership”; crossroad.to). Toate acestea arată mai pe șleau, mai fără paravan decât cărțile sale cât de mult este stăpânit conceptul lui Warren de gândirea New Age și de strategiile seculare de manipulare.
- 38 ”Dacă începi predica sau învățătura pe care o dai cu nevoile oamenilor, vei câștiga imediat atenția ascultătorilor. Orice comuni-

cant bun înțelege și folosește acest principiu. ... Un bun vânzător știe că trebuie să se înceapă totdeauna cu nevoile clienților, nu cu produsul... Tu începi acolo unde se află oamenii chiar acum și îi duci acolo unde vrei să-i ai” (Biserica condusă de scopuri, 225).

- 39 Un citat al expertului secular în management Peter Senge despre „organizația care învață” arată ce gândire se ascunde în spatele mișcării de creștere a bisericii a lui Warren: „O organizație care învață se adaptează neîncetat la un mediu schimbător și interdependent. Cercetările centrului arată că, pentru a crea o organizație care învață, sunt necesare schimbări fundamentale în gândire și comportare, care răstoarnă convingerile tradiționale și reacționare ale credincioșilor [!]. Dacă se dorește trecerea de la o organizație dezbinată, cu membri care concurează între ei și reacționează între ei, la o organizație sistemică, cooperantă și creativă, atunci este necesară pentru aceasta o ‚întoarcere galileeană’ pentru întemeierea unor ‚comunități garantate’. În această privință, obligativitatea depășește loialitatea personală și include o obligație pentru schimbări sociale prin propria organizație” (pentru Senge și F. Kofman, „Communities of Commitment: The Heart of Learning Organisations”, citat în „Church Growth & TQM”, crossroad.to).
- 40 Cf. Articolul edificator al lui B. Kjos: „Small Groups and the Dialectic Process” (crossroad.to), în care sunt înfățișate relațiile dintre conceptul *purpose-driven* al lui Warren și conceptul de „Total Quality Management” și de „gândire sistemică”.
- 41 Este interesant cât de franc formulează Warren aceasta: „Dacă biserica ta vrea să crească, atunci atât pastorul, cât și congregația trebuie să renunțe la control: congregația trebuie să abandoneze controlul conducerii, iar pastorul trebuie să abandoneze controlul serviciilor divine” (Biserica condusă de scopuri, 378).
- 42 Cf. *Churchquake*, p. 179: „Bill Hybels, noul pastor apostolic de la Willow Creek Community Church, Barrington, Illinois, și un prieten vechi al lui Robert Schuller [!], este de acord să...” Wagner amintește la pag. 179 și faptul că Hybels a scris un capitol din cartea editată de de Wagner *New Apostolic Churches*; Hybels pare să sprijine mai activ noua mișcare apostolică decât s-ar putea aștepta de la un om cu un trecut aparent necarismatic. La pag. 213, Wagner scrie despre Saddleback: „Bisericile nou-apostolice, ca cea a lui Rick Warren, schimbă aceasta cu 180 de grade”.
- 43 Cf. broșura autorului: „*Luați seama la voi înșivă și la turmă!*” *Importanța serviciului spiritual de avertizare pentru Biserica din vremea sfârșitului.*

Termeni explicați

Amilenism (lat. *millenium* = o mie de ani): Învățătură nebiblică care neagă faptul că va exista pe pământ o împărăție reală de o mie de ani sub domnia ca Rege a lui Isus Cristos.

Dinamica de grup: O noțiune psihologică, ce denumește colaborarea și influența reciprocă a membrilor în cadrul unui grup. Psihologia seculară a cercetat-o cu scopul de a influența ținut oamenii prin grupe și de a-i cârmui în convingeri și comportare.

Dominionism (engl. *dominionism*; din lat. *dominium* = domnie). O erezie care îi are la bază pe Augustin și Biserica Catolică, potrivit căreia Biserica e chipurile chemată să exercite în locul lui Cristos stăpânirea Sa ca Rege asupra lumii, respectiv să instaureze pe pământ Împărăția lui Dumnezeu, exercitând influență asupra culturii, științei, politicii și economiei.

Ecumenism (gr. *oikoumene* = pământul locuit): Nume dat eforturilor pentru unirea mondială a tuturor oamenilor care se declară creștini, mai ales unirea catolicilor, ortodocșilor și protestanților. Din punct de vedere biblic, această unire care nu se petrece pe baza nașterii din nou și a învățăturii biblice, ci reprezintă un jug străin între lumină și întuneric, Cristos și Belial (2.Cor.6:14-16), o treaptă premergătoare spre biserica globală, prostituata Babilon din Apocalipsa 17 și 18.

Emerging Church / Emergent Church (= biserica care se ivește, care apare, pronunțată cam așa: i'măgiânt ci'ăci): Denumirea unei mișcării neo-evangelice care a luat ființă în cadrul mișcării de creștere a bisericii, care se consideră biserica postmodernă pentru tânăra generație. Ea susține o relativizare a Bibliei, o abatere de la adevărurile centrale ale credinței, ca și o întoarcere spre practicile religioase catolico-mistice.

Evangelical (engl. *evangelical* = pledând cauza evangheliei; din gr. *evangelion* = vestea bună a mântuirii): Denumire pentru creștinii fideli Bibliei în spațiul de limbă engleză, care s-au ținut de adevărul și autoritatea Bibliei contra necredinței teologiei liberale din secolul 19 și 20. Din acest curent s-au dezvoltat spre mijlocul secolului 20 neo-evangelicii (evangelicii moderni) ca delimitare de *fundamentațiști. Astăzi, este de cele mai multe ori o denumire pentru *neo-evangelicalismul modern.

Evangelie socială: Denumire pentru învățătura nebiblică a cercurilor *liberal-teologice, conform căreia creștinii ar trebui să se intereseze cu prioritate îmbunătățirea circumstanțelor sociale ale oamenilor în loc de salvarea lor de condamnarea eternă. Această

erezie perfidă se asociază de cele mai multe ori cu cea a *dominionismului, conform căruia creștinii ar trebui să aducă pe pământ Împărăția lui Dumnezeu, pacea și bunăstarea. Varianta *neo-evanghelică nu mai puțin înșelătoare afirmă o coexistență de același rang a evangheliei salvării biblice și a „evangheliei sociale” corectă din punct de vedere politic.

Ezoteric (gr. *esoterós* = înăuntru): Ținând de o doctrină religioasă secretă, *ocultă.

Fundamentalistii (engl. *fundamentalists*, din lat. *fundamentum* = temelie, fundament): Denumire inițială pentru creștini hotărâți fideli Bibliei din America, care s-au luptat la începutul secolului 20 contra preluării puterii de către teologia liberală în bisericile americane. Unii dintre ei au publicat o serie de cărți sub titlul de *The Fundamentals*, în care erau apărute adevărurile de bază ale Bibliei. Mai târziu, această noțiune a devenit o denumire generală polemico-politică, peiorativă pentru adepții fanatici ai unui lucru.

Gândire pozitivă: O teorie *magico-ezoterică, care afirmă că niște „gânduri pozitive” folosite în mod conștient, legate parțial de „mărturisiri pozitive” și *vizualizare, care ar avea puterea de a schimba persoana însăși și împrejurările în care se află ea. Ea a fost dezvoltată mai departe de Norman Vincent Peale din surse din Știința creștină printre alte secte și de Robert Schuller („gândirea în posibilități”).

Iluminați (lat. *illuminatus* = luminat): Un ordin secret fondat în 1776 de Adam Weishaupt, care, asemenea francmasonilor, aspiră pe o bază iluministă, raționalistă și ocultă la transformarea societății și la o nouă ordine mondială.

Imaginație (lat. *imaginatio* = idee, reprezentare): În contextul nostru o metodă *ocultă pentru a realiza anumite scopuri cu ajutorul reprezentărilor sau închipuirilor active; se bazează pe teoria *magică conform căreia închipuirile, ca și gândurile oamenilor ar avea o forță de schimbare a realității (vezi și *vizualizarea).

Magic, magie (gr. *mageia* = vrăjitorie, vrajă): Denumire pentru învățături și practici secrete (*oculte), care vor să se folosească de forțele spirituale supranaturale ale întinericului pentru a-și atinge propriile scopuri. Prin anumite gânduri, închipuiri, cuvinte sau acțiuni (ritualuri), omul vrea să determine forțele spirituale să facă ce ar dori el. Magia este (și sub deghizare „creștină”) un păcat mare, care aduce un om sub puterea distrugătoare a diavolului (Dt.18:9-14).

Manipulare (fr. *manipuler* = a manipula, și lat. *manipulus* = o mână plină): Un procedeu mascat de influențare țintită și cârmuire făcută de alți oameni pentru anumite scopuri.

Mantra (sanskrită: vorbă): O formulă *magică tot mereu repetată; și o maximă sau zicală folosită în *meditație pentru a deconecta conștiința normală și a ajunge pe tărâmul „iluminării”. În spatele ei se află o închipuire *magică despre puterea cuvântului rostit.

Marketing (engl. *market* = piață): În teoria economică, eforturile făcute pentru promovarea produselor unei firme prin observare (chestionarea consumatorilor), influențarea pieții (publicitate, reclame) și adaptarea țintită a strategiei firmei la cererile pieței.

Meditație (lat. *meditatio* = meditație): La origine, ea denotă în general o reflectare sau meditare la o chestiune; prin avântul masiv luat de *misticism și a religiilor orientale păgâne, prin ea se înțelege de cele mai multe ori o contemplare mistică cu scopul „experimenterării lui Dumnezeu” în sens mistic, respectiv, la modul general, tehnici care servesc deconectării conștiinței normale și introducerea unei „stări de iluminare” oculte, timp în care sunt experimenterate niște revelații din partea spiritelor care induc în eroare. În acest sens pot fi folosite *mante, „rugăciuni prin respirație”, imagini (mandale, icoane), anumite poziții corporale (Yoga, Zen) sau tehnici precum exerciții de relaxare, călătorii în fantezie și imaginație.

Megabiserică (gr. *megas* = mare): Biserică mare, conform normelor mișcării de creștere a bisericii, cu 2.000 sau mai mulți participanți pe săptămână la serviciile religioase.

Misticism (gr. *mystikos* = tainic, secret, respectiv o învățătură secretă): Denumire pentru învățături secrete păgâno-religioase, care promit o cunoaștere mai înaltă și unirea cu o zeitate. Misticismul caută prin asceză, contemplare, *meditație, anumite ritualuri sau alte lucruri pentru a ajunge la o „experiență mai înaltă” sau „iluminare”. De regulă, misticismul pornește de la faptul că în om există o „scânteie divină”, respectiv că el în sine este deja una cu divinitatea și că trebuie doar să afle lucrul acesta. Misticismul este în esență *magic și *ocult și duce doar la experiențe demonice înșelătoare și acolo unde (ca și în catolicismul din Evul Mediu) apare sub un auspiciu „creștin”. Ea se trage din religiile misterioase ale antichității (cf. Ap.17:1-5).

Mișcarea carismatică (gr. *charisma* = dar al harului): Un curent seducător fals profetic și fals spiritual (cf. Mt.7:15-23; Mt.24:24; 1.Tim.4: 1), care se pretinde a fi în posesia darurilor apostolilor din Biserica Primară.

Neo-evangelicalismul (evangelicalismul modern): Denumire pentru un curent care a luat ființă pe la 1940, fondat de foști *fundamentalisti din America care au refuzat lupta activă contra teologiei liberale și ereziilor și separarea biblică și au dus un dialog gata de compromis și colaborare cu bisericile mari liberale, cu ecumenismul și cu mișcarea carismatică. Prin aceasta câștigă o influență

ență tot mai mare elemente critice la adresa Bibliei, carismatice și catolico-ecumenice. Vice-versa, neoevanghelicismul (prin Billy Graham printre alții) a câștigat între timp o mare influență mondială.

New Age (engl. = „Eră Nouă”): Denumire unui curent religios, care apare încă de la sfârșitul secolului 19 (Alice Bailey, *teozofie) și are o influență mai puternică înainte de toate în a doua jumătate a secolului 20. El se sprijină pe teorii astrologice (intrare în noua „zodie a Vărsătorului”) și în speculații ocultе de nuanță predominant hindusă. Potrivit doctrinelor New Age, nu există niciun Dumnezeu personal; fiecare om este chipurile Dumnezeu și trebuie doar să conștientizeze lucrul acesta. De New Age sunt legate nenumărate teorii și secte *oculte. Deși concepția este în esență anticristică, adepții New Age vorbesc și despre un Cristos (adică Anti-Cristos), întrebuintează noțiuni care sună a fi parțial creștine și au avut în ultimele decenii o influență mai puternică în cercurile creștine.

Ocultism (lat. *occultus* = ascuns, secret): Teorie despre forțele transcendente, supranaturale ascunse (din punct de vedere biblic: lumea spiritelor demonice). De ocultism țin nenumărate forme de *magie (vrăjitorie), spiritism sau necromanție, ghicire, astrologie, *meditație, *misticism, care sunt toate în contact cu spirite întunecate și astfel sub puterea lor (cf. Dt.18:9-14).

Postmilenism (lat. *post* = după; *millenium* = mileniu): Învățătură nebiblică care spune despre Cristos că va veni pe pământ de abia după ce Biserica a înfăptuit în locul Său domnia de pace timp de o mie de ani.

Postmodernism (lat. *post* = după; *modernus* = modern, contemporan): Denumire pentru un curent în gândirea începutului secolului 20, care privește cu scepticism credința rațională modernă și exercită o relativizare a oricărui adevăr, o retragere spre subiectiv, spre trăiri. Acest curent spiritual a exercitat o influență și asupra mișcării neo-evanghelice și a contribuit la apariția mișcării Emerging Church.

Pragmatism (gr. *pragmatikos* = iscusit om politic): În contextul nostru: o gândire nespirituală care urmărește utilitatea, caracterul util, practic, o atitudine care măsoară valoarea anumitor învățături și acțiuni după succesul lor în loc de compatibilitatea cu adevărul lui Dumnezeu revelat în Biblie.

Spiritism (lat. *spiritus* = spirit/duh): Denumire colectivă pentru practici *oculte pentru descântat și conjurat spiritele (demonice, înșelătoare).

Spiritualitate, spiritual (lat. *spiritus* = spirit/duh): Noțiune religioasă care denotă predominant o „relație spirituală” nebiblică, ne-

creștină cu niște „spirite” necreștine. Ea se întâlnește atât în Biserica Catolică, cât și în *New Age și alte religii.

Teologia liberală: Denumire pentru curentul teologic apărut ca urmare a iluminismului, care respinge toate acțiunile supranaturale ale lui Dumnezeu în Biblie și în istorie și consideră Biblia ca o lucrare omenească, un mit sau cel puțin în mare parte neadevărată. Această teologie (numită și „teologie istorică” sau „critică a Bibliei”) a ajuns să predomine tot mai mult în cursul secolului 19 în țările „occidentului creștin” și astăzi caracterizează practic toate bisericile protestante mari.

Teozofie (gr. *theos* = Dumnezeu; *sophos* = înțelept): O teorie *ocultă despre „luarea la cunoștință despre divin”, care se bazează pe un amestec de învățături păgâne misterioase din cabala, hinduism și alte surse. Totdeauna a avut o influență puternică asupra mișcării *New Age.

Transformare (lat. *transformare* = schimbare, prefacere): În contextul nostru, o noțiune folosită de învățători *New Age și savanți seculari moderni, care descrie chipurile transformările necesare pe care trebuie să le sufere oamenii și societatea pentru a corespunde cerințelor „Noii Ere”.

Umanism, umanist (lat. *humanus* = uman, omenesc): Denumire a unei direcții de gândire care, recurgând la Grecia păgână, a subliniat demnitatea și capacitatea de instruire a omului. Din punct de vedere spiritual, o gândire care îl vede pe om în centru și astfel neagă învățătura biblică despre căderea în păcat și necesitatea salvării. Umanistul alcătuiește miezul consecinței moderne științifico-ateiste despre lume și viață și al psihologiei moderne.

Viziune (lat. *visio* = vedere): Denotă pe de o parte o revelație supranaturală (apariție, viziune), respectiv apariție înșelătoare, halucinație. Printre altele, ea denumeste o privire în viitor, o imagine despre viitor, pe care și-o face omul; mai ales în stilul modern de vorbire se folosește în legătură cu perspectiva de viitor a unei întreprinderi sau a unei biserici creștine și astfel este înrudită cu directiva dinainte dată (*purpose/ mission statement*), care, potrivit teoriilor moderne ale economiei, joacă un rol important pentru succes.

Vizualizare (engl. *visualize*; lat. *visus* = văzul): Înseamnă mai întâi „a prezenta ceva vizibil”; în limbajul religios, vizualizarea denotă reprezentarea prin imagini dirijată în mod activ a ceva dorit, care, potrivit acestei concepții magice, devine prin aceasta realitate. Vizualizarea este o tehnică *ocultă străveche, care a fost introdusă în psihologie prin C. G. Jung și în creștinism prin Yonggi Cho, Agnes Sanford, Robert Schuller și alți învățători falși.

Index

- Abanes, Richard 71, 77, 114
Alfa, Cursul 102
Barna, George 15, 17
Bilderberger, organizația 91
Blanchard, Ken 15, 17, 81, 82
Brennan 113
Bright, Bill 11, 44
Buford, Bob 15, 16, 17
Campus for Christ 11
Cho, David Yonggi 17, 81, 83, 95, 114, 127
Chopra, Deepak 82
Comisia Trilaterală 91
Copeland, Kenneth 83
Council on Foreign Relations 90
dominionism 12, 34, 35, 36, 119
Drucker, Peter 15, 16, 17, 81, 92, 93, 101, 112, 115
Emerging Church 8, 17, 18, 19, 102, 104, 112, 114, 119, 122
francmasonie 14, 36, 91, 120
Fuller (seminarul) 10, 11, 12, 84, 111
Graham, Billy 11, 15, 30, 102, 112, 122
Grün, Anselm 102
Haggard, Ted 98
Hansen, Mark Victor 82
Hayford, Jack 83
Henry, Carl 10
Hinn, Benny 83
Hybels, Bill 7, 8, 13, 14, 15, 18, 20, 30, 54, 72, 77, 78, 82, 84, 98, 99, 100, 101, 112, 118
Inter-Varsity 11
Ioan al Crucii 74
Ioan Paul al II-lea 84
Ireneu 75
Jakes, T.D. 83
Jones, Laurie Beth 82
Jung, C. G. 65, 73, 123
Kimball, Dan 19
Laurențiu (fratele) 72, 73, 75
Madame Guyon 73, 75
Maica Tereza 75
Manning, Brennan 102
Maxwell, John 77
McClung, Floyd 83
McGavran, Donald 9, 10, 12, 16, 23, 111
McLaren, Brian 17, 19
McManus, Erwin 19
Merton, Thomas 113
National Association of Evangelicals 12, 98
neo-evangelic 10, 11, 15, 22, 41, 51, 62, 82, 90, 96, 101, 103, 119, 120, 121, 122
New Age 14, 17, 19, 33, 36, 39, 45, 70, 71, 72, 82, 91, 114, 115, 117, 122, 123
new age 81
Nouwen, Henri 72, 74, 102, 113
Ockenga, Harold 10
Osteen, Joel 18
Parzany, Ulrich 44
PEACE plan 35, 82, 86, 87, 88, 90, 94, 96, 98, 115, 116
Peale, Norman Vincent 14, 50, 111, 115, 120
Redman, Matt 83
Sanford, Agnes 123
Schuller, Robert 13, 14, 15, 16, 47, 50, 51, 58, 66, 77, 78, 79, 80, 81, 91, 92, 101, 111, 112, 114, 115, 118, 120, 123
Senge, Peter 17, 118
Skulls&Bones 91
Stott, John 11
Sweet, Leonard 19
Templeton, fundație 86
Tersteegen, G. 72
The Message 55, 68, 69, 70
Thomas, Gary 73
Tozer, A. W. 72, 112
Wagner, C. Peter 12, 15, 18, 34, 83, 84, 91, 98, 111, 118
Walsch, Neale D. 39
Warren, Rick 7, 8, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 30, 35, 37, 92, 103, 113, 114, 115, 118
Wilkinson, Bruce 37
Willow Creek 7, 17, 20, 22, 100, 101, 102, 103, 112, 118
Wimber, John 12, 83, 114
World Vision 11

Bibliografie

- Abanes, Richard: *Rick Warren: Es geht nicht um mich – Die Geschichte einer Vision*. Haan (R. Brockhaus) 2006
- Ebertshäuser, Rudolf: *Gottes Wort oder Menschenwort? Moderne Bibelübersetzungen unter der Lupe*. Oerlinghausen (Bethanien) 2006
- Ebertshäuser, Rudolf: „*Habt acht auf euch selbst und auf die ganze Herde!*“ *Die Bedeutung des geistlichen Wächterdienstes für die endzeitliche Gemeinde*. Leonberg (ESRA-Schriftendienst) A 3-a ed. 2006
- Ebertshäuser, Rudolf: „*Pro Christ*“ *oder biblische Evangelisation? Das echte Evangelium und seine moderne Umdeutung*. Leonberg (ESRA-Schriftendienst) 2006
- Ebertshäuser, Rudolf: *Wohin führt die „Emerging-Church“-Strömung? Eine Beurteilung des Buches von E. R. McManus: Eine unaufhaltsame Kraft*. Leonberg (ESRA-Schriftendienst) 2006
- Eggers, Ulrich; Spieker, Markus (Hg.): *Der E-Faktor. Evangelikale und die Kirche der Zukunft*. Witten (R. Brockhaus) 2005
- Gilley, Gary E.: *This Little Church Stayed Home. A Faithful Church in Deceptive Times*. Webster, NY (Evangelical Press) 2006
- Hunt, Dave: *Die okkulte Invasion. Die unterschwellige Verführung von Welt und Christenheit*. Bielefeld (Christliche Literaturverbreitung) 1999
- MacArthur, John F.: *Wenn Salz kraftlos wird. Die Evangelikalen im Zeitalter juckender Ohren*. Bielefeld (Christliche Literaturverbreitung) 1996 (engl. *Ashamed of the Gospel*) [Când sarea își pierde gustul – Editura Agape]
- Marsden, George M.: *Reforming Fundamentalism. Fuller Seminary and the New Evangelicalism*. Grand Rapids, MI (Eerdmans) 1995
- McGavran, Donald A.: *Understanding Church Growth*. Grand Rapids, MI (Eerdmans) 3, editată de C. P. Wagner. Ed. 1990
- Pickering, Ernest D.: *The Tragedy of Compromise. The Origin and Impact of the New Evangelicalism*. Greenville, SC (Bob Jones University Press) 1994
- Plock, Wilfried: *Gott ist nicht pragmatisch. Wie Zweckmäßigsigkeitsdenken die Gemeinde zerstört*. Oerlinghausen (Bethanien) 2004
- Pritchard, G. A.: *Willow Creek – die Kirche der Zukunft?* Bielefeld (Christliche Literaturverbreitung) 1997

- Schuller, Robert H.: *If It's Going to Be, It's Up to Me. The Eight Proven Principles of Possibility Thinking*. New York, NY (Harper- Paperbacks) 1998
- Schuller, Robert H.: *Move Ahead With Possibility Thinking*. New York, NY (Jove Book) 1978 (Prima ediție 1967)
- Schuller, Robert H.: *My Journey. From an Iowa Farm to a Cathedral of Dreams*. San Francisco, CA (Harper SanFrancisco) 2001
- Schuller, Robert H.: *Self-Esteem - The New Reformation*. Waco, TX (Word Books) A 2-a ed. 1982
- Schuller, Robert H.: *Your Church Has a Fantastic Future! A Possibility Thinker's Guide to a Successful Church*. Ventura, CA (Regal Books) 1986 (Ediție extinsă a cărții *Your Church Has Real Possibilities!* 1974)
- Smith, Warren: *Deceived on Purpose. The New Age Implications of the Purpose-Driven Church*. Magalia, CA (Mountain Stream Press) A 2-a ed. 2004
- Sundquist, James: *Rick Warren's Global PEACE Plan*. (Rock Salt Publishing) 2006
- Tozer, A. W.: *Gott liebt keine Kompromisse*. Neuhausen-Stuttgart (Hänsler).
- Wagner, C. Peter: *Changing Church. How God is Leading His Church Into The Future*. Ventura, CA (Regal Books) 2004
- Wagner, C. Peter: *Churchquake! How the New Apostolic Reformation Is Shaking Up the Church As We Know It*. Ventura, CA (Regal Books) 1999
- Warren, Rick: *The Purpose-Driven Church. Growth Without Compromising Your Message & Mission*. Grand Rapids, MI (Zondervan) 1995 (germ. *Kirche mit Vision. Gemeinde die den Auftrag Gottes lebt*. Asslar (Gerth Medien) A 3-a ed. 2006)
- Warren, Rick: *The Purpose-Driven Life. What on Earth Am I Here For?* Grand Rapids, MI (Zondervan) 2002 (germ. *Leben mit Vision. Wozu um alles in der Welt lebe ich?* Asslar (Gerth Medien) 2003)
- Yungen, Ray: *A Time of Departing. How Ancient Mystical Practices are Uniting Christians with the World's Religions*, Silverton, OR (Lighthouse Trails), ed. 2006

Index de autori

influențați de mișcarea Willow Creek și Emerging Church, ale căror cărți au fost traduse în limba română și care trebuie citite cu discernământ sau evitate (unii dintre acești autori au fost menționați în cartea de față):

Larry Crabb (*Conectarea interpersonală, Presiunea a dispărut*, etc.)

Henry Blackaby (*În lucrare cu Dumnezeu*, etc.)

Ken Blanchard (*Cârmuiți ca și Isus, Emanuel/Făclia*, plus mai multe titluri publicate de Curtea Veche)

Jack Canfield (cu M.V. Hansen) *Supă de pui*, etc.

Steve Chalke și Alan Mann (*Mesajul pierdut al lui Isus*)

David (Paul)Yonggi Cho (2 cărți la Editura Life, Oradea)

Richard Foster (*Disciplinele spirituale [Logos], Tânjirea după Dumnezeu [Casa cărții]*)

Bill Hybels (*Cine ești când nu te vede nimeni, Curajul de a conduce, Prea ocupat pentru a nu mă ruga, Onest cu Dumnezeu*)

T. D. Jakes (*Bărbăția din perspectiva Bibliei*, etc.)

Laurențiu, fratele (*Viața cu Dumnezeu, Logos*)

Max Lucado (cel puțin 9 titluri)

Brennan Manning (2 titluri, Aquaforte, Cluj-Napoca)

John Maxwell (8 titluri, Editura Amaltea)

Donald Miller (*Albastru ca jazz-ul, Kerigma*)

John Ortberg (pastor la Willow Creek, cel puțin 6 cărți)

Andy Stanley

Charles Stanley

Charles Swindoll

Gary Thomas (*Căsătorie sfântă - Kerigma; Influența sacră, Chemarea sacră, Lupta frumoasă - Noua Speranță*)

Bruce Wilkinson (4 titluri, Stephanus)

Dallas Willard (*Înnoirea inimii, Cartea Creștină*)

N. T. Wright (*Mesia, Aquaforte, Cluj-Napoca*)

W. Paul Young (*Baraca, roman teologic blasfemator*)

Listă de situri

pe internet critice față de mișcarea Willow Creek, a lui Rick Warren, „Emerging Church”, rugăciunea contemplativă, misticism hindusocatolic, etc.:

1. lighthouse Trailsresearch.com
2. understandthetimes.org
3. crossroad.to
4. deceptioninthechurch.com
5. discernthetime.com
6. christianresearchservice.com
7. letusreason.org
8. svchapel.org
9. pfo.org
10. erwm.com
11. apprising.org
12. bereanbeacon.org
13. christianresearchnetwork.com
14. discernment-ministries.org
15. crosstalkblog.com
16. thebereancall.org
17. watcherslamp.blogspot.com
18. cicministry.org
19. takeheed.co.uk